శ్రీ రఙ్గనాథపాదుకా సహస్రమ్

1103
8799

వేదాంతగ్రంథములు

శ్రీరస్తు.

శ్రీవేంకటేశ పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమతే హయగ్రీవాయ నమః

శ్రీరంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః

శ్రీమత్కవికథకకంఠీరవ

శ్రీమన్నిగమాంతమహాదేశికైరనుగృహీతమ్

శ్రీరంగనాథ

పాదుకాసహస్రమ్

«పస్త్రీవాజిముఖాగ్ర్యతాముదితో వేదాన్తవిద్యాగురుః
శ్రోతౄణాం [illegible] ప్రతిగా[illegible]యాపరాణ్యగ్రిమాన్
వాత్స్యాసామణిపాదుకా[illegible]ధిరూఢాపదా
క్షోణ్యాంవ్యాజగతిప్రతీ[illegible]యశైధూమాకిమాంగృహే»

శ్రీపెరుంబూదూర్నివాసినా శఠకోప దేశికాచార్యేణ

శ్రీమత్పిళ్ళైరంగనాథాచార్య సాహాయ్యేన యాథార్థ్యం పరిశోధ్య

శ్రీతిరుపతిపుస్తక విక్రయశాలయా ముద్రాక్షరశాలాయాం

ముద్రాపితాశ్చ హితైయుక్తేతరాం

ప్రమాదీచ సంవత్సరం

1913

119/1913 714/4-1913
114/1913

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః

పీఠికా.

తిరువేఙ్గడముడైయానుడైయ తిరుమణియాళ్వార్ అవతారమాన్ శ్రీరఙ్గనాథనుడైయ దివ్యాజ్ఞైయాలే వేదాన్తదేశికనెన్నుమ్, శ్రీరఙ్గ నాయకి కటాక్షత్తాల్ సర్వతన్త్రస్వతన్త్రరెన్నుమ్, బిరుదుకళ్ పెత్ర శ్రీ మద్రామానుజ దర్శనస్థాపనాచార్యర్కళిల్ ముఖ్యరా యెழுన్దరుళి యిరున్న ఇగ్గ్రన్థకర్తావుక్కు యానుమిట్టైయిల్లై యెన్నుమ్పడి విశిష్టవైభవ తార్కికసింహమెన్నుమ్ తిరునామత్తైప్ పొఱామైకొణ్డు అళకియ మణ వాళప్పెరుమాళ్ నయినారెన్నవర్ ఒరుకాల్ కోయిలిల్ తమ్మోడు కూడ ఇవర్ కవిత్వత్తై నిర్వహిక్క వేణుమెన్ఱు అగ్రహప్పట్టపోదు, అఙ్గీకరిత్త స్వామికళ్ ఒరురాత్రియిల్, (౧౦౦౦) ఆయిరమ్ శ్లోకముళ్ల ఒరుగ్రన్థత్తై యరుళిచ్చెయ్దు అవర్కళుక్కే కవితార్కికసింహ మెన్గిఱ తిరునామమాగుమ్పడ వైత్తార్కళ్.

అప్పోదు అఴకియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నయినార్ పెరియపె రుమాళ్ తిరువడి విషయమాన్, తామ్ పదకమలసహస్రమెన్ఱు ఒరు గ్రన్థమ్ శెయ్దవదాక ఒప్పుక్కొణ్డు ఉదయత్తుక్కుళ్ మున్నూఱు శ్లోకఙ్గళై

చ్చెయ్దార్ వేదాన్తదేశికరో అత్తిరువడి నిలైకళ్ విషయమాయ్ పాదుకాసహస్రమెన్గిఱ ఆయిరమ్ శ్లోకఙ్గళ్ ఇన్ద గ్రన్థత్తై యిరాత్రిక్కుళ్ళే తలైకట్టియరుళినార్. ఉపయమానపోదు పెరుమాళ్ సన్నిధియిల్ స్వామికళ్ తిరువుళ్ళమాగ్క మాయిరున్ద ఇరణ్డైయుమ్ పార్త్తు పాదుకాసహస్రత్తిల్ శిరైవియన్ద అన్దత్తిరునామమ్ దేశికత్క్కు తకుమెన్ఱార్కళ్.

సంస్కృతత్తిలుమ్, ప్రాకృతత్తిలుమ్, ద్రమిడత్తిలుమ్, మణిప్రవాళత్తిలుమ్, ఇన్ద శ్రీమద్వేదాన్తదేశికన్ శెయ్దరుళిన ౧౨౦ గ్రన్థఙ్కళిపోలే ఇన్ద పాదుకాసహస్రమ్,

« శీరొన్ఱుతూప్పుల్ఱిరువేఙ్గడముడైయాన్
పారొన్ఱచ్చొన్న పఴమొఴికళ్
ఓరొన్ఱుతానేయమైయాతో
తారణియిల్ వాఴ్వార్క్కు వానేఱప్పోమళవుమ్, వాఴ్వు. »

ఎన్ఱుపిళ్ళై లోకాచార్యర్ ముదలాన అభియుక్తర్కళాల్ పాదుప్పడ శ్లాఘిక్కప్పట్టదున్ఱి « శాన్కట్టైయిల్ ఆయిరమ్ తుళైత్తు శ్రీత్తతూప్పుల్ పిళ్ళైయేపిళ్ళై, »ఎన్ఱుఅప్పయదీక్షితర్ ముదలాన విద్వాన్గళాలుమ్ విశేషమాగ శ్లాఘిక్కప్పట్టిరుక్కిన్ఱతు అతలాల్ యావర్క్కుమ్ శ్లాఘనీయమాయిరుప్పదువన్ఱి ముదలిలిన్ద ప్రబన్ధమ్ అచ్చిడలాయిఱ్ఱు.

దేశికన్ తిరువవతార వరుషమ్, ౬౦౬ వదాన భవ సంవత్సరమ్, శైకాశిమానమ్.

శ్రీమద్వేదాన్తదేశికన్ తిరువడికళే శరణమ్.

పీఠికా.

శ్రీమద్వేంకటనాథఘణ్టాంశేనావతీర్ణ శ్రీరఙ్గనాథ దివ్యాజ్ఞాలబ్ధ వేదాన్తాచార్యపద, స్వత్సహధర్మచారిణీకటాక్షలమ్భిత సర్వతన్త్రస్వతన్త్రతాబిరుద శ్రీమద్వేఙ్కటనాథాచార్యో విపక్షపక్షవిక్షోభదక్షేణ స్వవాదవైభవేన తత్తత్సిద్ధాన్త స్తోమతూలవాత్యాత్మలయనన్యనితర సాధారణతయా శ్రీభగవద్రామానుజ దర్శనవ్యవస్థాపన ధురముద్వహన్వ్యరాజత

శ్రీరఙ్గస్థాన్యాం కదాచిదేవం భూతస్యాచార్యవర్యస్య తదాత్వికసాత్త్వికసభ్యావతాన్త సమర్పిత కవితార్కికసింహబిరుద సముదఞ్చద్యశో ముహుఽసహమానః అళకియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయినారాఖ్యాః కవితాయాం స్వసాదృశ్యా నిరోద్ధుమాగ్రహాగ్రహగృహీతస్సమాహ్వయత్ తదా మధ్యస్థావం వ్యవస్థాపయామాసుః. యస్తావదేకయా రాత్ర్యా పద్యసహస్రాత్మకం ప్రబన్ధం నిర్మాతుమీష్టే స ఏవ కవితార్కికసింహపదమర్హతీతి. ప్రతిజ్ఞాతం చ ప్రతిపక్షేణ పదకమలసహస్రం కరోమీతి; ఆచార్యైస్తు పాదుకాసహస్రమితి. పదకమలసహస్రమప్రక్రమ్య త్రిశతీమేవ పద్యానాం నిర్మమే ప్రతిపక్షః; దేశికవర్యాస్తు పాదుకాసహస్రం సమ్యగాపూర్య ప్రాదర్శయన్.

ప్రాతః రఙ్గపతిసన్నిధౌ మిళితాస్సర్వేఽపి స్వామినః పరం విస్మయమాపన్నాః తత్పదం శ్రీమద్వేదాన్తదేశికస్యైవోచితమిత్యుద్ఘుష్య ప్రతిపక్షం వ్యనిన్దన్.

ఏవం శ్రీహయవదన కటాక్ష సముదఞ్చిత వైభవేన నిగమాన్తగురుణా సర్వశ్లాఘనీయః పాదుకాసహస్రాభిధేయో మహాప్రబన్ధః ప్రణీతః పరతాం సర్వామపి సమ్పాదం ప్రవదతీతి ఘన్సాపథపత,

శ్రియై నమః.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

శ్రీమత్కపిస్థలం రంగనాధార్య విరచిత
శ్రీపాదుకాసహస్రావతార నిదాన వివరణమ్.

శ్రీమాన్వేఙ్కటశైలశేఖరమణిః కారుణ్యవారాంనిధిః ప్రత్యాపన్నతమాంనమామనుపమాం ముక్తైఃపురావర్తనీమ్ । నాథాద్యైర్గురుభిః ప్రకాశ్యపరిత స్తత్కణ్టకానుద్ధరన్ ఘణ్టాం స్వాంనిగమాన్తసూరివపుషా భూమావవాతీతరత్ ॥ ౧ ॥ దూరోత్సారిత వైరిపక్షవిజయాశఙ్కాభృశంకాతర స్వాన్తానాంశరణార్థినాం సుమనసా మావన్ననాడిస్తమాః । యద్గ్రన్థాః కృతదూషణప్రభృతయో యుక్తైః ప్రయుక్తాఃక్వచి ద్బాణానామనుకుర్వతేరఘుపతే స్సుగ్రీవసమ్పాతినామ్ ॥ ౨ ॥ ఆమ్నాయత్రితయేవిచిత్రకవితా మార్గేషువర్గేషువా శాస్త్రాణాం సమయేషు వాఽథకుదృశాం వృష్ణాతివిష్ణాతినీ। మేధాయస్యజగత్త్రయేపివిదుషామాపాతధీపాతినా మేకప్రావ్యవలేప లోపమధికం మన్దాక్ష సన్ధుక్షణాత్ ॥ ౩ ॥ శ్రీమాన్రఙ్గసున్ధరా పరిబృఢో హ్యాచార్యసల్లక్షణానాం ముఖ్యోదాహరణ స్స్వయస్వ్యవిదధే వేదాన్తధౌరేయతామ్ । సర్వస్రాపితచాతురీమసదృశీ మాలోక్యరఙ్గేశ్వరీ సమ్మానాస్పదసర్వతన్త్ర విలసత్స్వాతన్త్ర్యకీర్తిం ముదా ॥ ౪ ॥ ప్రజ్ఞాశక్తివిభిన్నశాత్రవఘటానమ్యాప్తి తథాహోయశోముక్తాఢ్యః కవివాదిసింహ ఇతియ స్స్వాంబుధైరీడ్యతే । తస్యైతాంబిరుదావలింసహృదయ శ్రోత్రమనోహారిణీం సోఽయంకశ్చిదపారయన్ ప్రతిభ

ట్వోఽనూయానిమగ్నాశయః ॥ ౬ ॥ ఆశ్చర్యాస్పదమప్రమేయమహసా
మాచార్యచూడామణిం త్రాస్యహన్తనిసీషురాత్మకలయావాణీముఖాసే
దివమామ్ । అస్వర్థంకవిసిహ్మనామయదితే సాకంమయాకల్పనైః కద్యా
న్యద్యవరాఙ్గనాధరసుధా హృద్యాని విద్యానిధే ॥ ౭ ॥ వాచంతస్యని
శమ్యాదర్పతటిన్నీస్రోతః పరీవాహవ ద్దానాఙ్గేనర ఏషమన్దహాసిత శ్రీసున్ద
రాస్యామ్బుజః । అదత్తప్రతివాచమేవమయితే కుగ్యామ్యాతసత్కవే
గోష్ఠ్యాంసమ్ప్రతి రఙ్గనాథసదసి సేవాగతానాంసతామ్ ॥ ౮ ॥ త్రయ్యా
న్తార్యగురుః కవిస్సచతతో రఙ్గేశమావల్లభస్యాస్థానేవిదుషాంపురోనిజ
మతిప్రాయంస్ఫుటీచక్రతుః । ప్రోచుస్తేవిదధీతయస్తుయువయోరస్యాం
రజన్యాంహరేః దివ్యస్తోత్రసహస్రపద్యరచనాం సస్యాత్కవిగ్రామణీః ॥
ఆజ్ఞామప్యుభయోర్వచస్యవిదుషామాస్యారవిన్దోదితా మాచార్యోవినయా
న తేనశిరసా మాలామివాదాయతామ్ । సాధ్యంకర్మసమాప్యయోగజ
సుఖం సంసేవ్యసర్వోత్తరామేకేనైవవినిర్మమే స్తుతిమిమాంయామేనకిం
వాఽతరైః ॥ ౯ ॥ ప్రాజ్ఞానాంగుణవాగమిష్యతి కమప్యుత్కర్షమేషాస్తు
తిర్గ్రన్థైర్వంగుణవాఽభవత్ప్రశతను శ్లోకాతిరేకాదివ । మాహాత్మ్యం
విధుపాదయోస్మహురద స్తుత్యాజగత్యాంకయోః కర్ప్యాన్మేవముపై
ష్యతీనబభుః పాదాస్తదానీంవిభోః ॥ ౧౦ ॥ బిమ్బేన్వస్యసహస్రపాదల
సితే యారఙ్గిణిపాదుకా నిత్యంభాతిచతుర్గుణైర్విలసితే పాదైస్సహస్రై
శ్శుభైః । గన్ధేఽస్మిన్గురువృఙ్గవేచగదితే నైషాశ్రియాంతామపి ప్రాప్నో
తీతిని షేవితుందినమణిః ప్రాప్తోఽనురక్త్యాంబరమ్ ॥ ౧౧ ॥ వేదోత్తంప
గురు స్త్రీగోదినముఖేఽర్థాయకర్తాగ్న్యసౌ నాకంశిష్యగణైగదక్షలిభ
ర్త్రైగ్రేహంజగాహేహరేః । నీత్వాయామవతీంనవద్య్యరచనామాత్రేణధీ
రోఽపితాంనిద్రాముద్రితలోచనః పరిజనైరత్రాజగామాన్వితః ॥ ౧౨ ॥
గోష్ఠీంరఙ్గపతేఃపురన్దరసభా హాఙ్కారహుఙ్కారిణీ మాసేదుర్విబుధాః
కుతూహలవశాత్ప్రష్టుంబభూవుః ప్రజాః । తత్త్వాదృక్కవివాదసింహనినదం

శ్రుతశ్రోత్రౌషుభిర్వారితో వాద్యానాం నివహైర్బాధృతత్రప ఇవా ముష్మా
ద్వ్యరంసీత్ తదా ॥౧౩॥ ప్రాచీనో త్రివతనదేశికమణిస్సాహప్రసక్తైస్త్ర
దానానాకౌరిగుణప్రకాశకతయావ్యాప్తైర్యస్స్వపద్యైరసౌ । రోలమ్బా
నివహోఘకలాభ్యుజవనే కేషైర్మయూఖైరవిన్తస్యాగ్రే కమలేషుణవ్యసక
లా నుల్లాసయామాసతాన్ ॥౧౪॥ అస్మాకంసుకృతైః పురన్దరగురుః కిం
వావతీర్ణో మహీమాహ్వోస్విద్ధనుజన్మనాంగురురసౌ వాల్మీకజన్మాఽ
థవా । కింవా వ్యాస ఇతి ప్రతర్క్యవిబుధైః కేవంస్తనిశ్చేయతే కశ్చిత్స్వ
త్రైః సూక్తిసు స్త్రకదరీనష్వారివక్ష్వానసః ॥౧౫॥ స్త్రధావిస్మయవారిరాశి
జఠరే మగ్నానతాఃమణ్డలీవేదాన్తార్యగురోర్గుణైరతిరామాకృష్యమా
ణాతతిః । అర్థ్యాభిస్తునితి స్తనవార్తామనఘం తుష్టావవాచాంనిధిం శ
స్త్రోపాత్తవివాదిసింహ ఇతితంప్రఖ్యాపయామాసచ ॥౧౬॥ కాలేత్ర
కవిన్నతు ప్రతిభటో వేదాన్తవిద్యాగురో స్సత్పద్యానినిశమ్యనిర్గతమదో
కేజేదివాదీపవత్ । నప్రాచీకశదేవనైజకవితాం హాస్యత్వజన్మాస్పదం
ప్రాగాఽసీ దథదేశికేన్ద్రమసకృన్నత్వా నుత్వా ముష్యయః ॥౧౭॥ మన్యేమాస్య
ముకున్దసున్దరవదత్రాణాభిధానక్తికే రజ్గస్థాన ముపాగతాభరతసత్కా
రైర్యశోలమ్భితా । నేవశ్యస్తినిఖఃప్లవంసుఖభరం భావైర్జనాః సాత్వి
కైః కేతత్పద్యమయైర్విశాసుపట్టహైః ప్రాచీకశత్స్యన్యుగా ॥౧౮॥ వక్తా
తాఽవముఖాత్మ తామధిగతో వేదాన్తవిద్యాగురుశ్శ్రీ కాతుజ్గ భుజజ్గపు
జ్గవతమాకాయాపురాణిపుమాః । వాద్యానామణిపాదుకాదివిషదాం
చూడాధిరూఢా పవాకోవ్యస్యాజగతిస్తుతేర్విజయతే భూమాకిమాద
త్మహే ॥౧౯॥ యేకావ్యస్య చిరస్తనై రభిహితామాధుర్య ముఖ్యాగు
ణా యాశ్చాలఙ్కృతయోఽపి ధాలనదమ ప్రాసోపమాద్యాస్తథా । వై
దర్భీముఖరీతయోధ్వనిభిదాయాస్తస్య జీవాతవస్తస్మ్యాస్పదమేతదేవ
భవతాం చేతోఽత్ర మానంబుధాః ॥౨౦॥

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

పుట.	పఙ్క్తి.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
1	10	నిత్య	నిత్యాం
1	14	న	స
2	17	న	నః
7	13	తం	త్రం
8	8	త	త్ర
13	24	తే	త్రితేషు
16	7	స	ప్ర
17	4	ప	త్ర
22	1	త్ష్వం	త్వాం
31	18	పం	ష్టం
37	17	మ	వ
37	19	ర్శ్బ	ర్శ్వ
43	20	ఠ	ద్ధి
45	17-20	ఘా	గ్ధాంతం
49	18	ర	రం
,,	,,	శ్న	జ
50	4	తం	తం
52	20	ర	ణ
53	3	న్యాం	న్యాం
61	14	త	సి
75	2	ం	వ
76	13	క్త	క్త
77	1	ధి	ధ్రి
80	19	మృగలక	శతముఖ
81	8	ం	షం
81	19	ం	షు

82	6	ష్ణి	ణి
83	4	బు	ం
83	24	ిము	ం
83	,,	ం	నిము
84	9	ం	ర
84	12	భ	భ్ర
84	19	చు	ఉ
86	26	ర్శ	ర్వి
87	5	మ	ము
88	11	స	శ
88	11	థ్రాం	ణాం
88	15	స్వ	స్య
88	17	ప్ర	ప
88	17	తం	త్రం
89	1	యు	యుం
89	2	డే	తే
89	14	స్వ	స్థి
89	19	యూ	య
89	19	ం	ఘ
,,	21	ం	హ్య
,,	25	ం	వ
92	3	బి	వి
93	8	న	వ
,,	13	దం	పం
,,	17	శ్రై	శ్రై
95	11	త్రై	త్రై
96	11	హా	హా
98	12	వి	పి
,,	18	రి	తి
99	2	నం	షం

101	15	తో	తే
104	2	శై	శైః
,,	12	ద్యి	ద్వి
,,	,,	హి	హిఁ
105	6	ప్ర	శ్ర
,,	15	మా	మాః
106	5	కృయ	క్రీడా
,,	6	ద్యా	న్యా
107	4	వి	శ
,,	15	స	శ్రీ
108	5	త్ర్యం	త్ర్వం
,,	6	మా- త్మ	నూ-త్మా
,,	18	త్వే	త్వేవ
,,	21	స్యం	స్వం
111	5	వ	ప
,,	21	ఖ్యాం	భ్యాం
113	16	వం	రం
,,	,,	తా	త్యా
114	7	దృ	ధ్వ
,,	20	స	స్య
115	13	చ్ఛ	చ్ఛా
,,	17	ప్రు	మ
116	4	ధిసి	ధి
117	11	తె	తై
,,	19	స్త్ర	శ్త్ర
118	3	సు	షు
,,	7	బూ	భూ
,,	24	ద్ఘా	ఘ్ఘా
120	3	స్థ	స్న
,,	6	ద	ం

,,	23	ం	ద
121	2	క్ష	క్షి
,,	21	ది	దీ
122	7	స్థ	స్య
,,	9	ణో	న్నో
,,	13	త్రై	థ్రై
,,	18	ల	లా
,,	19	ఫే	ఫే
,,	23	త్య	త్యాం
,,	,,	అభిజిత	అభజిత
,,	,,	ప్రవాహం	ద్రువాయాంత్యయిముకళ సమృద్ధింయాత్రిక ప్రస్తవానీం
123	5	తుం	తుః
,,	7	త్రై	త్రైః
,,	18	ఠ	
124	3	శ	
,,	9	[illegible]	[illegible]
,,	10	యు	ణు
,,	25	హా	హాః
125	13	ద్ధి	[illegible]
,,	,,	మ	కల
,,	22	ప	[illegible]
126	6	గ్రే	త్రే
,,	10	స్నే	గ్నే
,,	16	త	త్ర
127	6	శ్య	న్యా
,,	13	మహాః	మః
,,	19	దా	గా
128	3	ః	స్య
,,	23	మే	షే

130	3	తా	ఠ
,,	,,	నుఠి	ను
,,	,,	స్తు	ం
,,	10	గ	ఘు
,,	16	స్యా	స్యా
135	15	వై	వైఁ
,,	18	తం	దం
136	1	ధ౯	ే౯
,,	7	రా	రా్య
,,	11	క్రి్ర	క్రీ
,,	13	ము	సు

శ్రీరస్తు.

ముఖ్యగవనింపు.

తెలుగు అరవం కన్నడం యీ మూడుభాషలు.

శ్రీ వేంకటాచల మాహాత్మ్యం ప్రతి 1-కి వెల 0—2—0

శ్రీ మన్నిగమాంత మహాదేశికులవారిచే అనుగ్రహించబడిన శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రం మూలం ప్రతి 1-కి వెల 0—6—0

మరియు శ్రీవేంకటేశ్వరులు అలుమేలుమంగ తాయార్లు వీర్లను ఒకటిగాచేర్చియుండు పోటోగ్రావు పటంరకములు 5

గరుడవాహనం తాయార్లు రకం 1-కి వెల 0—4—0

వజ్రకవచం తాయార్లు

శేషవాహనం తాయార్లు

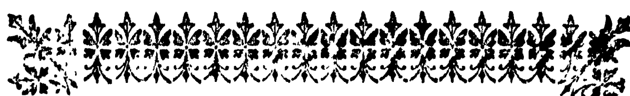
కళ్యాణోత్సవం డిటో వుభయనాచ్చిమార్లతో చేరినది చిరుతానూరు తాయార్ల తెప్పోత్సవం

రకం 1-కి వెల 0—4—0

కావలసినవారు కే. సుందరాచార్యులు అండ్ బ్రదర్సు,

చిరుతానూరు.

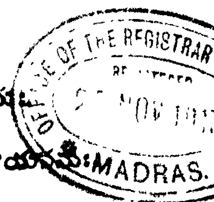
తిరుపతి.

శ్రీరస్తు నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

ఆద్యా ప్రస్తావపద్ధతిః.

శ్రీమాన్వేఙ్కటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాన్తాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ।

సన్తః శ్రీరఙ్గపృథ్వీశ చరణత్రాణశేఖరాః ।
జయన్తి భువనత్రాణ పదపఙ్కజరేణవః ॥౧॥

భరతాయ పరం నమోఽస్తు తస్మై ప్రథమోదాహరణాయ భక్తిభాజామ్ । యదుపజ్ఞమశేషతః పృథివ్యామ్ ప్రథితో రాఘవపాదుకాప్రభావః ॥౨॥

వర్ణస్తోమైర్వకుళసుమనోవాసనా ముద్వహన్తీ మామ్నాయానాం ప్రకృతిమపరాం సంహితాం దృష్టవన్తం । పాదే నిత్యప్రణిహితధియః పాదుకే రఙ్గభర్తుః ధ్యాయమానం మునిమిహ భజే త్వన్మహస్తోత్రకామః ॥ 3 ॥

దివ్యస్థానాత్త్వమిహ జగతీం పాదుకే గాహమానా పాదన్యాసం ప్రథమమనఘా భారతీయత్ర చక్రే । యోగక్షేమం సకలజగతాం త్వయ్యధీనం విజానన్ వాచం విద్యాం దిశతు వసుధాశ్రోత్రజన్మా మునిర్మే ॥ ౪ ॥

నీచేపి హన్త మమ మూర్ధని నిర్విశేషం తుఙ్గేపి యన్నివిశతే నిగమోత్తమాఙ్గే । ప్రాచేతసప్రభృతిభిః ప్రథమోపగీతం స్తోష్యామి రఙ్గపతిపాదుకయోర్యుగం తత్ ॥ ౫ ॥

ధత్తే ముకున్దమణిపాదుకయోర్నివేశాద్వల్మీకసంభవగిరాం సమతాం మమోక్తిః । గంగాప్రవాహపతితస్య కియానివ స్యాద్రథ్యోదకస్య యమునాసలిలాద్విశేషః ॥ ౬ ॥

విజ్ఞాపయామి కిమపి ప్రతిపన్నభీతిః ప్రాగేవ రఙ్గపతివిభ్రమపాదుకాభ్యామ్ । వ్యుత్పత్తిమాన్సదసతీ విగతాభ్యసూయా స్సన్తస్స్వయం కిన్తు సదయైర్హృదయైస్సుతిం తే ॥ ౭ ॥

అశ్రద్దధానమపి నన్వధునా స్వకీయే స్తోత్రే నియోజయసి మాం మణిపాదుకే త్వమ్ । దేవః ప్రమాణమిహ రఙ్గపతిస్తథాత్వే తస్యైవ దేవి పదపఙ్కజయోర్యథాత్వమ్ ॥ ౮ ॥

యదాధారం విశ్వం గతిరపి చ యత్తస్య పరమా తమప్యేకా ధత్సే దిశసి చ గతిం త్వం రుచిరామ్ । కథం సా కంసారేర్ద్రుహిణహరదుర్బోధమహిమా కవీనాం తద్గ్రాహ్యాం త్వమసి మణిపాదుస్తుతిపదమ్ ॥ ౯ ॥

శ్రుతప్రజ్ఞాసంపన్మహిత మహిమాన కతికతి స్తువన్తి త్వాం సన్తః ప్రతిపదమహార్ఘాభిర్గిరః । అహం త్వల్పస్తద్వద్యదిహ బహుజల్పామి తదపి త్వదాయత్తం రఙ్గక్షితిరమణపాదావని విదుః ॥ ౧౦ ॥

యదేవ స్తౌమి త్వాం త్రియుగచరణత్రాయిణి తతో మహిమ్నః కా హాని స్తవమమితసంపన్నిరవధిః । శునాలీఢా కామం భవతు సురసిన్ధుర్భగవతీ తదేషా కిం భూతా న తు సపది సంతాపరహితా ॥ ౧౧ ॥

యత్ప్రేష్యాలాభ గుణపరిణమత్వంచపదావనీ మదుక్తి-
స్త్వయ్యేషా మహితకవిసంరంభవిషయే। వకస్యేయంహాఽస్యా
హరిచరణధాత్రి క్షితితలే ముహుర్వ్యాకృత్యాధూతే ముఖపవన
విస్ఫూర్జితమివ॥౧౨॥

నిస్సందేహనిజావకశమః విఘ్నరోత్కర్షోఽపి హాస్యో-
దయ ప్రత్యూహక్రమభక్తి వైభవభవద్వైయాత్యవాచాలితః।
రంగాధీశ పదత్రవర్ణనకృతారంభైః కిం గుంభై ర్గిరాంవర్త్మా స్వా-
దిషు వేఙ్కటేశ్వరకవినాఽసీరమాసీదతి॥౧౩॥

రఙ్గక్ష్మాపతి రత్నపాదు భవతీం తుష్టూషతో మే నవా
జృంభంతాం భవదీయ శింజితసుధా సందోహసందేహదాః॥
శ్లాఘాఘూర్ణితచంద్రశేఖరజటాజ్జాలగఙ్గావయస్యాస్సా దేశ
విశృంఖలప్రసరణోత్సిక్తాస్స్వయంసూక్తయః ౧౪॥

హిమవన్నళసేతుమధ్యభాజాం భరతాభ్యర్చిత పాదు
కావతంసః। అతపోధనధర్మతర్గ కవీనా మతిలేష్వస్మిమనోర
థవ్యబాహ్యః॥ ౧౫॥

అనిదంప్రథమస్య శబ్దరాశేరపదం రఙ్గధురీణ పాదుకే
త్వాం। గతిభీతిరభిష్టువన్నమోహాత్పరిహాసేన వినోదయామి
నాథమ్॥౧౬॥

వృత్తిభిర్బహువిధాభిరాశ్రితా వేఙ్కటేశ్వరకవేస్సర
స్వతీ।అద్యరఙ్గపతిరత్నపాదుకే నర్తకీవభవతీం నిషేవతాం॥౧౭॥

అపారకరుణాంబుధేస్తవఖలు ప్రసాదాదహం విధాతు
మభిశక్నుయాం శతసహస్రికాం సంహితాం। తథాపి హరిపా
దుకే తవగుణౌఘ లేశస్థితే రుదాహృతిరియంభవేదితి మితాపి
యుక్తాస్తుతిః॥౧౮॥

అనుకృతనిజనాదాం సూక్తిముత్పాదయంతీ పునరపిచ నిశమ్యాం సావధానామమస్యాః । శమయతి యథాసా నిద్రయా దూరముక్తాం పరిషది సహసాస్యా పాదుకే రంగనాథః ౧౯॥

త్వయి విహితా స్తుతిరేషా పదరక్షే భవతి రఙ్గనాథపదే తదుపరికృతా సపర్యా సముచితామివ నాకినాం శిరసి॥ ౨౦॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతన్త్ర స్వతన్త్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
ప్రస్తావ పద్ధతిః ప్రథమా
శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రియై నమః.
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
ద్వితీయా సమాఖ్యా పద్ధతిః

వందే విష్ణుపదాసక్తాం తత్ప్రసిద్ధాంచ పాదుకాం। యథా శఠజిత్సంజ్ఞా మచ్ఛిత్తవిజయాద్యయోః॥ ౨౧॥

ద్రమిడోపనిషన్నివేశశూన్యా నపి శ్రీరమణాయ రోచయిష్యన్ । ధ్రువమావిశతిస్మ పాదుకాత్మా శఠకోపస్వయమేవ మాననీయః॥ ౨౨॥

నియతం మణిపాదుకే దధానస్సమునిస్తే శఠకోప ఇత్యభిఖ్యాం। త్వదుపాశ్రిత పాదజాతవంశ ప్రతిపత్త్యై పరమాతతాన రూపమ్॥ ౨౩॥

మునినామ్నిపాదుకేత్యయా చ ప్రథితాభ్యాం శఠకోప సంజ్ఞయైవ। ద్వితయం సకలోపజీవ్యమాసీత్ప్రథమేన శ్రుతిరస్య తత్త్వదర్శనే॥ ౨౪॥

ఆకర్ణకర్ణామృతమాత్మనంతం గాథాసహస్రం శఠకోపసూరేః। మంజుస్వనానాం మణిపాదుకే త్వాం తదేక నామానమనుస్మరంతి॥ ౨౫॥

యస్య ప్రపన్నవ్యపదేశతుంగాం శేషత్వకాష్ఠామభజన్మురారేః। తస్యాపినామోద్వహనాత్త్వయాసౌ లఘూకృతో భూచ్ఛఠకోప సూరిః॥ ౨౬॥

శయ్యాత్మనామధురిపోరసి శేషభూతా పాదాశ్రయేణ చ పునర్ద్విగుణీకృతంతత్। భూయోఽపిభాగవతశేషతయా తదేవ వ్యక్తం పదావని శఠారిపదం బిభర్షి॥ ౨౭॥

పద్యేన దేవి శఠకోపముని స్త్వమాసీ త్తస్యాపినామ మహనా న్మణిపాదుకేత్వమ్। శేషీబభూవయువయోరపి శేషశాయీ శేషంత్వశేషమపి శేషపదే స్థితంవః॥ ౨౮॥

వింధ్యస్తంభాదవిహతగతే ర్విశ్వగాచాంతసింధోః కుంభీసూనోః కురుకనగరీసింధురైరావణా వా। నిత్యంజాతా శఠరిపుతనోః సంస్మృతం బిభ్రతీ త్వం ప్రాచీనానాం శ్రుతిపరిషదాం పాదుకే పూర్వగణ్యా॥ ౨౯॥

శఠకోపఇతిసమాఖ్యా తవరంగధురీణ పాదుకే యుక్తా। మాతేవసహస్రముఖం సూక్తిస్త్వయ్యేవ యన్మయాభవతీ॥ ౩౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరంగనాథ పాదుకా సహస్రే
సమాఖ్యా పద్ధతిర్ద్వితీయా.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయ నమః.

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

తృతీయా ప్రభావపద్ధతిః.

వందే తద్రఙ్గనాథస్య మాన్యం పాదుకయోర్యుగం । ఉన్నతానామవనతిః నతానాం యత్ర చోన్నతిః ॥౩౧॥

నిశ్శేషమంబరతలం యది పత్రికా స్యాత్ సప్తార్ణవీ యది సమష్టిమషీ భవిత్రీ । వక్తా సహస్రవదనః పురుషస్స్వయం చేల్లిఖ్యేత రఙ్గపతిపాదుకయోః ప్రభావః ॥౩౨॥

వేదోపబృంహణకుతూహలినా నిబద్ధం విశ్వంభరా శ్రుతిభవేన మహర్షిణా యత్ । వ్యాజేన యచ్చ మధుసూదనపాదరక్షే ద్వే చక్షుషీ త్వదనుభావమవేక్షితుం నః ॥౩౩॥

ప్రత్యాయయంతి పరిశుద్ధిమయో యథావ ద్రామాయణే రఘుపురందరపాదరక్షే । శశ్వత్ప్రపంచితమిదం పరమైవ పృథ్వ్యాం సంక్షేపవిస్తరదశాసు తవానుభావం ॥౩౪॥

ఆప్లుత్య తైరపి జనైరనుమీయతే త్వం రఙ్గేశపాదుని యతం నిగమాపగానాం । పారం తదర్థముపబృంహయితుం ప్రణీతం రామాయణం తవ మహిమ్ని యతః ప్రమాణం ॥౩౫॥

తిష్ఠంతు శ్రుతయస్త్వత్తోపి మహితం జాగర్తి తత్పాదుకే తత్త్వాదృక్ప్రథనాయ తావకగుణగ్రామాయ రామాయణం । యద్వ్యాసీదరవిందసంభవవధూమంజీరశింజానవ స్పర్ధాదుర్ధరపాదబద్ధఫణితిః కావ్యైకజన్మా కవిః ॥౩౬॥

భక్తిప్రహ్వపురప్రభంజనజటా వాటీపనీతస్ఫుర చ్ఛూ
డారగ్వధవాసనావళిమశస్త్యాశేస్తుసుల్గహాముకే । రజ్జుశ్రోణి
భృదంఘ్రిపద్మయుగళీ పూర్ణప్రపత్తేఃఫలం నిశ్చిన్వంత్విహ
నిశ్చిత శృమనసా నిత్యంయదుత్తంసమ్॥౩౭॥

మాతర్మాధవపాదుకే తవగుణాః కస్తోతుమస్తోకధీర్గ
గోటీరేషుయదర్పణ ప్రణయినాం సేవాతుణౌ స్వర్గిణాం । అ
న్యోన్యంప్రవరామహంప్రథమికా సంమర్దకోలాహలం విష్వ
క్సేనవిహారవేత్రలతికా కంపశ్చిరాల్లుంపతి॥౩౮॥

యోషిద్భూతదృషంత్యపాధకకట స్థమానివైమానిక
స్రోతస్విన్యుదలమ్భనానిభసితో దంచత్పరీక్షంతిచ। దూత్యాది
వ్యాపిద్వ్యచాని పదయోః కృత్యాని మత్వేవయ ద్ధత్తైతత్ప్రా
యం తదేవచరణ త్రాణంవృణౌరఙ్గిణః॥౩౯॥

వందేతన్మధుకైటభారి పదయోర్మితం పదత్రద్వయం
యత్తద్భక్తి భరానతేన శిరసా యత్రక్వచిద్బిభ్రతి । ద్వ్యత్రబ
ష్టా వినాడికావధిపదన్యత్యానకష్టాభర త్రాసోత్కం పదకావి
సంస్ఫురద్ధృతి స్త్రైవిష్టపానాంగణః॥౪౦॥

పద్మాకాంతపదాంతరంగవిభవా ద్రిక్తంపదత్రంభజేయ
ద్భక్త్యానమతాంత్రివిష్టపసతాంచూడాపదేవ్యాపితం । నిత్యా
పీతనఖేందుదీధితిసుధా సందోహానుచైర్వ్యమ త్యంతమ్లాన
మహాంతమంతికలవచ్ఛ్యాపావటచ్ఛద్మనా॥౪౧॥

తద్విష్ణోః పరమంపదత్రయుగళం త్రయ్యంతపర్యాగతం
చింతాతీతవిభూతికం వితరతు శ్రేయాంసి భూయాంసినః। యద్వి
క్రాంతిదశాసముత్థిత పదప్రస్యందివాథస్విని సఖ్యేనైవసదానత
స్యతమిత్రమాళా స్థితింశూలినః॥౪౨॥

అంబుస్యంబునిధిరనన్యగతిభి ర్మీనైర్నకియద్గమ్యతే
శైలేనాపికియద్వ్యలంఘిరభసోత్తుఙ్గైః ప్లవఙ్గేశ్వరైః। విఖ్యాతా
యతిపునః క్షితిభృతా మంథేనగంభీరతా కింతైః కేశవపాదు
కాగుణమహామ్భోధి స్తత్స్తావయమ్॥౪౩॥

పదకమలరజోభిర్వాసితైరఙ్ఘ్రిభర్తుః పరిచితనిగమాంతే
పాదుకే ధారయంతః। అవిదితపరిపాకంచంద్ర ముత్తంసయంతే
పరిణతభువనంత త్పద్మముద్యానతేవా॥౪౪॥

సకృదపికిలమూర్ధ్నా శార్ఙ్గిణః పాదుకేత్వామ్ మనుజ
మనునవాంతం దేహబంధవ్యపాయే। ఉపచరతి యథార్హం
దేవవర్గస్త్వదీయ స్సతతనియమిత భృత్యోక్షోపమాస్తత్కృ
తాంతః॥౪౫॥

పదసరసిజమేతత్ పాదుకే రఙ్గభర్తుః ప్రతినిధిపదవీం తే
గాహతేస్వేనభూమ్నా। తదిదమధరధాచే త్రిష్వతస్త్వస్యనిత్యం
కథమివ విదితార్థాః స్త్వాంభజంతేమహాన్తః॥౪౬॥

శ్రుతిశిరసినిగూఢం కర్మణాంచోదితానాం త్వదవధి
వినివేశంనాధిగంతుంక్షమాణాం। పరిహసతిముకుందే పాదు
కే బాలిశానాం పశువధపరిశేషాన్ పణ్డితోన్మాదయజ్ఞాన్॥౪౭॥

జనితుములమఘ్యర్ణం దైత్యేంద్రాదరక్షే సమితిమహ
తిదేవేనాకసింధోర్వ్యక్తీర్ణాః। ముహురంహిపతిచూడా మాలిక
త్నాభిఘాతాత్ పరిణతలఘుమానపాదపామూర్తయస్తే॥౪౮॥

పదసరసిజయో స్త్వం పాదుకే రఙ్గభర్తుర్మనసి మునిజనా
నాం మౌలిదేశే శ్రుతీనాం। వదసిచసుకవీనాం వర్తసే నిత్య
మేకా తదిదమవగతంతే శాశ్వతంవైశ్వరూప్యం॥౪౯॥

పరిసరవినతానాంమూర్ధ్ని దుర్వర్ణపత్రం పరిణమ
యసికాలేన పాదుకేత్వం సువర్ణం। కుహకజనవిదూరేణ

త్వద్ధేలబ్ధవృత్తేర్గ్యేనుఖలువిదితస్తే గౌరవ్యసాధాతువాదః॥౧౦॥

బలిమథనవిహారాద్వర్ధమానస్య శౌరే రఖిలమతిపతద్భి ర్విక్రమైరప్రమేయైః । అవధిమనధిగచ్ఛన్ పాపరాశిర్మదీయ స్సమజని పదరక్షే సావధిస్త్వన్మహిమ్నా ॥౧౧॥

తటభువి యమునాయా స్తన్మహీయన్నివేశా ద్వ్రహాలినిగమశాఖా వైభవానీవ శాఖాః । పదకమలమిదం తత్పాదుకే రంగభర్తు స్త్వయి భజతి విభూతిం వశ్యశాఖానుశాఖం॥౧౨॥

శిరసి వినిహితాయాం భక్తినమ్రైర్భవత్యాం సపదితనుభృతస్తా మున్నతిం ప్రాప్నువంతి । మధురిపుపదరక్షే యద్వశేనైవ శేషా మనితర సులభం తద్ధామహస్త్రాపయంతం॥౧౩॥

సకృదపి భువనేస్మిన్ శార్ఙ్గిణః పాదుకే త్వా ముపనిషదనుకల్పై రుత్తమాంగైర్దధానాః । నరకమివ మహాంతం నాకముల్లంఘయంత స్తరిపదినివిశంతే ప్రాక్తనానాం గురూణాం।

శమదమగుణదాంతో దంతదైదేశికానాం శరణమశరణానాం మూర్ధ్నిశాంతమాధవస్య । పదకమలమిదం తే పాదుకే రత్యుపాసీ దనుదయనిధనానా భాగమానాంనిధానమ్ ॥౧౪॥

పరిచితపదపద్మాం పాదుకే రంగభర్తుస్త్వాం త్రిభువనమహనీయాం పాదరంధారయంతః । నిజశిరసినిలీనం దేవిమందారమాల్యం నిగమపరిమళైస్తై ర్వాసయంతీవదేవాః॥౧౫॥

కనకరచితమాపే కల్పవృక్షస్య శాఖాగ్ర పదకమలయుగ్నా పాదుకే మచ్ఛిరస్త్వం । వహతి మధురాణాం యత్ఫలానాం పవిత్రీ వహసినిగమాన్నానై స్వస్వపదంవత్సదానాం॥౧౬॥

పరికలయసి యస్మాత్ పద్మవాసానిషేవ్యే పదకమలయుగం త్వం పాదుకే రంగభర్తుః । అవిదితనిగమానాం మానవానాం ప్రధానా మఘటితఘటనీతే శక్తిరావిష్కృతా స్యాత్॥౧౭॥

శ్రుతిశతశిరశ్చూడాపీడే నిపీడయితుం తమే దురిత పరితాపౌఘానితానమోహవిసర్పిణః । క్రమపరిణమద్వేధశ్శ్రేణిశిఖామణిఘట్టనా మసృణితతలే రఙ్గక్షోణీభృతో మణిపాదుకే॥

జగజ్జనరక్షణక్షణసఙ్గినోఽఙ్ఘ్రిణః పవిత్రతమమాద్రియే భగవతః పదత్రద్వయమ్ । శివత్వకరణక్షమ త్రిదశసిన్ధుసమ్బన్ధినమ్ ప్రసాధ్య చరణాబ్జప్రణిదధాతి యత్ర ప్రభుః॥౮౦

యదధ్వరభుజాం శిరస్సు పదయుగం చ రఙ్గేశితుర్ద్వయం ఘటయితుం క్షమం భవతి శేషశేషిత్వతః । శిరస్త్రమిదమస్తు మే దురితసిన్ధుముస్తిన్ధయం తదధ్వవిహతిక్షమం కిమపి తత్పదత్రద్వయమ్ ॥౮౧॥

సమష్టిపతిచేతసి స్థిరనివేశితా తావకీ ముకున్దమణిపాదుకే ముహురుపాసనా వాసనా । ఉదర్కపరికర్మితానుపరిపక్వనాళీకితానర్థశతగ్నితాం సమరశంభళీవిభ్రమా ॥౮౨॥

విగాహన్తే రఙ్గక్షితిపతిపదత్రాయిణి సక్త్వ ద్వహన్త స్త్వామన్తర్వినిహితరుచేలవ్యతికరాః । మదోద్దామస్తమ్బేరమకరట నిర్యన్మధుఝరీ పరీవాహప్రేఙ్ఖద్భ్రమరముఖరా మఙ్గళభువమ్॥౮౩॥

అధిదైవతమాదితత్సుకల్పేష్వధికారం భజతాం పితామహానామ్ । అభిరక్షతు రఙ్గభర్తురేషా కరుణాకాచన పాదుకామయీ నః॥౮౪॥

ధ్రువమిన్ద్రియనాగశృఙ్ఖలా వా నిరయద్వారనివారణార్గళా వా । అనపాయపదాధిరోహిణీ వా మమ రఙ్గేశవిహారపాదుకేయమ్॥౮౫॥

శరణాగతసార్థవాహశీలాం శ్రుతిసీమన్తపదప్రసాధనార్హామ్ । అధిరఙ్గముపాస్మహే మురారేర్మహనీయాంతపనీయపాదుకే త్వామ్॥౮౬॥

ఇహ యే భవతీం భజంతి భక్త్యా కృతినః కేశవ పాదుకే నియుక్తాః । కథయా స్మృతిరోహితం తృతీయం నయనం త్రిణే ముఖానినా కిమేషాం॥౧౭॥

మధువైరిపరిగ్రహేషు నిత్యం క్షమయాత్వాం మణి పాదుకే సమేతా । తదపి క్షమసే న కిం పరేషాం త్రిదశాధీశ్వర శేఖరే నివేశం॥౧౮॥

ద్వితయం ప్రతియంతి రఙ్గభర్తుః కతిచిత్త్వాం చన పాదుకే శరణ్యాం । అభయాన్వితముగ్రిమంకరం వా భవతీశేఖరితం పదామ్బుజం వా॥౧౯॥

భరతాశ్వసనేషు పాదశబ్దం వసుధా శ్రోత్రసముద్భవో మునీంద్రః । పఠతి త్వయి పాదుకే తతస్త్వం నియతం రామపదాదభిన్నభూమా॥౨౦॥

మహితేషు విశిష్య దిక్పతీనాం పదమేవ ప్రతిపద్య దైత్యహంతుః । పరిరక్షసి పాదుకే పదం త్వం క్వను భిద్యేత గరీయసాం ప్రభావః॥౨౧॥

జగతామభిరక్షణే త్రయాణామధికారం మణి పాదుకే వహంత్యోః । యువయోః పరికర్మ కోటిలగ్నం చరణద్వంద్వమవైమి రఙ్గభర్తుః॥౨౨॥

పదరక్షిణి వత్సలానికాయం రఘువీరస్య పదామ్బుజాదవిన్వం । యదసాధయతస్త్వయాంశవత్యా న్నపునస్తాదృశమన్వభూద్వియోగం॥౨౩॥

అభిగమ్య మహోన్న పాదుకే త్వామపనీతాతపవారణైశ్శిరోభిః । హరితాంపతయో దురాపమన్యై రనఘచ్ఛాయముపాశ్నువంతి భోగం॥౨౪॥

అపహాయ నిశామితానుపాయా నరవిందేక్షణ పాదుకే మహాంతః । త్వదనన్యతయా భజంతి వృత్తిం త్వదసాధారణభోగసాభిలాషాః॥౬౫॥

ప్రణమంతి నవా విధేర్విపాకాద్య ఇమే రఙ్గనరేంద్రపాదుకే త్వాం । ఉపజాతమనుత్తమాఙ్గమేషా ముభయేషామపి చిత్రముత్తమాఙ్గం॥౬౬॥

తవ కేశవపాదుకే ప్రభావాన్మమ దుష్కర్మ ఘనస్య నంతసారే । నియమేన తథాపి వర్ష్మణస్య ప్రథమేనైవ పరాభవం ప్రతీమః॥౬౭॥

అస్త్రభూషణతయైవ కేవలం విశ్వమేతదఖిలం బిభర్తి యః । అక్లమేన మణిపాదుకే త్వయా సోఽపి శేఖరతయైవ ధార్యతే॥౬౮॥

రామపాద సహధర్మచారిణీం పాదుకేఽఖిల పాతకచ్ఛిదం । త్వామశేష జగతామధీశ్వరీం భావయామి భరతాధిదేవతాం॥౬౯॥

చూడాకపాలవ్యతిషఙ్గదోషం విమోచయిష్యన్నివ విష్ణుపద్యాః । కృతాదరః కేశవపాదరక్షే బిభర్తి బాలేందువిభూషణస్త్వాం॥౭౦॥

త్వయైవ సత్యాం మణిపాదరక్షే రాజన్వతీ సృష్టిరియం ప్రజానాం । శ్రీరాజ్యదోహం ప్రథమాయనూనన్నిర్దిశ్య సేనాథవిశేషణేన॥౭౧॥

బిభర్షి నిత్యం మణిపాదుకే త్వం విశ్వమ్భరం ధామ విశేషభూమ్నా । తవానుభావస్పృశి కీర్తితోఽయం భక్తైరజస్రం భవతీం దధానైః॥౭౨॥

పరస్య పుంసః పదసన్నికర్షే తుల్యాధికారాం మణి

పాదుకే త్వాం । ఉత్తంసయంతి స్వయముత్తమాంగై శ్శేషాసనం శేషగరుత్మదాద్యాః ॥౧౩॥

ముకుందపాదాంబుజధారిణీం త్వాం మోహాదనుత్తంసయతాం జనానాం । మూర్ధ్ని స్థితా మలినపదా భవంతి ప్రశస్తవర్ణావలయస్తదీయాః ॥౧౪॥

భూమిశ్శ్రితానాం భువనస్య ధాత్రీ గుణైరనంతా విపులా విభూత్యా । స్థిరా స్వయం పాలయితుం క్షమా న స్వపాంసహాసా శివదావనిత్వం ॥౧౫॥

స్థైర్యాకుల క్షోణిభృతాం విపక్షే శేషాదయస్త్వాం శిరసా వహంతి । పదప్రసూతా పరమస్య పుంసః పృథ్వీ మహిమ్నా మణిపాదుకే త్వం ॥౧౬॥

దైత్యాధిపానాం బలినాం కిరీటా నిక్షేపణాంతే యదినాభ్యసంధః । రంగేశపాదావని రంగధామ్నస్సోపానతాం ప్రాప్య వహంత్యమీ త్వాం ॥౧౭॥

శేషో గరుత్మాన్ మణిపాదపీఠీ త్వం చేతి పాదావని విశ్వమాన్యాః । తుల్యాధికారా యది కిన్ను సంత స్త్వామేవ నిత్యం శిరసా వహంతి ॥౧౮॥

పరస్య పుంసః పరమం పదం త ద్విభర్షి నిత్యం మణిపాదుకే త్వం । అన్యాదృశాం వ్యోమసదాం పదాః త్వయ్యాయతంతే యదిదం న చిత్రం ॥౧౯॥

పాదాముదారేశ్వరణం ప్రజానాం తయోస్త దేవాసి పదావనిత్వం । శరణ్యతాయాస్త్వమనన్యరక్షా సందృశ్యసే విశ్రమభూమిరేకా ॥౨౦॥

అన్యేషు పద్మా కమలాసనాద్యై రంగేషు రంగాధిపశ్శ్రితే)

తేషు ॥ ప్రస్థానవిత్త్వామధిగమ్య జాతం పదం మురారే రథినైవ తన్వన్॥౯౧॥

త్వాం సరోజేక్షణపాదుకే యః కృతాదరః కిం కురుతే భవత్యాః । అకించనస్యాపి భవంతి శీఘ్రం భ్రూకింకరాస్తస్య పురందరాద్యాః॥౯౨॥

వహంతి యే మాధవపాదుకే త్వామూహ్యంత ఏతే దివి నిర్విఘాతాః । హంసేన నిత్యం శరదభ్రభాసా కైలాసగౌరేణ కకుద్మతా వా॥౯౩॥

చంద్రం శిఖో దేవగణస్సరుద్రః పద్మాసనం సోపి చ పద్మనాభం । న త్వామనంతో స పునస్త్వమస్యాం శేషపాదావని తే ప్రభావః॥౯౪॥

పరస్య ధామ్నః ప్రతిపాదనార్హాం వదంతి విద్యాం యమినః పాదుకే త్వాం । యత్రస్థితే వాధిగమే ప్రజానాం దూరీభవత్యుత్తరపూర్వమంహః॥౯౫॥

ధన్యా ముకుందస్య పదానువృత్త్యా ధనీయతా యేన సమంచితా త్వం । వాసస్తవేదం మణిపాదరక్షే లక్ష్మ్యాలకామప్యధరీకరోషి॥౯౬॥

తజ్జవిష్ణోః కిము నైవ కేషాం విసృజ్య నాగం సముపాసతే త్వాం । కరోషి తాన్ కిం త్వమృతే సకామాన్ కాలేన పాదావని సత్యకామాన్॥౯౭॥

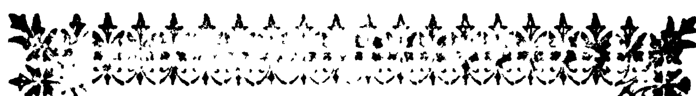
అభ్యాసయోగేన నిగృహ్యమాణై రంతర్ముఖైస్తైరాత్మవిదో మనోభిః । మాతస్త్వయా గుప్తపదప్రభావాదన్వేషయంత్యాగమికం నిధానం॥౯౮॥

మూర్ధ్నా దధానాం మునిపాదుకే త్వాముత్తంసితం

వావురుసంభవత్యా । వదంతికేచిద్ద్వయ మామనాయ స్త్వా
మేవసాక్షాదధి దైవతన్నః॥౯౯॥

మూర్ధ్నా నతానామధస్తా దుపరిచవిష్ణోః పదేన సంఘటి
తాం । అదవీయసీం విముక్తేః పదవీమవయాంతి పాదుకే భవ
తీం॥౧౦౦॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
ప్రస్థాన పద్ధతి ర్ద్వితీయా.

శ్రీ ర్నైయో నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

సమర్పణ పద్ధతిః.

భజామ్యగ్గపాదుకేయాభ్యాం భరతస్యాగ్రజస్తదా । ప్రా
యః ప్రతిప్రయాణాయ ప్రాస్థానిక మకల్పయత్ ॥౧౦౧॥

రాజ్యాభిషేకాయ రఘువంశమహీపతీనాం పౌరాంశ్చపా
దరసికాన్ వృషభీం చ సాక్షాత్ । త్వామేవహంత చరణావనిసం
ప్రయాస్య న్నాలంబత ప్రథమ ముత్తరకోసలేంద్రః॥౧౦౨॥

ప్రాప్తేప్రయాణసమయే మణిపాదరక్షే పౌరానవేక్ష్య
భవతీకరుణప్రలాపాన్ । మఞ్జుప్రణాదముఖరావినివర్తనార్థం
రామంపదగ్రహణపూర్వ మయాచతేవ॥౧౦౩॥

పశ్చాత్కృతాయ భరతో మణిపాద రక్షే రామేణతాం విరహితాం రఘురాజధానీం । త్వామేవసప్రణయ ముజ్జయినీ మవంతీం మేనే మహాత్మా దయమయీం మధురా మయోధ్యాం॥౧౦౪॥

రామాత్మనః ప్రతినిధిం మణిపాదరక్షే విశ్వంభరస్యవ హనేన పరీక్షితాం త్వాం । విశ్వస్య దేవి వహనే విని వేశ యుష్మ న్ని సబ్ధవ భరతో భవతీంయయాచె॥౧౦౫॥

భక్త్యాపరంభవతుత ద్భరతస్యసాధో త్వత్ప్రార్థనం రఘుపతౌ మణిపాదరక్షే । కేనాశయేనసమునిః పరమార్థ దర్శీ భద్రాయదేవి జగతాం భవతీమవాదీత్॥౧౦౬॥

రామేవనం వ్రజతి పఙ్క్తిరథే ప్రసుప్తే రాజ్యాపవాదచ కితేభరతే తదానీం । ఆశ్వాసయేత్క ఇవ కోసలవాసినస్త్వం సీతే వచే త్త్వమపి సాహసవృత్తిరాసీః॥౧౦౭॥

పాదావని ప్రభవతో జగతాం త్రయాణాం రామాదపి త్వమధికానియతం ప్రభావాత్ । నోచేత్కథన్ను భరతస్యత మేవలిప్సోః ప్రత్యాయనం పరిషదాంభవతీభవిత్రీ॥౧౦౮॥

మస్యైనియుజ్య భవతీంమణిపాదరక్షే పార్ష్ణిగ్రహస్య భరతస్య నివారణార్థం । రత్నాకరం సపదిగోష్పదయన్ విజిగ్యే రామఃక్షణేనరజనీ చరరాజధానీం॥౧౦౯॥

పాదావని ప్రభుశరాన పరాః స్వర్గాః సోఢుం క్షమాత్వ మపి మారీచముఖేషునైవ । యత్త్వాంవిహాయవిహితాః పరిపం థినస్తే దేవేన దాశరథినా దశకణ్ఠముఖ్యాః॥౧౧౦॥

వాక్యేగరీయసి పితుర్విహితే కృత్యపహ్నా మాతుర్మనో రథమతీవమవన్ధ్యయిష్యన్ । యస్యైతదా రఘుపతిర్భరతస్య తే నే మాత స్త్వయైవ మణిమౌలివిశేషలక్ష్మీమ్॥౧౧౧॥

పాదాంబుజాద్విగళితాం పరమస్య పుంసస్త్వామాదరేణ వినివేశ్య జటాకలాపే । అఙ్గీచకార భరతో మణిపాదరక్షే గఙ్గాధిరూఢశిరసో గిరిశస్య కాంతిమ్॥౧౧౨॥

అవికలమభిషేక్తుం రక్షణే సప్తలోక్యా రఘుపతిచరణేన న్యస్త దివ్యానుభావాం । అభజత భరతస్త్వామఞ్జసా పాదరక్షే మణిమకుటనివేశత్యాగధన్యేన మూర్ధ్నా॥౧౧౩॥

ఇయమవికలయోగక్షేమసిద్ధ్యై ప్రజానామలమితి భరతేన ప్రార్థితామాదరేణ । రఘుపతిరధిరోహన్ భ్యషిఞ్చత్స్వయం త్వాం చరణనఖమణీనాం చన్ద్రికానిర్ఝరేణ॥౧౧౪॥

ప్రణయిని పదపద్మే గాఢమాశ్లిష్యతి త్వాం వినిసుత కథితం తద్వైభవం తే విదంతః । అనుదినమపి యస్త్వామర్చయత్యగ్ర్యగారే రఘుపతి పదరక్షే రామగిర్యాశ్రమస్థః॥౧౧౫॥

నియతమపరరోహత్యాగనాథశ్శక్తిం నిజచరణసరోజే శక్తిమాధాతుకామః । పథమితరదధాత్త్వాం న్యస్య రామో విజహ్రే ద్రుమదుమచిత భూమా దణ్డకారణ్యభాగే॥౧౧౬॥

రఘుపతిపదపద్మాద్రత్నపీఠే నివేష్టుం భరతశిరసి లగ్నాం ప్రేక్ష్య పాదావని త్వాం । పరిణతపురుషార్థః పౌరవర్గస్స్వయం తే విధిమభజత పర్వోన్నిద్రతాళికానాం ॥ ౧౧౭ ॥

అనన్యరాజన్యవిదేశనిష్ఠాం చకార పృథ్వీం చతురర్ణవాం తాం । భ్రాతుర్నియోగాద్భరతస్తదా త్వాం మూర్ధ్నా వహన్ మూర్తిమతీమివాజ్ఞాం ॥ ౧౧౮ ॥

యద్భ్రాత్రే భరతాయ రఙ్గపతినా రామత్వమాతస్థుషా జిత్యోపాన్యనిజాంఘ్రినిష్క్రియతయా నిశ్చిత్య విశ్రాణితం ।

యోగక్షేమవహం సమస్తజగతాం యద్ధీయతే యోగిభిః పాదత్రాణమిదం మితంపచకథా మాస్మాయమేనిష్ఫలా ॥౧౯॥

భరతస్యైవమమూషి ప్రశమిత విశ్వాపవాదదుర్వాతా ।
శేషివశిరసినిత్యం విహరతు రఘువీర పాదుకే భవతీ ॥౨౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
సమర్పణపద్ధతిర్ద్వితీయా.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ప్రతిప్రస్థానపద్ధతి ప్రారంభః.

ప్రశస్తే రామపాదాభ్యాం పాదుకే పర్యుపాస్మహే ।
ఆనృశంస్యం యయోరాసీదాశ్రితేష్వనవగ్రహమ్ ॥౨౧॥

భృశాతురసహోదరప్రణయఖణ్డనస్వైరిణా పదేన మమనైవమే వనమిహావనాదిచ్ఛతా । ఇతీవ పరిహాయ తన్నివవృతే స్వయం యత్పురా పదత్రమిదమాద్రియే ధృతజగత్త్రయం రక్షిణః ॥౨౨॥

దశవదనవినాశం వాఞ్ఛతో యస్య చక్రే దశరథమనసూక్తిం దణ్డకారణ్యయాత్రా । సచ భరతవిమర్దే వర్త్యసంధస్త్వయాసీద్రఘుపతిపదరక్షే రాజధానీం ప్రయాన్త్యా ॥౨౩॥

అభ్యర్థితవినివృత్తిసాహసా దేవి రఙ్గపతిరత్నపాదుకే ।
అత్యశేత భవతీ మహీయసా పారతంత్ర్యవిభవేన మైథిలీం ౧౨౪ ॥

అవ్యాహతాం రఘుపతేర్వ్రజతః ప్రతిజ్ఞాం సాధిరో
హణరసే విహితే ధరణ్యాః । ప్రాదాన్నివృత్య భవతీ మణి పాద
రక్షే స్పర్శం పదేన విగతవ్యవధానఖేదం ॥ ౧౨౫ ॥

మంత్రాభిషేకవిరహాద్భజతా విశుద్ధిం సంస్కారవర్జనవ
శాదభిసంస్కృతేన । మూర్ధ్నా నినాయ భరతో మణిపాదుకే
త్వాం రామాజ్ఞయా వినిహితామివ రాజ్యలక్ష్మీం ॥ ౧౨౬ ॥

రక్షార్థమస్య జగతో మణిపాదరక్షే రామస్య పాదకమ
లం పమయేత్య జంతోః । కింమస్కరం తవ విభూతిపరిగ్రహో వా
కింవా విదేహదుహితుః శ్రవణాదశా సా ॥ ౧౨౭ ॥

సీతాసఖస్య సహసా చరణారవిందాద్భక్త్యా న తైశ్చృతవ
దా భరతోత్తమాఙ్గే । అరుహ్యనాగమిభితో భవతీవి తేనేమా
యూరచామరభరం మణిరశ్మిజాలైః ॥ ౧౨౮ ॥

మూర్ధ్నా ముకుంద పదరక్షిణి బిభ్రతస్త్వామావిర్మద
స్య రఘువీరమదావళస్య । ఆమోదభిన్నపది దానజలప్రవాహై
స్త్రైభేచిరాద్వ్యనుమతీ రుచిరం విలేపం ॥ ౧౨౯ ॥

ఆశాః ప్రసాధయితుమంబ తదా భవత్యాం దైవాదకాణ్డ
శరదీవ సముత్థితాయాం । స్రోతావశేషసలిలాస్సహసా బభూవు
స్సాకేతయావత విలోచన వారివాహాః ॥ ౧౩౦ ॥

అంతేవసన్న చరమస్య శవేస్సరాగీ వన్యాన్వి గృహ్యాపి
విధానువదావిశేషాత్ । అతస్థుషీం రఘుకులోచిత మావహా
హ్యాం ప్రత్యుజ్జగామ భవతీం భరతోవనీతాం ॥ ౧౩౧ ॥

మాతస్త్వదాగమనమంగళదర్శినీనాం సాకేతపక్ష్మలదృశాంచటులాక్షిభృంగైః। జాతాఃఖత్రసహసామణిపాదరక్షే వాతాయనానిఃదనైః స్ఫుటపత్త్రితాని ॥ ౧౩౨ ॥

సాకేతసీమ్ని భవతీ మణిపాదరక్షే మాంగళ్యలాజనికరైరవకీర్యమాణా। కీర్తిస్స్వయంవరపతేర్భరతస్య కాలే వైవాహికీజనివివహ్నిశిఖావరేజ ॥ ౧౩౩ ॥

భక్తేంద్రమండలవతీమణిపాదుకే త్వాం వ్యాఘుటతచామరకలాపశరత్ప్రవమానా। సద్యోబభూవనిధసముఙ్గకాననహేతుస్సాకేతపౌరవనితానయనోత్పలానాం ॥ ౧౩౪ ॥

పైరీకృతవక్త్రైర్మణిపాదరక్షే శత్రుంజయంశైలమివాధిరూఢాం। గామాభిధానప్రతిపన్నవాశైరుక్తానిషైరుత్తరకోసలాస్త్వాం ॥ ౧౩౫ ॥

ద్రష్టుంతదా రాఘవపాదరక్షే సీతామివత్వాంవినివర్తమానాం। ఆపన్నయోధ్యాపురసుందరీణా మౌత్సుక్యలోలాని విలోచనాని ॥ ౧౩౬ ॥

ఆస్థాయతత్రస్ఫుటబిందునాదం స్తంబేరమంతాదృశసన్నివేశం। అధ్యాయ సత్వంపురమధ్యభాగే పాదావనిత్వత్ప్రణవాశ్రయత్వం ॥ ౧౩౭ ॥

దశగ్రీవస్తంబేరమదళనదుర్దాంతహృదయే విహారస్వాచ్ఛంద్యాద్విశతిరఘుసింహేవనభువం। స్వవాత్సల్యక్రోడీకృతభరతశా దేవభవతీ నిరాబాధాంపాదావనినిజగుహాం కోసలగుహాం ॥ ౧౩౮ ॥

శైకేయవరదానమర్దితనిరాలోకస్యలోకస్యయత్త్రాణార్థం భరతేనభవ్యమనసా సాకేతమానీయత। రామత్రా

గనహైరసవ్యావిరహాం రంగక్షితీంద్రస్య యత్పాదత్రాణమన స్యాంత్రఫణితైర పీడవినోదీమహి ॥ ౧౩౯ ॥

సముపస్థితే ప్రదోషే సహసావినివృత్య చిత్రకూటవనాత్ । అభజతపూర్వజనపదంవత్సంధేనురివపాదుకేభవతీ ॥ ౧౪౦ ॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
ప్రతిప్రస్థాన పద్ధతి పంచమీ.

శ్రీయై నమః.
శ్రీమతే నిగమాన్త మహా దేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

అధికార పరిగ్రహ పద్ధతి ప్రారంభః.

అధిష్ఠితే పాదుకయా సామ్రాజ్యే యస్య సాకేతవాసిభిః । అన్వయవ్యతిరేకాభ్యామన్వమీయత వైభవం ॥ ౧౪౧ ॥

మోచితస్థిరచరాణయత్నతః కోసలాః జనవనానుపాస్మహే । యేషు కాంశ్చన బభూవ వత్సరాన్ దైవతం దనుజవైరిపాదుకా ॥ ౧౪౨ ॥

సామ్రాజ్య సంపదభిషేక జనోచితాత్వం కామేన సత్యవచసా భరతాయ దత్తా । స త్వాం నివేశ్య చ తానావసి భద్రపీఠే పృథ్వీం బుభోజ బుభుజే చ యశో విభూతిం ॥ ౧౪౩ ॥

భోగానసత్యమనసాం మణిపాదుకే త్వం కృష్ణాసి హంత భ
వతా మనుషంగసిద్ధాన్ । తేనైవ నూనమభవ ద్భరతస్య సాధో
రప్రార్థితం తదిహ రాజ్యమవర్జనీయమ్ ॥ ౧౪౪ ॥

రామప్రయాణజనితం వ్యపనీయ శోకం రత్నాసనే స్థితవ
తీ మణిపాదరక్షే । పృథ్వీం నిజేన యశసా విహితోత్తరీయా మేకా
తపత్ర తిలకాం భవతీ వితేనే ॥ ౧౪౫ ॥

రామాజ్ఞయా పరవతీ పరిగృహ్య రాజ్యం రత్నాసనం ర
ఘుకులోచితమాశ్రయంతీ । శుద్ధాం ప్రజావనివహంత్యపి సా వితేనే
స్వాతంత్ర్యలేశకలుషాం భరతస్య కీర్తిం ॥ ౧౪౬ ॥

పౌలస్త్యవీరవదనస్తబకావసానా త్పుష్పాద్దండకవనే వ్యవచే
తుమిచ్ఛోః । రఘుధురంధృతవతీ మణిపాదుకే త్వం రామస్య మై
థిలసుతాసహితే ప్రచారే ॥ ౧౪౭ ॥

పాదావని ప్రచలచామరబృందమధ్యే భద్రాసనాంతరగ
తా భవతీ విరేజే । ఆకీర్ణదివ్యవలిలేఖటకేసు మేరో రంభోజనీవ కల
హాయితహంసయూథా ॥ ౧౪౮ ॥

మాన్యా రఘూద్వహపదే మణిపాదుకే త్వాం విన్యస్య వి
గ్రహవతీమివ రాజ్యలక్ష్మీం । ఆలోలమంజువలయాభరతో జటా
వానాలంబ్య చామరమనన్యమనాస్సిషేవే ॥ ౧౪౯ ॥

ప్రాప్తే దివం దశరథే భరతే విలక్షే పర్యాకులేషు పరము
త్తరకోసలేషు । త్వాం చేదుపేక్షితవతీ క ఇవాధ విశ్వద్గోపాయి
తుం గుణవానఖిలస్య విభోః కిమిదం తత్ ॥ ౧౫౦ ॥

భ్రాతుర్యదంబ విరహాద్భరతే విషణ్ణే దాక్షిణ్యమాశ్రితవ
తీ మణిపాదుకే త్వం । ఆసీదశేషజగతాం శ్రవణాంతృతం తద్భా
వాలకాహారకహాం బిరుదం తదాసీ ॥ ౧౫౧ ॥

రాజ్యంతదాదశరథానుశాసమతః ప్రాక్ విభ్రాణయా
చరణరక్షిణి పీతఖేదం । తుల్యాధికారభజనేన బభూవతన్వ్యావం
శస్త్వయాంబుసువంశమహీపతీనాం ॥ ౧౫౨॥

వర్షాణి తానివ్రతవళ్లో నతపాంసి తేపే కాలోనకశ్చిదపి
మృత్యువశంజగామ । రాజ్యే తవాంబరఘుపుంగవపాదరక్షే నై
షావరంప్రతివిధేయమభూత్ప్రసక్తం ॥ ౧౫౩ ॥

విశ్వంత్వదాశ్రితపదాంబుజసమ్భవాయాం యస్యాంప్ర
తిష్ఠితమిదంమణిపాదరక్షే । ఆసీదనస్యశరణా సముదేయభావ
త్సాపిత్వయావసుమతీవిహితప్రతిష్ఠా ॥ ౧౫౪ ।

ప్రాయేణరామవిరహేష్వధికాతదానీ ముత్సంగమాశ్రి
తవతీతవరాజలక్ష్మీః । కామువదేవినను జీవయితుంజలార్ద్రా
మంగీచకారభవతీ భరతోపనీతాం । ౧౫౫ ।

వీరవ్రతప్రణయిని ప్రథమేరఘూణాం ప్రాప్తేచిరాయ
భరతేవ్రతమాసిధారం। త్యక్త్వాపగావనితదావి విధాన్యకారా
నేకాసికావ్రతమపూర్వమవర్తయత్త్వం । ౧౫౬ ।

కాకుత్స్థపాదవిరహే ప్రతిపక్షమానానాం నిష్పంకతాము
పగతాంమణిపాదరక్షే । ఆశ్వాసయన్నివముహుర్భరతస్తదా
నీం శీతైరవీజయతచామరమారుతైస్త్వాం ॥ ౧౫౭ ।

యత్రక్వచిద్విహరతోఽపిపదారవిందం రక్ష్యంమయార
ఘుపతేరితిభావయంత్యా । నిశ్చైవమేవసహసా మణిపాదరక్షే
నిష్కంటకంజగదిదంవిదధేభవత్యా । ౧౫౮ ।

రామంత్వయావిరహితంభరతంచతేన త్రాతుంపదావని
తదాయదభూత్ప్రతీతం । రామానుజన్యస్తపదాం ఖలుతత్సమ
స్తం జాగరితేనఖలుజాగరణవ్రతేన ॥ ౧౫౯ ।

అంతఃపురేపరిజనైస్సముపోఢయాత్రైః తళ్యస్పికాభవ

సియా వివరోపవనస్య లక్ష్మ్యాః । సాకేతశేశ్వరపదావనిభూపతీనాం సఙ్ఘట్టనం మకుటపఙ్క్తిభిరన్వభూస్త్వం ॥ ౧౬౦ ॥

ప్రాప్యాధికారమచిరం భువనస్య గుప్త్యై భద్రాసనం భరతవందితమాశ్రయంత్యా । ముగ్ధ్యేవతీర్ణమివ మాధవపాదరక్షే మాతస్త్వయాపి మనువంశమహీపతీనాం ॥ ౧౬౧ ॥

కాలానలేరఘుకులోద్వహపాదరక్షే నీరాజనం సమభవత్స మయోచితం తే । స్లాఘానశేనబహుశః పరఘూర్ణి తాభిస్సామంతమౌళిమణిమంగళదీపికాభిః ॥ ౧౬౨ ॥

పృథ్వీపతీనాంయుగపత్కిరీటాః ప్రత్యర్థినాం ప్రాణితుమర్థినాంచ । ప్రాపుస్తదా రాఘవపాదరక్షే త్వదీయమాస్థానికపాదపీఠం ॥ ౧౬౩ ॥

ప్రణమ్యరంగేశ్వరపాదరక్షే దూరోపనీతైరుపదావిశేషైః । పథాజయంతిస్మతదాపథాయా ముచ్చైస్తరాముత్తరకోసలాస్త్వాం ॥ ౧౬౪ ॥

అపావృతద్వారమయంత్రితాశ్యం రంగేశ పాదావనిపూర్వమాసీత్ । త్వయాయదృచ్ఛానుగుణప్రపన్నం రామేవపక్షేపిపదం రఘూణాం ॥ ౧౬౫ ॥

అవస్థభర్త్రర్ణిపాదుకేత్వా మభ్యర్చ్య రాజ్ఞా దాశరథిర్ద్వితీయః । వికల్ప్యమానః ప్రథమః కీర్త్యా వంద్యస్స్వయం వ్యోమసదాంబభూవ ॥ ౧౬౬ ॥

అరణ్యయోగ్యాంపదమస్పృశతీ రామస్య కాలాన్తరవదవివిష్టా । అష్టాపసిత్యావికయా పరార్ధస్వర్గాత్సాంసైన్యరఙ్గతేర్వ్యథాతం ॥ ౧౬౭ ॥

రాజాపనచేత్భవతీవిపన్నా రంగేశపాదావసితన్న చిత్రం । యత్రాధిరూఢాః క్రమశఃపురాత్వా ముత్తంసయంతే రఘుసార్వభౌమాః ॥ ౧౬౮ ॥

భద్రాసనంచేత్పరివృత్తమాసీద్దేవిక్షణందక్షిణతోము
కుందే । కథంభవేత్కాంచన పాదరక్షే రామస్యరక్షోమృగ
యావిహారః ॥ ౧౧౯ ॥

యావత్త్వయారాఘవ పాదరక్షేజగీషితారాక్షసరాజ
ధానీ । మాలేవతావల్లులితా మదాంధైరుద్యానశాఖామృ
గయూథపైస్తైః ॥ ౧౨౦ ॥

మహీక్షితాం రాఘవపాదరక్షే భద్రాసనస్థాంభవతీం
స్పృశంతః । పూర్వ్యాంతథాత్వేనియతేపిభూయః కల్యాణతా
మానశిరే కిరీటాః ॥ ౧౨౧ ॥

అనిష్కృతఃపాండరమాతపత్రం పిత్రావితీర్ణంమణిపాదర
క్షే । ఆసీత్త్వదర్థంవిధృతేనతేనచ్ఛాయా సముద్రాంభరతస్య
మాలా ॥ ౧౨౨ ॥

పాదుకేరఘుపతేర్యదృచ్ఛయా ప్రస్థితేవనవిహారకౌతు
కాత్ । అధిరాజ్యమధిగమ్యతేయువా ముకుటంవసుమతీమర
క్షతం ॥ ౧౨౩ ॥

రఘువీరపదానుషంగమాత్రాత్పరిబర్హేషునివేశితా
యదిత్వం । అధికారదినేషుతేపునస్తే పరివారాస్తవపాదుకేబ
భూవుః ॥ ౧౨౪ ॥

పురుషార్థచతుష్టయార్థినాం పరిషత్తైర్మహితావసి
ష్ఠముఖ్యైః । క్రయవిక్రయపట్టనంప్రజానాం భవకాంచన
పాదుకేతదాసీం ॥ ౧౨౫ ॥

మనుజత్వతిరోహితేనశక్యే వవృషేకేశవవిరోధినాంనిరా
సే । అభవద్భరతాదిభేదభిన్నైస్స్వయమారాధయితుం పదా
వనిత్వాం ॥ ౧౨౬ ॥

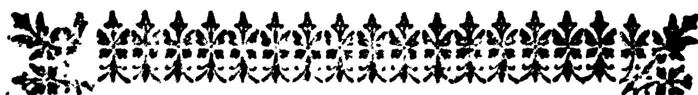
మగధాంగకలింగవంగముఖ్యాన్ విమతాకారణంభ్రగనేమీ

ణస్సైన్యాః । రఘుపుఙ్గవపాదుకే విజిగ్యే భరతస్యాసనము
ద్వహాః భవత్యాః ॥ ౧౭౮ ॥

అథ తావకాసీయ మన్త్రి ముఖ్యైర్వ్యవహారత్ర్వ ముదిని
క్షాశమునాసీమూస్య నంశాధిరాజ్యం । రఘుపతిపదరక్షే రత్న
పీఠే తదానీం శ్రియముదదధ్యశస్త్రాం పాదతం లోకపాలాః ॥ ౧౭౯ ॥

పరిహృతదండకాధ్వశ్రమః పదరక్షిణితత్పరిణతవిశ్వ
సంపద్ధృదయం యువయోర్ద్వితయం । రఘుపతిరత్నపీఠమధి
రుహ్యతదాపిదధ్వ్యసగతి వైరిభావసిలయం సమధావలయం ।
ప్రాప్తోదయా తవాసీ శ్రీనుపితన త్రిస్త్రి రాకరోద్భవతీ ।
తనుతిప మనుకులజనుషాం ప్రసవిత్రీ రత్నపాదుకేవ తు ॥ ౧౮౦ ॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తన్త్ర స్వతన్త్రస్య
శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
అధికార పరిగ్రహపద్ధతి షష్ఠీ.

శ్రియై నమః.
శ్రీమతే నిగమాన్త మహా దేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

అభిషేక పద్ధతి ప్రారంభః.

పాహి నః పాదుకే యస్యా విధాస్యన్నభిషేచనం । అభి
షేచనికం భాణ్డం చక్రే రామః ప్రదక్షిణం ॥ ౧౮౧ ॥

రాఘవస్యచరణౌ పాదావని ప్రేషితుంత్వదభిషేకమిావ తుః । అభిషేచనికభాణ్డసన్నిధౌ యత్ప్రదక్షిణగతిశ్చనైరృత్యా ॥ ౧౮౨ ॥

మూర్ధాభిషిక్తైర్నియమేన వాహ్యా విచిత్యమానం రఘునాథపాదా । రత్నైర్నవస్థాం మణిపాదుకే త్వాం రామానుజన్మా భరతోభ్యషించత్ ॥ ౧౮౩ ॥

భ్రాతుర్నియోగేన విపత్రిమానం రాజ్యాభిషేకం చ పరిత్యజంతం । రామానుజౌ తౌ సమపారతంత్ర్యాదుభావభూతాం భవతీజిగాయ ॥ ౧౮౪ ॥

నివేశ్యరంగేశ్వరపాదరక్షే భద్రాసనే సాదరమభ్యషించత్ । వశీ వశిష్ఠో మనువంశజానాం మహీక్షితాం వంశపురోహితస్త్వాం ॥ ౧౮౫ ॥

కృతాభిషేకా భవతీ యథావద్రంగేశపాదావని రత్నపీఠే । గంగానిపాతిష్ఠపితాంసు మేరోరధిత్యకా భూమిమధశ్చకార ॥ ౧౮౬ ॥

వసిష్ఠహస్తైర్విహితాభిషేకాం రాజ్యాసనే రామనిదేశయోగ్యాం । తుష్టావ రంగేశ్వరపాదరక్షే ప్రాచేతసస్త్వాం ప్రథమః కవీనాం ॥ ౧౮౭ ॥

రక్షోవధార్థం మణిపాదరక్షే రామాత్మనోరఙ్గపతేః ప్రవాసే । రక్షోపకారాద్భవతీవితేనే రాజన్వతీం కోసలరాజధానీం ॥

ప్రాప్తాభిషేకా మణిపాదరక్షే ప్రపద్యమానం ప్రతిపద్యమానా । శాసత్యపృథ్వీం భవతీ యథావత్యాసీత సింహాసనసార్వభౌమా ॥ ౧౮౯ ॥

శరాసనాదీస్త్రీణి పాదరక్షే జిగీషతో దాశరథేస్త్వయో

గాత్। జాత్రోపకారాపాత్స్వయి సంప్రయుక్తై స్తీర్థోదకై రుచ్ఛ్వసితా ధరిత్రీ ॥ ౧౯౦ ॥

అధ్యాసితం మనుముఖైః క్రమశో నరేంద్రై రారోప్య దేవి భవతీం తపనీయపీఠం। రాజ్యాభిషేకమనఘం మణిపాదరక్షే రామోచితం తవ వశంభరతో వితేనే ॥ ౧౯౧ ॥

స్నేహేన దేవి భవతీం విషయేఽభిషించన్ దీవ్యన్ప్రసంఖ్య భువనోదరదీపరేఖాం। జాతం రఘూద్వహదివాకరవిప్రయోగాదన్ధంతమిస్రమహరద్భరతః ప్రజానాం ॥ ౧౯౨ ॥

హస్తాపచేయపురుషార్థఫలప్రసూతేర్మూలం పదావని ముకుందమహీరుహస్త్వం। ఛాయావిశేషమదిశద్యదసౌ ప్రజానామావర్జితైస్త్వయి ఘటై రభిషేకతోయైః ॥ ౧౯౩ ॥

అహ్నాయ రామచరణాత్ప్రతిపన్నవృత్తే రాజ్యాసనాయ భవతీం మణిపాదరక్షే। తీర్థాభిషేకముపదిశ్య వసుంధరాయాశ్చక్రే తదా సముచితం శిశిరోపచారం ॥ ౧౯౪ ॥

మాలిన్యమాశ్రితవతీ మణిపాదరక్షే పంకేన కైకయసుతాకలుషార్జితేన। శుద్ధిం పరామభజగామ వసుంధరేయం త్వత్తః తుంగాన్నిపతితై రభిషేకతోయైః ॥ ౧౯౫ ॥

ఆవర్జితైర్మునిగణైర్జగదేకభూత్యై తోయం పదావని తదాత్వయి మంత్రపూతం। మూలావసేకసలిలన్నిగమద్రుమాణాం శాఖోదకంచ సమభూత్త్ర గదాచరాణాం ॥ ౧౯౬ ॥

విప్రోషితే రఘుపతౌ భవతీ యథార్హం మాన్యావదస్థితిమతీ మనువంశజానాం। అత్యన్యనర్ఘవిపులైః ప్రహితైః ప్రజానామశ్రూణ్యపాస్యదభిషేకజలప్రవాహైః ॥ ౧౯౭ ॥

ప్రాయోపవేశితరసావతివిప్రయోగాత్పర్యాకులీకృత

సముద్రపయోధరాగౌః । అంబత్వదీయమభిషేకపయః పిబంతి ధేనుర్బభూవజగతాం ధనధాన్యదోగ్ధ్రీ ॥ ౯౮ ॥

వృత్తేయథావదభిషేకవిధౌబభాసే పశ్చాత్త్వయాంబభరతేనధృతఃకిరీటః । ఆకస్మికస్వకులవిప్లవశాంతిహర్షా త్ప్రత్యుత్థితామివపతిం ప్రణిపాదుకే త్వాం ॥ ౯౯ ॥

మనువంశపురోహితేనమంత్రై రభిమంత్ర్యత్వయిపాదుకే ప్రయుక్తమ్ । అభిషేకజలం తదేవ రాజ్ఞాం శమయామాస సముత్థితాన్ప్రతాపాన్ ॥ ౧౦౦ ॥

పదపాదపస్య తవ రఘూద్వహాలవాలమివపీతయాశ్రితా । అభ్యషేచి భవతీ తపోధనైః పారిజాతలతికేవపాదుకే ॥

అలఘుభిరభిషేకవ్యాపృతైరంబుభిస్తై దినకరకులదైన్యం పాదుకే త్వామునిన్యే । సఖలుకమలయోనేర్నూనమాధత్తమంత్రైర్వ్యధికనియమయోగాం శక్తిమాథర్వణేషు ॥ ౧౦౨ ॥

దినకరకులజానాం దేవిపృథ్వీపతీనాం నిరుపధిమధికారం ప్రాప్నువత్యాంభవత్యాం । అజనిషతసమస్తాః పాదుకే తావకీన స్నపన సలిలయోగాన్నిమ్నగాస్తీర్థభద్రాః ॥ ౧౦౩ ॥

తవవిధివదుపాత్తే సార్వభౌమాభిషేకే భరతసమయవిద్భిః పాదుకేమంత్రిముఖ్యైః । త్వదవధినిజకర్మస్థాయినీనాం ప్రజానాం ప్రథమయుగవిశేషాః ప్రాదురాసన్విచిత్రాః ॥ ౧౦౪ ॥

అవసితరిపుశబ్దాన స్వభూస్త్వంతదానీం రఘుపతిపదరక్షే లబ్ధరాజ్యాభిషేకే । చలితభుజలతానాంచామరగ్రాహిణీనాం మణివలయనినాదైర్మేదురాన్మంత్రఘోషాన్ ॥ ౧౦౫ ॥

సముచితమభిషేకం పాదుకే ప్రాప్నువత్యాం త్వయివిని పతితానాం దేవితీర్థోదకానాం । ధ్వనిరనుగతమంత్రస్స్విదతాం గౌపతానాం శమయితుమివాసీత్సంకులానార్తనాదాన్ ।

ద్వివిషదనువిధేయం దేవి రాజ్యాభిషేకం భరతవినయయుక్తా త్వం పాదుకే నాన్వతిష్ఠః । కథమివ రఘువీరః కల్పయేత్కల్పయిత్వా త్రిచతురశరణార్తైస్త్వదృతే దేవకార్యమ్ ॥ ౨౦౭ ।

కతిచన పదరక్షే స్పర్శసౌఖ్యం త్యజన్తీ వ్రతమతులమగాస్త్వం వత్సరాన్ సావధానా । రఘుపతిపదరక్షే రాక్షసైః ప్రోషితానాం రణరణకవిముక్తం యేన రాజ్యం సురాణామ్ ॥ ౨౦౮ ॥

అధ్యక్షం తేఽధివదభిషేకం విదధతాం వసిష్ఠాదీనామప్యుపచితచమత్కారభరయా త్వయా స్థానాధ్యాసఙ్గక్షితిరమణపాదావని తదా లక్ష్మీరుపోఢా తా రఘుపతిపదాహోపురుషికాః ॥ ౨౦౯ ॥

అభిషేచయతు స రామః పదరక్షే వా స్పృశతు పాదుకే భవతీమ్ । అనతిశయమహిమా త్వం స్వాపి శేషః సమానమేతా పామ్ ॥ ౨౧౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
అభిషేకపద్ధతిః సప్తమీ.

శ్రీరస్తు.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

నిర్యాతనాపద్ధతి ప్రారంభః.

అభిషేకోత్సవాత్తస్మాద్యస్యా నిర్యాతనోత్సవః । అత్యరిచ్యత తాంవందే భవ్యాం భరతదేవతామ్ ॥ ౨౧౧ ॥

ఉపాస్య వర్షాణి చతుర్దశ త్వాముత్తారికా ముక్తి కోసలస్థాః । సనందనాద్యైరపి దుర్విగాహం సాంతానికం లోకమవాపురగ్ర్యం ॥ ౨౧౨ ॥

పాదావని ప్రత్యాగతో హనూమాన్ సీతామివ త్వాం ద్విరవిప్రయుక్తాం । ప్రణమ్య పౌలస్త్యరిపోరుదంతం విజ్ఞాపయామాస వినీతవేషః ॥ ౨౧౩ ॥

తవాభిషేకాస్త్రాణి పాదరక్షే మహానిషేకాదివ వృద్ధియోగ్యాత్ । బహుస్రదేవ తదశాంగనానాం ప్రమ్లానతాం వ్రతలతాంకురాణి ॥ ౨౧౪ ॥

పాద్యైస్త్వదభిషేకవానరేసమ్యగుద్ధృతసమస్తకంటకే । రాఘవస్య విపినేషు పాదుకే యాత్రమఙ్గళముఖాన్యవర్తితా ।

కించిదున్నతశిఖిరేవ సత్సార్వభౌమ్యమేవ మణిపాదుకే యువాం । పాదయోస్త్రిభువననాథ రాజయోర్యౌవరాజ్యమధిగచ్ఛతః స్వయమ్ ॥ ౨౧౬ ॥

రామస్య రాజ్యవనవాసయోరిత్యకాలే పాదావని ప్రకటయన్నివపాక్షికగుణం । అత్రేతకూటమధిగమ్య శతం వహానామావ్యాపారత్వదభిషేకమృదంగనాదః ॥ ౨౧౭ ॥

భద్రాణి దేవి జగతాం ప్రతిపాదయిష్య న్ప్రాగేవయే సభవతీం భరతోఽభ్యషించత్ । మన్యే కపీశ్వర విభీషణయో ర్యథావ త్సంతన్యతేస్మ తత ఏవ కిలాభిషేకః ॥ ౧౧౮ ॥

సంభిద్యమానతమసా వరయూపనీతై స్సంవర్ధిత స్తవకృశై రభిషేకతోయైః । మన్యే బభూవ జలధిర్కృతిపాదరక్షే రామాస్త్రపావక శిఖాభిరశోషణీయః ॥ ౧౧౯ ॥

పాదావని త్వదభిషేచనమఙ్గళార్థం భేరీకృతం భృశమరా ద్యతయత్ప్రతీతైః । ఆకర్ణ్య తస్య సహసా తుములం నినాదం లఙ్కాకవాటనయనాని నిమీలితాని ॥ ౧౨౦ ॥

తాపోద్గమ స్త్వదభిషేకజలప్రవాహై రుత్సారిత స్త్వరితము త్తరకోసలేభ్యః । లేభే చిరాయ రఘుపుంగవపాదరక్షే లఙ్కావరోధసుదృశాం హృదయేషు వాసమ్ ॥ ౧౨౧ ॥

ఆవర్జితం విధివిదామణిపాదరక్షే పద్మాసనప్రియసుతేన పురోహితేన । ఆసీన్నిదానమభిషేకజలం త్వదీయం నక్తంచరప్రణయినీనయనోదకానామ్ ॥ ౧౨౨ ॥

దేవి త్వయా స్వపదసంపది సంశ్రితాయాం దగ్ధాపురే దశముఖస్య వలీముఖేన । ఆసీత్తతః ప్రభృతి విశ్వజనప్రతీత మద్భ్యోఽగ్ని రిత్యవితథం వచనం మునీనామ్ ॥ ౧౨౩ ॥

ఆమోద్యకై స్త్వదభిషేక సమిద్ధహర్షై రాధ్మాపితా ప్రత్యగ్రి ముఖన్నను నేరదానీం । రామస్య రాక్షసశిరో లవనస్య కామ్య స్యేషాం ధ్వని ర్విజయశఙ్ఖరవో బభూవ ॥ ౧౨౪ ॥

ప్రథయితు మభిషేకం పాదుకే తావకీనం మురజకముపద తే దుందుభౌ తాడ్యమానే । సపది పరిగృహీతం సాధ్వసం దేవి మానం దశవదనవధూనాం దక్షిణై ర్నేత్రకోణైః ॥ ౧౨౫ ॥

రఘుపతిపదరక్షే రత్నపీఠే యదా త్వా మఖిలభువనమాన్యామభ్యషించద్వసిష్ఠః । దశముఖమహిషీభిర్దేవి బాష్పాయితాభిః స్తనయుగమభిషేక్తుం తత్ క్షణాదస్వమంస్థాః ॥ ౨౬ ॥

రామాస్త్రాణి నిమిత్తమాత్రమిహ తే లబ్ధాభిషేకా స్వయం । రక్షస్తక్షపయాంచకార భవతీ భర్త్రాసనస్థాయినీ । యద్దోష్ణాయితవేలదర్పదవథుజ్వాలోష్మలానాం తదా । నిష్ప్రైషీత్కలధౌతశైలశిఖరైః కర్పూరచూర్ణాయితమ్ ॥ ౨౭ ॥

శ్రుత్వైవం హనుమన్ముఖాద్రఘుపతేః ప్రత్యాగతిం తత్ క్షణా దాసీద్భరతానువర్తనవశాదారూఢకుంభస్థలాం । కాలోన్నిద్రకదుష్ణదానమదిరామాద్యద్ద్విరేఫధ్వని । శ్లాఘాచాటుభిరస్తువద్భవతీం శత్రుంజయః కుంజరః ॥ ౨౮ ॥

ప్రత్యాగతస్య భవతీమవలోక్య భర్తుః పాదారవిందసవిధే గతశోకసీతాం । పూర్వాభిషేకవిభవాభ్యుచితాం సపర్యాం మధ్యేసభామకృత మైథిలరాజకన్యా ॥ ౨౯ ॥

సంప్రేక్ష్య మైథిలసుతా మణిపాదరక్షే ప్రత్యుద్గతస్య భవతీం భరతస్య మౌళౌ । నిర్దిశ్య పాణిభృతమంజలినా పురస్తాత్ తారాదికాః ప్రియసఖీః శశంస ప్రణంతుమ్ ॥ ౩౦ ॥

తుల్యేపి దేవి రఘువీరపదాశ్రయత్వే పూర్వాభిషేకమధిగమ్య గరీయసీ త్వం । తేనైవ ఖల్వభజతాం మణిపాదరక్షే రక్షఃప్లవంగమపతీ భవతీం స్వమూర్ధ్నా ॥ ౩౧ ॥

నిర్వృత్తరాక్షసచమూమృగయావిహారో రఙ్గేశ్వరస్సఖలు రాఘవవంశగోప్తా । వంశక్రమాదుపనతం పదమాదదానో మాన్యం పునస్త్వయి పదం నిదధే స్వకీయమ్ ॥ ౩౨ ॥

తత్రాద్య శౌరిచరణయోః ప్రణిపత్య భర్తుః పారార్థ్యయా విధృతయోః ప్రతిపన్నసత్త్వాః । ప్రాప్తాభిషేకవిభవామపి పాదు

కేత్యా మానందబాష్పసలిలై ఃపునరభ్యషించత్ ॥ ౨౩౩ ॥

మాత స్త్వయైవ నమయేవిషమేపిసత్యే గాజన్యలీం వసుమతీమవలోక్యరామః । సంజీవనాయభరతస్యసమగ్రభక్తేస్సర్వప్రతిశ్రవతయైవచకార రాజ్యం ॥ ౨౩౪ ॥

పాదావని ప్రవిగతస్యపురీమయోధ్యాంపాల స్త్వయాంతు రభిషేకజలార్ద్రమూర్తేః । అంసేయథార్హమధివాస్యనిజైర్యశోభిః కస్తూరికేవనిహితా వసుధాత్వయైవ ॥ ౨౩౫ ॥

యాసౌ చతుర్దశసమాః పతివిప్రయుక్తా విశ్వంభరాభగవతీ విధృతాభవత్యా । విన్యస్యతాం రఘుపతేర్భుజశైలశృంగే భూయోపితేనసహితాంభవతీబభార ॥ ౨౩౬ ॥

వి స్తీర్ణదుఃఖజలధేర్నభుస్య దేవి త్వాగ్స్యం ప్రయుక్తరఘునాథపదావ్యయేన । సద్యస్సనందనమక్షైరపిదుర్నిరీక్షా సామ్రాజ్యసంపదపరాభరతస్యజజ్ఞే ॥ ౨౩౭ ॥

నిర్గత్యదేవి భగవాంజలిపద్మమధ్యాత్ భూయస్సమాగతవతీపురుషోత్తమేన । పద్మేవభద్రమఖిలం మణిపాదరక్షే ప్రాదుశ్చకారభవతీ జగతాంత్రయాణాం ౨౩౮ ॥

రఘుపతిమధిరోప్యసోచితేరత్నపీఠే ప్రగుణమభజథాస్త్వంపాదుకేపాదపీఠం । తదపిబహుమతిస్తే తాదృశీనిత్యమాసీత్ స్వసుఖలుసహితానాంకల్ప్యతేతారతమ్యమ్ ॥ ౨౩౯ ॥

అనువృత్తరామభావశ్యంకేనిర్విష్టచక్రవర్తిపదాం । అధునాపిరంగనాథస్యచమత్కారం పదేన భజతిత్వామ్ ॥ ౨౪౦ ॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే నిర్యాతనా పద్ధతి రష్టమీ.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్త మహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రీ

వన్దివైతాళిక పద్ధతి ప్రారంభః.

నమస్తేపాదుకేపుంసాం సంసారార్ణవసేతవే । యదా
రోహస్యవేదాంతా వందివైతాళికాస్స్వయమ్ ॥ ౮౪౧ ॥

ఉచితముపచరిష్యన్ రంగనాథప్రభాతే విధిశివసనకా
ద్యాః స్వాప్యకల్ప్యానిరుద్ధాః । చరణకమలసేవా సౌఖ్య సా
మ్రాజ్యభాజాం ప్రథమవిహితభాగాం పాదుకామాద్రియేథాః ॥

పద్మాజృష్టంభజతుచరణం పాదుకాలబ్ధవారా ధరిత్ర్యాస
న్నాస్తవపరిజనాః ప్రాతరాస్థానయోగ్యాః । అధ్యాస్తే పాదదధిక
సుభగామర్ధనిద్రానుషంగాం నాభీపద్మే తవనయనయోర్నాథ
పశ్యన్తుశోభామ్ ॥ ౮౪౩ ॥

ఉపనమతిముహూర్తః శేషసిద్ధాంతసిద్ధంతదిహచరణ
రక్షారంగనాథత్వయైషా । మృదుపదమధిరోఢా మఞ్జుభిశ్శింజి
తైస్స్వైరుపదిశతుజనానాముత్సవారంభవార్తామ్ ॥ ౮౪౪ ॥

రంగాధీశమరుద్గణస్యమకుటా దామ్నాయబృందస్యవా
ప్రత్యాసీయసమర్పితావిధిముఖైర్వారశ్రీమాదాగతైః । వా
హారోహణసంభృతశ్రమభరం సమ్యగ్వినేతుంతథా లీలావం
చరణప్రియాస్స్పృశతు తేపాదాంబుజంపాదుకా ॥ ౮౪౫ ॥

వృత్తంక్రమేణబహుధానియుతంవిధీనా మధ్వరాంద్విత్రీ
యమిదమంకురితంతవాహ్నః । నీరాజనక్రియుపనీయనివేశ్యమా

నామద్భుతం ప్రభవతో ర్వరయతే మణిపాదుకే త్వాం ॥ ౨౮౬ ॥

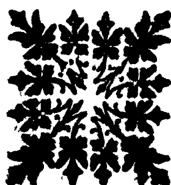
దివ్యాప్సరోభిరుపదర్శితదీపవర్తై ర్నీరంగాధిరాజసుభగే రజనీముఖేఽస్మిన్। సంరక్షిణీచరణయో స్సవిలాసవృత్తి ర్నీరాజనాసనముపాసయతి స్వయం త్వాం ॥ ౨౮౭ ॥

ఆసనాదుచితమానసాంతరం రంగనాథ యదిగంతుమీహసే। సన్నతేనవిధినా సమర్పితాం సప్రసాదమధిరోహ పాదుకాం ॥ ౨౮౮ ॥

పఠితవతి తాభిర్గ్రేషితః ప్రాఞ్జలిస్త్వాం ప్రణమతి మదనోయం దేవశుద్ధాంతదాసః। ఫణిపతిశయనీయం ప్రాప్య యత్రైనలీలం పదకమలమియం తే పాదుకా పర్యుపాస్తాం ॥ ౨౮౯ ॥

ఇతినిగమవందివచనానమయేన యుయోగ్యహితవంతైః। అభినదతి రంగనాథః ప్రతిపదభోగాయ పాదుకే భవతీమ్ ॥ ౨౯౦ ॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తన్త్ర స్వతన్త్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
వైతాళికపద్ధతి ర్నవమీ.

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

శృఙ్గారపద్ధతి ప్రారంభః.

శౌరేశ్శృంగారచేష్టానాం ప్రమాణం పాదుకాం భజే। యామేవ భుఙ్క్తే శుద్ధాంతాత్ పూర్వం పశ్చాదపి ప్రభుః ॥ ౨౫౧ ॥

ప్రణతత్రిదశేంద్రమౌళిమాలా మకరందార్ద్రపరాగపంకిలేన । అనులింపతి పాదుకే స్వయం త్వా మనుమాపేన పదేన రంగనాథః ॥ ౨౫౨ ॥

అవదాతహిమాంశుకానువృత్తం పదరక్షే త్వయి రంగిణః కదాచిత్ । కిమపి స్థిత ముత్పలీయమాల్యం పరితాపస్థితమౌక్తికం స్మరామి । ౨౫౩ ।

అసహాయగృహీతరంగనాథా ముపరోధాంగణసీమ్ని పాదుకాభ్యాం । సుదృశస్స్వయముద్వయంతి దూరా దవతంసోత్పలవాసితై రపాంగైః । ౨౫౪ ।

స్వీకృత్యమానమపి మోహనసన్నివేశం త్వత్కల్పితవిభూషణకాయకాంతిం । కాలేషు నిర్విశసి రంగయువానమేకా శృంగారనిర్భరసికం మణిపాదరక్షే । ౨౫౫ ।

నిద్రాయితస్య మధుజి ర్మణిపాదుకే త్వం పర్యంకికావతి పరం ప్రతిపద్యమానా । శ్వాసానిలప్రచలితేన భుజగస్యభీక్ష్ణం నాభీసరోజరజసా నవమంగరాగం । ౨౫౬ ।

కలితపటిరజస్యాం పాదుకే రంగబంధో శ్చరణకమలకాంత్యా పాదరంగత్రసత్యాం । ఫణిపతిశయనీయాదుత్థితస్య ప్రభాతే ప్రథమనయనపాతం పావనం ప్రాప్నుయామ । ౨౫౭ ।

చరణకమలసంగాద్రంగ నాథస్యనిత్యం నిగమపరిమళం
త్వాం పాదుకేనిర్వమంతి । నియతమతిశయానావర్తనేసావరో
ధం హృదయమధివస తీం మౌలికాంత్వైజయంతీం ॥ ౩౫౮ ॥

ఉపనిషదబలాభిర్నిత్యము త్తంసనీయం శ్రమవిజలధికన్యా
హ స్తసంవాహనార్హాం । తవతుచరణత్రే దేవిలీలారవిందం
చరణసరసిజంత చ్ఛారుచారాణురహంతు ॥ ౩౫౯ ॥

అఖిలాంతఃపురవారేష్వనేకవారం పదావనిస్వైరం ।
అనుభవతిరంగనాథో విహారవిక్రాంతి సహచరీంభవతీమ్ ॥

అగ్రత స్తేగమిష్యామి మృద్నంతీకుశకణ్టకాన్ । ఇతిసీ
తాపిచుద్వ్యా త్తి మయేవప్రణమామితామ్ ॥ ౩౬౧ ॥

శరదశ్శతమప్యాపాదుకేప్యాం సమయాహ్వాలాత శితామ
హా స్తుకాని । మణిమణ్డపికాసురజ్ఞభర్తు స్త్వదధీనానిగతాగ
తానిపశ్యేః ॥ ౩౬౨ ॥

త్వదధీన కరిక్రమోముకున్ద స్తదధీన స్తవ పాదుకేవిహా
రః । ఇతరేతరపారతంత్ర్యమిత్థంయుపయోస్సిద్ధమనన్య తంత్ర
భూమ్నాః ॥ ౩౬౩ ॥

రజసాతమసాచదుష్టసత్వే గహనేచేతసిమామకే ము
కుందః । ఉచితంమృగయావిహారమిచ్ఛన్ భవతీమాదృతపాదు
కేపదాభ్యాం ॥ ౩౬౪ ॥

కుముదాదిగణామవిత్రయాణా ముపనేదేవిపదావనిత్వ
యైవ । అభిగమ్యతమోపిసంశ్రితానా మభిగంతాభవతిస్వ
యంముకుందః ॥ ౩౬౫ ॥

శరసాభవతీందధాతికశ్చి ద్విధృతః శౌరిపదస్పృశా భవ
త్యా । ఉభయోర్నభవత్యరిపాతరక్షే త్వదధీనాంగతిమామనం
తిసంతః ॥ ౩౬౬ ॥

స్పృశతశ్శిరసా పదేన చ త్వాం గతిమద్ద్వ్యముకుందపాదుకే ద్వౌ । అవరోహతి పశ్చిమః పదాత్త్వామధిరోహత్యఘజిత్తదేవ పూర్వః ॥ ౨౬౭ ॥

సమయేష్వపదిశ్య జైత్రయాత్రాం వివిధాం తేః పురవాగురావ్యతీతః । నియతం మణిపాదుకే భవత్యా రమతే వర్త్మని రంగసార్వభౌమః ॥ ౨౬౮ ॥

నిజసంహననప్రసక్తలాస్యాం చరతి త్వామధిరుహ్య రఙ్గనాథః । పదరక్షిణి పావనత్వమాస్తాం రసికాస్వాదమతః పరన్న విద్మః ॥ ౨౬౯ ॥

పదయోరనయోః పరస్య పుంసస్తదనుగ్రాహ్య విహారపద్ధతేర్వా । శిరసో మణిపాదుకే శ్రుతీనాం మనసో వా మమ భూషణం త్వమేవ ॥ ౨౭౦ ॥

కృపయా మధువైరిపాదరక్షే కఠినే చేతసి మామకే విహర్తుం । మహిమే ప్సుదివౌకసాం విధత్తే భవతీ రత్నవిసంస్ఫులైష సౌభాగ్యమ్ ॥ ౨౭౧ ॥

చరణద్వయమర్భకస్య శౌరేశ్శరదంభోరుహచాతురీధురీణం । శకటాసురతాడనేపి గుప్తం తవ శక్త్యా కిల పాదుకే తదాసీత్ ॥ ౨౭౨ ॥

ఉత్తస్థుషో రంగశయస్య శేషాదాస్థానసింహాసనమారురుక్షోః । మధ్యేనిశాంతం మణిపాదుకే త్వాం లీలాపదన్యాససఖీం ప్రపద్యే ॥ ౨౭౩ ॥

ప్రాప్తాధికారాతిశయః ప్రజానాముత్తంసితాముత్తమపాదుకే త్వాం । రఙ్గేశితుస్స్వైరవిహారకాలే సంయోజయన్త్యక్షిసరోజయుగ్మే ॥ ౨౭౪ ॥

త్వయానుబద్ధాం మణిపాదరక్షే లీలాగతిం రఙ్గశయస్య

పుంసః । విశ్రామయంతో న పునర్భవంతి సంసారకాంతారగతా గతాని ॥ ౨౭౫ ॥

వ్యూహానుపూర్వ్యా రుచిరాన్విహారాన్ స్వపద్క్రమేణ ప్రతిపద్యమానా । బిభర్షి నిత్యం మణిపాదుకే త్వం మురద్విషో మూర్తిరివ త్రిలోకీం ॥ ౨౭౬ ॥

పదేషు యం దేశు మహాత్మవిత్త్వం నీరంధ్రవం శ్లేషవతీ మురారేః । ప్రత్యాయనార్థం కిల పాదుకే న స్వాభావికం దర్శయసి ప్రభావం ॥ ౨౭౭ ॥

కృపావిశేషాత్తు మయా సమేతాం ప్రవర్తమానాం జగతో విభూత్యై । అవైమి నిత్యం మణిపాదుకే త్వాం మూర్తిం కిం రంగపతేః ప్రపత్తిం ॥ ౨౭౮ ॥

ఉపాగతానాముపతాపశాంత్యై సుఖావగాహాం గతిముద్వహంతీం। పశ్యామి శౌరేః పదవాహినీం త్వాం నిమ్నేషు తుంగేషు చ నిర్విశేషామ్॥ ౨౭౯॥

సహప్రయాతా సతతం ప్రయాణే ప్రాప్తాసనం పీఠ పాదపీఠా । అలంఘనీయా సహజేన భూమ్నా ఛాయేవ శౌరేర్మణిపాదుకే త్వం ॥ ౨౮౦॥

పదస్పృశాం సంగతిరీదృశీ తే విచక్రమే విశ్వమిదం యదేన। తదస్య మన్యే మణిపాదరక్షే త్వయైవ విఖ్యాతమురుక్రమత్వం ॥

సంచారయంతీ పదమస్య శౌరేః స్వహస్తయుక్త్యా మణిపాదరక్షే। భూతా త్వమేవ మనువంశగోప్తృ గోపాయితా గోత్రమధారదారాః॥ ౨౮౨॥

త్వత్ప్రవిష్టచరణావపరత్ను యుమ్మన్నా రఘువ్యాకృతా ... చతత్ కృతేన। శుద్ధాంతభూమిషు పునర్మణిపాదరక్షే విఖ్యాతిత్రయివిహారవశేన శౌరేః॥ ౨౮౩॥

విక్రమ్య భూమిమఖిలాం బలినా ప్రదిష్టాం దేవేన పావని దివం పరిమాతుకామే । ఆసీదతో దినకరస్య కరోపతాపాత్సంరక్షితుం పదసరోజముపర్యభూస్త్వం ॥ ౨౪ ॥

త్వత్సంగమాన్నను సకృద్విధి సంప్రయుక్తా శుద్ధిం పరామధిజగామ శివస్య హేతుః । రఙ్గాధిరాజపదరక్షిణి కీదృశీ సా గఙ్గా బభూవ భవదీయగతాగతేన ॥ ౨౫ ॥

వృద్ధిం గవాం జనయితుం భజతా విహారాన్ కృష్ణేన రఙ్గరసికేన కృతాశ్రయాయాః । సంచారతస్తవ తదా మణిపాదరక్షే బృందావనం సపది నందనతుల్యమాసీత్ ॥ ౨౬ ॥

మాతస్త్రయీమయతయా చరణప్రమాణే ద్వావిక్రమేషు వివిధేషు సహాయభూతే । నాథస్య పాదుపరి రక్షణకర్మణి త్వం దుష్కృచ్ఛ్వనాళికపదరాసు విహంగరాజః ॥ ౨౭ ॥

పాదావని త్వం చ సవిక్రమణే భుజానాం పంచాయుధీకర రుహైర్భజతేః కల్పమ్ । నిత్యం త్వమేవ నియతా పదయోర్మురారేస్తేనాపి నూన మసి తల్ప సమాధియోగ్యా ॥ ౨౮ ॥

అక్షేత్రవిద్భిరధిగంతు మశక్యమన్త్రైరాత్మేతి స్వయమపి సదధిర్నిధిరప్రమేయః । రథ్యాంతరేషు చరణావని రఙ్గపత్యేర్వాత్సల్యనిఘ్నమనసా జనసాత్కృతోఽసౌ ॥ ౨౯ ॥

సమ్పాద్యతే సముచితం క్రమమాశ్రయంత్యా పద్యాత్మనా భగవతో వికలీకరణస్య । తుష్టే పదావని పృథక్కథవేత రేషాం వ్యావర్తనస్య విషమాదపథప్రచారాత్ ॥ ౩౦ ॥

రంగేశ్వరేణ సహ లాస్యవిశేషభాజా లీలోచితేషు తవ రత్నశిలాతలేషు । మధ్యస్థితాని కతిచిన్మణిపాదరక్షే సధ్యా స్వాశేష మనయోః స్తుమితి ప్రతీమః ॥ ౩౧ ॥

నిత్యం పదావని నివేశ్య పదం భవత్యాం నిష్పందకల్ప

పరిమేయపరిచ్ఛదాని । శృఙ్గారశీతలతరాణి భవంతి కాలే రఙ్గేశ్వరస్య లలితాని గతాగతాని ॥ ౨౯౨ ॥

భోగార్చనాదికృతిభిః పరికల్పితాని ప్రీత్యైవ రఙ్గనృపతిః ప్రతిపద్యమానః । పశ్యత్సు నిత్యముదితేషు పరిచ్ఛదేషు ప్రత్యాసనం భజతి కాంచన పాదుకాభ్యాం ॥ ౨౯౩ ॥

అంతస్తృతీయనయనైస్స్వయముత్తమాఙ్గైరావిర్భవిష్యదతిరిక్తముఖాబ్జైర్వా । స్వచ్ఛన్దరంగరసికస్య విహారకాలే వారక్రమేణ శిరసా మణిపాదుకే త్వాం ॥ ౨౯౪ ॥

రంగేశ్వరే సమధిరూఢవిహంగరాజే మాతంగరాజవిధృతాం మణిపాదుకే త్వాం । అన్వాసతే విధృతచారుసితాతపత్రాస్స్వర్గౌకసస్సుభగచామరలోలహస్తాః ॥ ౨౯౫ ॥

విష్ణోః పదఙ్గతవతా దాశరథ్యా జగతీం లోకేషు నిత్యవిభవేషు సమప్రచారాం । అవ్యాత్తు సుకృతధృతామఖైస్సురేన్ద్రైర్గర్గాకథన్ను గరుడధ్వజపాదుకే త్వాం ॥ ౨౯౬ ॥

భిక్షామపేక్ష్య దనుజేన్ద్రగృహం ప్రయాతుర్గుప్త్యై గవాం విహరతోపహతస్పదూత్యం । తత్రాద్యశాసచరణావని రఙ్గభర్తుస్స్వచ్ఛన్దగమనసుభగాని విచేష్టితాని ॥ ౨౯౭ ॥

నిర్వాహ్యమానసపరాగలయప్రతిమా నిగ్రన్థితేన నిజసంచరణక్రమేణ । మృద్నాసి రఙ్గనృపతేర్మణిపాదుకే త్వం దుఃఖాత్మకాన్ ప్రణమతాం దురితప్రరోహాన్ ॥ ౨౯౮ ॥

నిత్యం య ఏవ జగతో మణిపాదరక్షే సత్తాస్థితిప్రయతనేషు పరం నిదానం । సోఽపి స్వతంత్రచరితస్త్వదధీనవృత్తిః కాశకాలిదళకేషు మితంపచిమ్ము ॥ ౨౯౯ ॥

సవిశ్లిష్టనాగశయనే సపరిణామసా న్యస్తే పదేత్వాయుధ దాశని లోకహేతోః । స్వర్గౌకసాంత్వదను ధావతి తత్పరా

ణాం సద్యః పదాని విపదామపదం భవన్తి ॥ ౩౦౦ ॥

శరదుపగమకాలే సంత్యజన్ యోగనిద్రాం శరణముపగతానాం త్రాణహేతోః ప్రయాస్యన్ । జలధిదుహితురఙ్గాత్త్వమాదాయ దేవి త్వయ్యఖలు నిదధాతి స్వం పదం రఙ్గనాథః ॥ ౩౦౧ ॥

స్వప్రకేశిపదసరోజం పాదుకే నిర్విఘాతం ప్రవిశసి చ సమస్తాం దేవి శుద్ధాన్తకక్ష్యాం । అపరమపి మురారేః పూర్వమాభీరకన్యా స్వభినయవిధినా మృగ్యమాసాత్కృతిత్వమ్ ॥ ౩౦౨ ॥

ప్రతిభవనమనన్యా పాదుకే త్వత్ప్రభావా ద్వివిధవపుషి దేవే విభ్రమద్యూతకాలే । అభిలషితసపత్నీగేహయాత్రావిఘాతం గ్లపయతి వాసిత్వాం షోడశ స్త్రీసహస్రమ్ ॥ ౩౦౩ ॥

తటభువి యమునాయాశ్ఛన్నవృత్తేర్ముకున్దే ముహురధిగమహేతోర్మార్గ్యతాం యూథపానాం । శమయితుమలమాసీచ్ఛఙ్ఖచక్రాదిచిహ్నా ప్రతిపదవిచికిత్సాం పాదుకే పద్ధతిస్తే ॥ ౩౦౪ ॥

అధిగతబహుశాఖాంస్తజ్జ్ఞువాచశ్శుకాదీన్ సరసిజవిలయాయాః ప్రీతయే సంగృహీతుం । ప్రకటితగుణజాలం పాదుకే రఙ్గబన్ధోర్విపినవటవీషు క్రీడితం త్వత్సనాథమ్ ॥ ౩౦౫ ॥

మునిరివ దయితం గౌతమీరక్షణం తే ముహురనుకలయన్తో మఞ్జువాచశ్శుకాన్తాః । ఉషసి నిజకులాయాదుత్థితాఃకణ్ఠకేషు స్వయముపదదతే స్వైరమామ్రేడయన్తి ॥ ౩౦౬ ॥

యమనియమవిశుద్ధైర్యన్న పశ్యన్తి చిత్తైః శ్రుతిషు చకితమాత్రం దృశ్యతే యన్మహిమ్నా । సులభమఖిలభాజాం మాన్ద్యపదప్యై జనస్య స్వయముపహరసి త్వం పాదుకే తం పుమాంసమ్ ॥ ౩౦౭ ॥

నిధిరివనిర పాయాత్త్వాం నాద్భుత్యమోహా దహమివ
మమవదోషం భావయన్త్వద్ర నుర్థం। మయినతికరుణాయాః
పూర్ణపాత్రేతిత్వయాకిం పరముపగమనీయః పాదుకేరఙ్గనాథః॥
30౮ ॥

కమపికనక సింధోస్సైకతే సఞ్చరంతం కలశజలధికన్యా
మేదినీదత్తహస్తం। అనిశమనుభవేయం పాదుకేత్వయ్యధీనం
సుచరితపరిపాకం సూరిభిస్సేవనీయం ॥ 30౯ ॥

పరిసరముపయాతా పాదుకేపశ్యమాతః కరణవిలయఖే
దాత్ కాందిశీకేవివేకే। పురుషముపనయంతీ పుండరీకాక్ష
మగ్రే పునరుదరనివాస క్లేశవిచ్ఛేదనం నః ॥ 3౧౦ ॥

సామేభూయాత్స పదిభవతీ పాదుకేతాపశాంత్త్యై యా
మారూఢో దివమివశుభ్రై స్సేవ్యమానో మరుద్భిః। సౌదామిన్యా
సహకమలయా సస్యజావృద్ధిహేతుః కాలేకాలే చరతికరుణా
వర్షుకః కృష్ణమేఘః ॥ 3౧౧ ॥

పత్యుస్సాకాత్సకల మహితాత్ స్థానతో వారఘూణాం
శంకేమాతస్స మధికగుణం సైకతం సహ్యజాయాః। పూర్వం
పూర్వైశ్చిరపరిచితం పాదుకేయత్త్వదఙ్కాన్నీతో నాథస్తది
దమితంస్నియ కేసత్వయాసౌ ॥ 3౧౨ ॥

అగ్రే దేవిత్వ మరుఘనసామగ్రిమై రంతరఙ్గై ర్వ్యస్య
స్తాయాం విషయగరిమా పఙ్క్తిభాగుత్తమాంగాత్। దత్త్వా
దన్దరమాంకులిరంత్వ తృప్తిఖాకాకిలైః దేవస్సౌమ్యాం దనుజమ
థనో వైశ్రియాం త్రావ్యనవ్యాః ॥ 3౧౩ ॥

ఖారోదం తాం పరికలయితుం పాదుకే సంచరిష్ణో రవ్య
క్తావ్యక్తావళికవిశిఖా పట్టసీరఙ్గభర్తుః। హేలాలీలస్ఫురత్పరిమ
ళైర్వ్యక్తమున్మిశ్రితాంక్ష్యా విన్యాసైస్తైర్విబుధపరిషన్మౌళి విన్యా
సదృశ్యైః ॥ 3౧౪ ॥

అసంస్కారాద్ద్విజపరిషదా నిత్యమభ్యస్యమానా శ్రౌ తౌ హేతుశ్శిరసి జగతస్థ్సాయినీ స్వేనభూమ్నా । రంగాధీశే త్వయ్యుదయినిక్షిప్తమన్థంతమిస్రం గాయత్రీవ త్రిచతురపదా గమ్యసే పాదుకే త్వమ్ ॥ ౩౧౫ ॥

భవతీం పరస్య పురుషస్య రఙ్గిణో మహిమానమేవ మణి పాదుమన్మహే । కథమన్యథా స్వమహిమ ప్రతిష్ఠితః ప్రతితిష్ఠతి త్వయి పదాత్పదం ప్రభుః ॥ ౩౧౬ ॥

తిథిరష్టమీ యదవతారవైభవా త్ప్రథమా తిథిస్త్రిజగతామజాయత । మణిపాదుకే తమనపాయవీక్షితా స్వతిథీకరోషి తదనన్యచక్షుషాం ॥ ౩౧౭ ॥

అపారప్రఖ్యాతేరశరణశరణ్యా త్వయి సా నను త్వం రంగం హోశ్చరణకమలస్యాపి శరణం । యయాలభ్యః పఙ్గుప్రభృతిభిరసౌ రఙ్గనగర ప్రతోలీపర్యంతే విధిరనఘవాచామవిషయః ॥ ౩౧౮ ॥

తత్తద్వ్యాసఙ్గభాగ్జన ప్రణయిసఖ్యే రంగశృంగారిణో వాల్లభ్యాదవిభక్తమన్థరగతిస్త్వం మే గతిః పాదుకే । లీలాపంకజహల్లకోత్పలగవేషాధ్వీకసంతోషితా యత్రామోదవికల్పనా వివృణుతే శుద్ధాంతవారక్రమమ్ ॥ ౩౧౯ ॥

సంభవతు పాదరక్షే సత్యసువర్ణాదిరూపవార్తాగణః యాత్రాసు రంగభర్తుః ప్రథమపరిస్పందకారణం భవతీ ॥ ౩౨౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
సఞ్చారపద్ధతిః ఏకాదశీ

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

పుష్పపద్ధతి ప్రారంభః.

శౌరేస్సఞ్చారకాలేషు పుష్పవృష్టిర్దివౌకసామ్ । పర్యవస్యతి యత్రైవ ప్రపద్యే తాం పదావనీం ॥ ౩౧౧ ॥

దైవతం మనుజగత్త్రియామినాం దివ్యదంపతివిహారపాదుకా । పాణిపాదకమలార్పణాత్తయో ర్యాభజత్యనుదిసంపద్భాజనమ్ ॥ ౩౧౨ ॥

తవరఙ్గరాజమణిపాదుకలో విహితార్హణాన్స్మరతి ప్రియసా । అవతంసచంద్రకలయాగిరిశో [illegible]కేతకీదళమివా హరయతి ॥ ౩౧౩ ॥

కుసుమేషు సమర్పితేషు భక్త్యా త్వయి రంగేశపదావని ప్రతీమః । శఠకోపమునిస్త్వదేకనామ్నా సుభగం యత్సురభిత్వమవ్యనిత్యం ॥ ౩౧౪ ॥

పదేపరస్మిన్ భువనవిధాతుః పుష్పైః ప్రసూనైః పులినే వరయ్యాః । మధ్యే చ పాదావనసత్యసిన్ధో రాసీచ్చతుర్థాసనమివార్చనాంతే ॥ ౩౧౫ ॥

త్వయైవరంగేశ్వర పాదరక్షే సౌభాగ్యమత్యాహితమాప్తకామాః । సురద్రుమాణాంప్రసవైస్సుజాతై రభ్యర్చయన్త్యప్సరసో ముహుస్త్వాం ॥ ౩౧౬ ॥

నివేశితాం రంగపతేః పదాబ్జే మన్యేనపాయాం మణిపాదరక్షే । త్వదర్పణాదాపతితామపశ్య న్గాండివధన్వా గిరిశోత్తమాంగే ॥ ౩౨౭ ॥

పత్రాణి రంగనృపతే ర్మణిపాదరక్షే ద్విత్రాణ్యపి త్వయి సమర్ప్య విభూతికామాః । పర్యాయలబ్ధపురుహూతపదా శ్శచీనాం పత్రాఙ్కురాణి లిఖంతి కుచయోస్తటేషు ॥ ౩౨౮ ॥

నిర్వర్తయన్తి తవ యే నిచితాని పుష్పై ర్నైరన్తరీక ణ్యుపవనాని వసుధాయాం । కాలేన తే కమలలోచన పాదరక్షే క్రీడన్తి నందనవనే కృతినః పుమాంసః ॥ ౩౨౯ ॥

అర్చన్తి యే మధుభిదో మణిపాదరక్షే భావాత్మకైరపి వరం భవతీం ప్రసూనైః । మందారదామసుభగై ర్మకుటై రజస్రం బృందారకాస్సురభయంతి పదంతటీయమ్ ॥ ౩౩౦ ॥

అస్పృష్టదోష పరిమర్శ మలంఘ్యమన్యైర్హస్తావచేయమఖిలం పురుషార్థవర్గం । చిత్రం జనార్దన పదావని సాధకానాం త్వయ్యర్పితాస్సుమనస స్సహసా ఫలంతి ॥ ౩౩౧ ॥

వందారుభిస్సురగణై స్త్వయి సంప్రయుక్తా మాలా విభాతి మధుసూదన పాదరక్షే । విక్రాన్తవిష్ణుపదసంశ్రయ బద్ధసఖ్యా భాగీరథీవ పరిరంభణకాంక్షిణీ తే ॥ ౩౩౨ ॥

యే నామ రంగనృపతే ర్మణిపాదుకే త్వా మభ్యర్చయంతి కమలై రధికర్తుకామాః । ఆరోపయన్త్యపహితాని యతిక్రమాత్తాన్ కల్పాంతరీయ కమలావనపత్రికాసు ॥ ౩౩౩ ॥

త్వయ్యర్పితాని సుమనాంసి మణిపాదరక్షే దూర్వాంకురాణి సులభాన్యథ వా తులస్యాః । సారాధికాస్సపది రంగనరేంద్ర శక్త్యా సంసారనాగదమనౌషధయో భవంతి ॥ ౩౩౪ ॥

ఆర్యాస్య మానమసురార్దన పాదుకే త్వా మా

ష్ప్రకాయవిభవాయ సహస్రపత్రైః । మన్వంతరేషు పరివర్తిషు దేవి మర్త్యాః పర్యాయతః పరిణమంతి సహస్రనేత్రాః ॥ ౩౩౫ ॥

ధన్యైస్త్వయి త్రిదశగణేశపాదరక్షే పుష్పాణి కాంచనమయాని సమర్పితాని । విస్రంసినా వినమతో గిరిశోత్తమాంగాదారగ్వధేన మిళితాన్యపృథగ్భవంతి ॥ ౩౩౬ ॥

విశ్వోపవనగణశమనం త్వయి మస్యమానైర్వైమానికైః ప్రణిహితం మణిపాదరక్షే । పద్మాసహాయపదపద్మనఖార్చిషస్తే । పుష్పోపహారవిభవం పునరుత్త్రయంతి ॥ ౩౩౭ ॥

నాకౌకసాం శమయితుం పరిపంథివర్గాన్ నాథే పదం త్వయి నివేశయితుం ప్రవృత్తే । త్వత్స్పర్శితాం విజహతస్తులసీం వమంతి ప్రస్థానకాహళరవాన్ ప్రథమం ద్విరేఫాః ॥ ౩౩౮ ॥

రంగేశపాదపరిభోగసుజాతగంధాం సంప్రాప్య దేవి భవతీం సహ దివ్యపుష్పైః । నిర్వ్యపదర్శితరసన్న కిలాద్రియంతే నాభిసరోజమపి నందనసంచరీకాః ॥ ౩౩౯ ॥

ప్రాగేవ కాంచనపదావని పుష్పవర్షాత్సంవర్తితే శమితదైత్యభయైస్సురేంద్రైః । పద్మేక్షణస్య పదపద్మనివేశలాభే పుష్పాభిషేకముచితం ప్రతిపద్య సేత్వామ్ ॥ ౩౪౦ ॥

దిశిదిశి మునిపత్న్యో దణ్డకారణ్యభాగ నజహతి బహుమానాన్నమద్యాపి జాలం । రఘుపతిపదరక్షే త్వత్పరిష్కారహేతో రచిత కుసుమానామాశ్రమానోకహానాం ॥ ౩౪౧ ॥

ఘటయసి పరిపూర్ణాన్ కృష్ణమేఘప్రకారే కృతిభిరుపహృతైస్త్వం కేతకీగర్భపత్రైః । వరతనుపరిణామా వ్యాపిత

శ్యామలానాం ప్రణతిసమయ లగ్నాః పాదుకే మౌళిచంద్రాః ॥ ౩౯౨ ॥

పరిచరణనియుక్తైః పాదుకే రంగభర్తుః పవనతనయముఖ్యైరర్పితాం త్వత్సమీపే । వినతవిధిముఖేభ్యో నిర్విశేషాం ద్విరేఫాః కథమపి భజంతే కాంచనీం పద్మపఙ్క్తిమ్ ॥ ౩౯౩॥

విధిశివపురుహూతస్పర్ధితైర్దివ్యపుష్పైః స్వయముపహ నిపతంతస్తత్తదుద్యానభృంగాః ।మధురిపుపదరక్షే మంజుభిస్స్వైః క్వణనాదైరవిదితపరమార్థాన్నామ్నాన మధ్యాపయన్తి॥ ౩౯౪॥

ప్రశమయతిజనానాం సజ్వరం రంగభర్తుః పరిసరచలితానాం పాదుకే చామరాణాం । అనుదినముపయాతైరుత్థితం దివ్యపుష్పైర్నిగమ పరిమళం తే నిర్విశన్గన్ధవాహః॥౩౯౫ ॥

అఖిల భువనరఙ్గే నాటికాం దర్శయిష్యన్ననిమిష తరుపుష్పైరర్చితే రఙ్గమధ్యే । అభినయ మనురూపం శిక్షయిత్వాత్మనా త్వాం ప్రథమమవిహితలాస్యః పాదుకే రఙ్గనాథః॥౩౯౬

అగళితజరాగం దేవి విష్ణోః పదం త్రిభువనమహనీయాం ప్రాప్యనన్యామివ త్వామ్। భవతి విబుధముక్తైస్స్వఃప్రతారానుషఙ్గం పరిసర పతితైస్తే పారిజాతప్రసూనైః ॥ ౩౯౭ ॥

వ్యఞ్జన్త్యేతే విభవమనఘం రయన్తస్త్వత్ప్రతీర్ణః ప్రాధ్వం రఙ్గక్షితిపతిపదం పాదుకే ధారయన్త్యాః । నాదైరన్తర్నిహితనిగమైః స్నిగ్ధనోద్యానభృఙ్గాదివ్యైః పుష్పైస్సంచితవపుషో దేవి పౌష్పాతిశాస్తే ॥ ౩౯౮ ॥

కింపుష్పైస్తులసీదళైరపికృతం మాభ్వాఽపిదూరేస్థితా త్వత్పూజాసు ముకున్దపాదుకృపయా త్వం కామధేనుస్సతామ్। ప్రత్యగ్రాహృత దర్భపల్లవలవ గ్రాసాభిలాషోన్ముఖీ ధేనుస్తిష్ఠతు సావసిష్ఠభువనద్వారోపకణ్ఠస్థలే ॥ ౩౯౯ ॥

చూడారత్నధరజసా చూర్ణస్నపనం విధాయ తే పూర్వమ్। రఙ్గేశ పాదుకే త్వా మభిషిఞ్చతి మౌళిగఙ్గయా శమ్భుః ॥ 3౪౦ ॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతన్త్ర స్వతన్త్రస్య
శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
పుష్ప పద్ధతి ర్ద్వాదశీ

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

పరాగ పద్ధతి ప్రారంభః.

పాన్తువః పద్మనాభస్య పాదుకాకేళి పాంసవః। అహల్యాదేహనిర్మాణ పర్యాయపరమాణవః ॥ 3౪౧ ॥

తవ సఞ్చరణా ద్రజోవిధూతం యదిదం రఙ్గనరేన్ద్రపాదరక్షే। అలమేతదనావిలానికర్తుం కతకక్షోద ఇవాశుమానసాని ॥ 3౪౨ ॥

పునరుక్తపితా మహానుభావాః పురుషాః కేచిదమీ పునన్తి విశ్వమ్। మధువైరిపదారవిన్ద బన్ధోర్భవరాగా స్తవ పాదుకే పరాగైః ॥ 3౪3 ॥

అభియుక్తజనో నిజార్భకాణాం బహుశో రఙ్గనరేన్ద్రపాదరక్షే । అవలేప పిశాచ మోచనార్థం రజసా లిమ్పతితావకేన దేహాన్ ॥ ౩౫౪ ॥

శిరసా పరిగృహ్య లోకపాలాస్తవ రఙ్గేశ్వర పాదుకే రజాంసి । విషమేషు బలేషు దానవానాం వ్యతనీతాన్యశిరస్త్రమావిశన్తి ॥ ౩౫౫ ॥

శ్రుతినిశ్శిరసా సముద్వహన్తః కతిచిత్కేశవ పాదుకేరజస్తే । రజసస్తమసోఽపిదూరభూతం పరిపశ్యన్తి విశుద్ధమేవ సత్త్వమ్ ॥ ౩౫౬ ॥

అధికం పదమాశ్రితోఽపి వేధాః ప్రయతో రఙ్గధురీణ పాదరక్షే । అభివాఞ్ఛతి సఙ్గినం పరాగైరభిజాతైస్తవ దేవి నాభిజాతః ॥ ౩౫౭ ॥

శుద్ధసత్త్వవపుషైవభవత్యా పాదుకేవిరజసాహరిపాదౌ। అస్తుకింపునరిదం రజసా తేశుద్ధసత్త్వమయ తామనుజానామ్ ॥ ౩౫౮ ॥

త్వద్రజస్తనుతేతి పాదుకే మానసాని కఠినాని దేహినామ్ । ప్రస్తరస్య పదవీగతస్య యద్ద్రవ్యతామకార మునిధర్మదారతామ్ ॥ ౩౫౯ ॥

రఙ్గేశయస్య పురుషస్య జగద్విభూత్యైరథ్యా పరిక్రమవిధౌ మణిపాదరక్షే । సీమన్తదేశే మనవద్యసరస్వతీనాం సిన్దూరయన్తి భవతీచరితాః పరాగాః ॥ ౩౬౦ ॥

మాన్యేన రఙ్గనృపతేశ్శ్రణి పాదరక్షే చూడాపదానిరజసాతవభూషయన్తః । కాలక్రమేణ భజతాం కమలాసనత్వం నాభీసరోజరజసాం నివసన్తిమధ్యే ॥ ౩౬౧ ॥

మాతర్ముకున్ద చరణావని తావకీనాశ్చ్యావ శీకరణచూర్ణ

విశేషకల్పాః । సఞ్చారపాంసు కణికాశ్శిరసావహన్తో విశ్వం పునన్తి పదపద్మ పరాగలేశైః ॥ ౩౯౨ ॥

ఆమోదితాస్యమలధీభిరనన్యలభ్యైః పాదావని శ్రుతివధూ పటవాసకృత్యైః । త్వత్సఞ్చర ప్రచలితాని రజాంసి శౌరేః ప్రఖ్యాపయన్తి పదపద్మపరాగశోభామ్ ॥ ౩౯౩ ॥

మార్గాన్సమమ్బ మురభిన్మణి పాదరక్షే యేషాం కదాఽపి రజసా భవతీ పునాతి । తానేవ తే సుకృతినస్స్నపయన్తి కాలే మన్దార దామరజసా మకుటచ్యుతేన ॥ ౩౯౪ ॥

రథ్యావిహారరజసా కలిధూసరాఙ్గీం రఙ్గేశ్వరస్య లలితేషు మహోత్సవేషు । ప్రస్ఫోటయత్యవనతో మణిపాదుకే త్వాం గౌరీపతిస్స్వయమిభాజిన పల్లవేన ॥ ౩౯౫ ॥

నేదీయసాం నిజపరాగనివేశపూర్వం స్పృష్ట్వా శిరాంసి భవతీ భవరోగభాజామ్ । గాఢం పీడ్య గరుడధ్వజ పాదరక్షే మానగ్రహాంశమయతీవ పరైరసాధ్యమ్ ॥ ౩౯౬ ॥

ఉపాతపల్లవ తనోరకుమార యూనః పాదావని ప్రవిశతో యమునానికుఞ్జాన్ । ఆసీదనఙ్గ సమరాత్పురతః ప్రవృత్తస్సేనాపరాగ ఇవ తే పదవీ పరాగః ॥ ౩౯౭ ॥

గఙ్గాపగాతటలతా గృహమాశ్రయన్త్యాః పాదావని ప్రచలితం పదవీరజస్తే । ప్రాయేణ పావనతమం ప్రణతస్య శమ్భోరద్ధూళిసంకి మపిపూతనమాతనోతి ॥ ౩౯౮ ॥

అస్తైతదాగ్వా మువిశబ్బ్యత మానయన్తీ రఙ్గాద్భుజఙ్గశయనం మణిపాదరక్షే । తామమ్బ వర్తయితుమర్హసి సఞ్చరంమే కర్పూరచూర్ణపటలైరివ ధూళిభిస్తే ॥ ౩౯౯ ॥

రఙ్గేశపాదసహధర్మచరి త్వదీయాన్ మార్గాన్ నివేశ్యము హితాన్ పదవీపరాగాన్ । సన్తస్త్రివర్గపదవీ మతిలఙ్ఘయ

న్స్తోమాత్ పదం విదధతే విబుధేశ్వరాణామ్ ॥ ౩౨౦ ॥

మాతస్తదా మాధవ పాదరక్షే త్వత్ప్రసక్తం త్వదుపాసనాన్యామ్ । పరామృశేయం పదవీపరాగం ప్రాణైః ప్రయాణాయన ముజ్జిహానైః ౩౨౧ ॥

అథాగతా మాధవపాదరక్షే సమ్మృశ్యమానేషు తపోధనేషు । ఆసీదహల్యాతవపాంసులేశై రపాంసులానాం స్వయమగ్రగణ్యా ॥ ౩౨౨ ॥

పశ్యామి పద్మేక్షణ పాదరక్షే భవామ్బుధింపాంసుమివ ప్రవృత్తాన్ । భక్తోపయానత్వరయా భవత్యాః పర్యస్యమానాన్ పదవీపరాగాన్ ॥ ౩౨౩ ॥

కల్పాయుధిభూషణమేవ శౌరేర్యత స్థితే మణిపాదరక్షే । వితన్వతే వ్యాప్తదిశః పరాగాశ్శాన్తోదయాం శ్ఛత్రముచమూపరాగాన్ ॥ ౩౨౪ ॥

పరిణతిమలకానాం ప్రాప్తయా యత్ప్రభావా దలితశిలయా సార్ధం గౌతమో ధర్మదారాన్ । పునరుపజనిత జ్ఞానావారకం పాదుకే త్వత్ప్రశమయతు రజస్తే రాగయోగం ప్రజానామ్ ॥ ౩౨౫ ॥

రజనివిగమకాలే రామగాథాం పఠన్తః కుశికతనయముఖ్యాః పాదుకే భావయన్తే । ఉపలశకలవక్త్రై స్త్వత్పరాగై రకాణ్డే జనిత మునికళత్రాన్ దణ్డకారణ్యభాగాన్ ॥ ౩౨౬ ॥

శుభచరణి రజోభిశ్శోభయన్తీ ధరిత్రీం పరిణతిరమణీయాం వృష్టిగన్త్రీ ప్రముగ్ధాన్ । భవసి భువనవన్ద్యా పాదుకే రఙ్గభర్తుశ్చరణముపగతానాం శాశ్వతీ కామధేనుః ॥ ౩౨౭ ॥

తవనతం లితస్తే పాదుకే రఙ్గభర్తుః సారణసమయేషు వ్యాప్తవిశ్వః పరాగః । విషమవిషయవర్త్మ వ్యాకులానామ

బ్రహ్మణ్య వనయతివనానాం వాసనా రేణుజాలమ్ ॥ ౩౭౮॥

నిష్ప్రత్యూహముపాసిషీమహిముహుర్ని శ్శేషదోష చ్ఛిదో నిత్యం రఙ్గధురన్ధరస్య నిగమస్తోమార్చితే పాదుకే । ధత్తే మూర్ధభిరాది పద్మజనితాతత్త్వాదృశీస న్త తిర్యత్సఞ్చార పవిత్రితక్షితిరజః ప ఙ్క్తిం చతుర్వ్యక్షిః ॥ ౩౭౯ ॥

రజసావరో జ న్తున్న ఖలు నలక్ష్మ్యై లభగవతో ఽపి పదమ్। కిముతహృదయం మదీయం భవతీయదినామ పాదుకేనస్యాత్ ॥ ౩౮౦ ॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తన్త్ర స్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే పరాగపద్ధతి స్త్రయోదశీ.

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతేనిగమాన్త మహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

నాద పద్ధతి ప్రారంభః.

శ్రుతీనాం భూషణానాంతే శఙ్కేరఙ్గేన్ద్ర పాదుకే । విధస్స్వఙ్గ రసస్ఫాతం రజఃకిమపి శిఞ్జితమ్ ॥ ౩౮౧ ॥

మురభిన్మణిపాదుకే భవత్యాస్స్వనితి మాకర్ణ్య యథాంమయానిబద్ధామ్ । అవధీరయసీవ మఞ్జునాదైర చమత్కారవచాంసిదుగ్ధజానామ్ ॥ ౩౮౨ ॥

విహితేష్వభి వాదనేషు వేదైర్మనసోదీరితగర్భరత్న నాదా । మధురం మధువైరి పాదరక్షే భవతీప్రత్యభివాదనంవిధత్తే ॥ ౩౧౩ ॥

స్వదతేకిమిహైవ రఙ్గనాథో మయితిష్ఠత్యధివాసదేవతస్మిన్ । ఇతిపృచ్ఛసిదేవినూనమస్మాన్మధురైస్త్వం మణిపాదుకేనినాదైః ॥ ౩౧౪ ॥

అవరోధగతస్య రఙ్గభర్తుర్గతిషువ్యంజితగర్భరత్న నాదా । ప్రతిపల్లపసీవ పాదుకే త్వం కమలానూపురమంజు శిఞ్జితానామ్ ॥ ౩౧౫ ॥

మురభిచ్చరణారవిన్దరూపం మహితాసన్నిధిమవాప్య పురుషార్థమ్ । అనఘైర్మణి పాదుకేనినాదైరహమన్నాద ఇతీవ గాయసిత్వమ్ ॥ ౩౧౬ ॥

మధువైరిపదామ్బుజం భజన్తీ మణిపాదావనిమంజుశిఞ్జితేన । వదసీవ మహానస్వయం ప్రజానామపరో పఞ్చమరిష్టశాన్తిమన్త్రః ॥ ౩౧౭ ॥

శ్రుతిభిః పరమంపదం మురారేరనిదమిత్థమనేవ మిత్యుపాత్తమ్ । ఇదమిత్థమితి బ్రవీషినూనం మణిపాదావనిమంజుభిః ప్రణాదైః ॥ ౩౧౮ ॥

మునయః ప్రణిధాన సన్నిరుద్ధే హృది రఙ్గేశ్వర రత్నపాదుకే త్వామ్ । వినివేశ్య విభావయన్త్యనన్యాః ప్రణవస్య ప్రణిధిం తవప్రణాదమ్ ॥ ౩౧౯ ॥

మధురం మణిపాదుకే ప్రవృత్తే భవతీరఙ్గపతేర్విహారకాలే । అభయార్థనయా సమభ్యుపేతానవితుం వాదయతీవ మంజునాదైః ॥ ౩౨౦ ॥

శ్రవసోర్మమ పారణాం దిశన్తీమణి పాదావనిమఞ్జుభిః ప్రణాదైః । రమయా కమయా చ దత్తహస్తం భవనం మే రఙ్గధురీణమానయేథాః ॥ ౩౯౧ ॥

అనుయాతి విశ్వమనుసృతాఙ్ఘ్రికౌఙ్కణాం తవ రఙ్గచన్ద్రమణిపాదుకఝుఙ్కృతిమ్ । శ్రవసా ముఖేన పరిభుజ్య యత్త్వనాదజరామరత్వముపయాన్తి సాధవః ॥ ౩౯౨ ॥

పరుషైర్గజభ్రమసతామవర్తకైః పరివాదపైశునవికత్థనాదిభిః । మధుకైటభారి మణిపాదుకే మమ శ్రుతిదుష్కృతాని వినివారయ స్వనైః ॥ ౩౯౩ ॥

పాదుకే పరిజనస్య దూరతస్సూచయన్త్యఖిలతావకాస్స్వనాః । లీలయా భుజగతల్పముజ్ఝతశ్శ్రీమతస్త్రిచతురాన్పదక్రమాన్ ॥ ౩౯౪ ॥

దేవి దైత్యదమనాయ సత్వరం ప్రస్థితస్య మణిపాదుకే ప్రభోః । విశ్వమఙ్గళవిశేషసూచకం శాకునం భవతి తావకం రుతమ్ ॥ ౩౯౫ ॥

దాతుమర్థసితదామవ శ్రుతౌ దేవి రఙ్గపతిరత్నపాదుకే । విహ్వలస్య భవదీయశిఞ్జితం స్వాదుకర్ణరసనారసాయనమ్ ॥ ౩౯౬ ॥

అహము పరిణమన్తి దేవతానాముపరి మమైష విభాతి వాసుదేవః । తదిహ పరతరం న కిఞ్చిదస్తీత్యవదసి వదసీవ పదావని ప్రణాదైః ॥ ౩౯౭ ॥

అవనత విబుధేన్ద్రమౌళిమాలా మధుమదశిక్షిత మన్థరప్రయాతా । ప్రథయసి పరిరబ్ధశౌరి పాదామణి కలహంసవిలాసజల్పితాని ॥ ౩౯౮ ॥

అస్థానేషు త్రిదశమహితా స్వర్తయిత్వా విహారాన్స్థా

స్వస్థానేనిజ పరిజనం వారయిత్వా యథార్హమ్ । వాసాగారం స్వయముపసర న్పాదుకే మంజునాదామావర్జ్య త్వాన్నఖలుభవతీం రఙ్గనాథోజహాతి ॥ ౩౯౯ ॥

అన్తస్సఖ్యైస్త్రిభిరుదితం పాదుకే రఙ్గబన్ధో ర్మన్దం మన్దం నిహితచరణే మంజులం తే నినాదమ్। పశ్యన్త్యాదిక్రమపరిణతైః ప్రాప్తసీమాం పరాయామస్యైః శ్రోతావరుణవివయా దుచ్చరన్తీమవస్థామ్ ॥ ౪౦౦ ॥

ప్రత్యాఖ్యాతానాం పరిషది సతాం కారయిత్వా ప్రతిజ్ఞాం ప్రాయేణ త్వాం ప్రథితవిభవాం వర్ణయన్తీం మయా త్వమ్ । పాదన్యాసక్రమమనుగుణం ప్రాప్య రఙ్గాధిరాజా త్పద్యారమ్భాన్గణయసి పరం పాదుకే స్వైర్నినాదైః ॥ ౪౦౧ ॥

విష్ణోరస్మిన్పద పరిసరే వృత్తిభేదై ర్విచిత్రైరైదంపర్యం నిగమవచసామైకకణ్ఠ్యేన సిద్ధమ్। ఇత్థం పుంసామనిపుణధియాం పాదుకే త్వం తదేవ స్పృష్ట్వా సత్యం వదసి నియతం మంజునా శింజితేన॥ ౪౦౨ ॥

ఆమ్నాయైస్త్వామనితర పరైస్స్తోతు మభ్యుద్యతానాం మధ్యేభక్త్యా మధువిజయినః పాదుకే మాదృశానామ్ । శీఘ్రాత త్స్ఖలితవచసాం శిక్షయస్యేవ పుంసాం మాత్రాదీనిస్వయమనుపదం మంజులైస్స్వైర్నినాదైః ॥ ౪౦౩ ॥

లక్ష్మీకాన్తం శమపితరణం రత్యయానిమ్నతన్త్రం రాగాద్రష్టుం తరళితమనసాం రాజధానీవధూనామ్ । ప్రత్యాదేశం భజతి మధురైః పాదుకే శిఞ్జితైస్తే చేతోహారీ కుసుమధనుషశ్శిఞ్జినీ మంజునాదః ॥ ౪౦౪ ॥

రఙ్గాధీశే సహ కమలయా సాదరం యా జ్ఞాతైస్సారం దివ్యం సవనమహిమాం భోక్తుమాకాలయామాః। నేదీయోభిర్నిగ

మవచసాం నిత్యమంహః ప్రతిష్ఠైః ప్రత్యాలాపం దిశతి భవతీ పాదుకే! శిఞ్జితైస్స్వైః ॥ ౪౦౫ ॥

ఉపాస్యమానం మణిపాదుకే త్వాం రఙ్గేశపాదామ్బుజ రాజహంసీమ్ । పత్యుః ప్రజానామలభ త్తపూర్వం మఞ్జుస్వనా వాహన రాజహంసః ॥ ౪౦౬ ॥

అనాదిమాయారజనీవశేన ప్రసుప్తవద్భాజాం ప్రతిబోధనార్థామ్ । పశ్యామి నిత్యోదితవాసరస్య ప్రభాతనాన్దీ మివ పాదుకే త్వామ్ ॥ ౪౦౭ ॥

శృణోతు రఙ్గాధిపతిః ప్రజానా మార్తధ్వనిం క్వాపి సముజ్జిహానమ్ । ఇతీవ ముక్త్వా మణిపాదుకే త్వం మన్ద్రప్రచారైర్మృదుశిఞ్జితాఽసి ॥ ౪౦౮ ॥

అన్తేమమూర్తిం కమఙ్ముఖ్యతస్త్వామగ్రేసరాణ్యా పతతో మురారేః । శ్రమాపపన్నశ్వసితాయమానం భవత్యాశ్శితాని పాదావనిశిఞ్జితాని ॥ ౪౦౯ ॥

స్వాదూని రఙ్గేశ్వర పాదరక్షే! శ్రోత్రైః పిబన్త స్తవ శిఞ్జితాని । వచస్త్యవిద్యోపచితావలేపా న స్తర్గతానాత్మవిదః కషాయాః ॥ ౪౧౦ ॥

అవైమి రఙ్గాధిపతే స్సకాశాదపేతమానేషు జనేషు రతామ్ । ఉదారనాదాం మణిపాదుకే త్వా మోమిత్యనుజ్ఞాక్షరముద్గిరన్తీమ్ ॥ ౪౧౧ ॥

మధుద్విషస్సైన్యవిహార హేతుర్మఞ్జుస్వనా శిక్షయసీవ మాతః । పర్యన్తభాజో మణిపాదరక్షే పద్మాధరణ్యోర్మణినూపురాణి ॥ ౪౧౨ ॥

ప్రస్థానికేషు సమయేషు సమాగతేషు ప్రస్తావదం పరిచితం ద్విజపుఙ్గవేన । పుణ్యాసి రఙ్గనృపతేః మణిపాదుకే త్వం పుణ్యా

హాఘోషమివగర్భమణిప్రణాదైః ॥ ౪౧౩ ॥

అన్తర్ధ్వనేరుచితముత్తరముత్తరకాలే కర్ణేషు మఞ్జునినదే నకరిష్యసీతి । వాచంభజన్త్యనిభృతాం మణిపాదరక్షే పుణ్యేషు దేవి పులినేషు మరుద్వృధాయాః ॥ ౪౧౪ ॥

దూత్యే బలేర్మథనే శకటస్య భఙ్గే యాత్రోత్సవేషు చ విభోః ప్రతిపన్నసఖ్యా । వీరాయితాని బిరుదోపహితాని నూనం మఞ్జుస్వనైః ప్రథయసే మణిపాదుకే త్వమ్ ॥ ౪౧౫ ॥

స్తోతుం ప్రవృత్తమపి మాం నిగమన్తతాం త్వాం వ్యాసజ్యమానకరణం విషయేష్వజస్రమ్ । అన్తర్ముఖైర్ధ్వనిభి రచ్యుతపాదుకే త్వం సమ్బోధయస్యనుకలం సహజానుకమ్పా ॥ ౪౧౬ ॥

దేవస్య యానవరితో ర్మణిపాదరక్షే ప్రస్థానమఙ్గళవిధౌ ప్రతిపన్ననాదామ్ । మాభైష్ట సాధవ ఇతి స్వయమాలపన్తీం జానే జగత్త్రితయరక్షణదీక్షితాం త్వామ్ ॥ ౪౧౭ ॥

స్వచ్ఛన్దవిభ్రమగతౌ మణిపాదుకే త్వం పాదారవిన్దమధిగమ్య పరస్య పుంసః । జాతస్వనా ప్రతిపదం జపసేవనోక్తం విద్రావణం కిమపి వైరిసమాధినీనామ్ ॥ ౪౧౮ ॥

ఉత్తార్థమాశ్రితజనస్య సముజ్జిహానే రఙ్గేశ్వరే శరది శేషభుజఙ్గతల్పాత్ । నాదాస్తవ శ్రుతిసుఖా మణిపాదరక్షే ప్రస్థానశఙ్ఖనినదాత్ప్రథమే భవన్తి ॥ ౪౧౯ ॥

నిత్యం పదామ్బుజజుషా హరిణా గోపికాం త్వాం గోకులప్రియతమో మణిపాదరక్షే । సమ్ప్రాప్తఘోషవిభవాం గతిభిర్విచిత్రాభిః ప్రీత్యైవ న త్యజతి రఙ్గసమాశ్రితోఽపి ॥ ౪౨౦ ॥

ప్రాయేణ దేవి విభోః ప్రణతార్తిహన్తుః ప్రస్థానమఙ్గళవిధౌ ప్రథమోద్యతాని । త్వచ్ఛిఞ్జితాని సపది స్వయమారభన్తే కాలోచితాన్ కనకకాహళశఙ్ఖనాదాన్ ॥ ౪౨౧ ॥

ఆమ్రేడితశ్రుతిగణైర్నినదైర్మణీనామామ్నాయవే
ద్యమనుభావమభఙ్గురం తే । ఉద్గాస్యతాం నియతమిచ్ఛసి సామ
గానాం గానప్రదానమివ శౌరిపదావని త్వమ్ ॥ ౪౨౨ ॥

రథ్యాసు రఙ్గనృపతేర్మణిపాదరక్షే త్వద్గర్భరత్నజ
నితో మధురః ప్రణాదః । సన్దర్శనోత్సుకధియాం సురసున్దరీ
ణాం సమ్పద్యతే శ్రవణమోహనమన్త్రఘోషః ॥ ౪౨౩ ॥

ఆకస్మికేషు సమయేష్వపవార్య భృత్యాన్ అన్తఃపురం విశ
తి రఙ్గపతౌ సలీలం। వ్యామోహనేన భవతీ సుదృశామధీతే మం
జుస్వనేన మదనోపనిషద్రహస్యమ్ ॥ ౪౨౪ ॥

యాత్రావిహారసమయేషు సముత్థితం తే రఙ్గాధిపస్య చ
రణావని మఞ్జునాదమ్ । పర్యాకులేన్ద్రియమృగగ్రహణాయ పుం
సాం సమ్మోహనం శబరగీతమివ ప్రతీమః ॥ ౪౨౫ ॥

ప్రాయేణ సహ్యదుహితుర్నదరాజకన్యాజామాతురా
గమనసూచనమీహమానా । మఞ్జుప్రణాదసుభగైర్మణిపా
దుకే త్వామన్తర్యుతామకృత యాతుకరత్నఖణ్డైః ॥ ౪౨౬ ॥

నిత్యం విహారసమయే నిగమానుయాతైర్వ్యాహేవకాణ్డవి
తగర్భమణిప్రసూతైః । నాదైస్త్వయం నరకమర్దన పాదరక్షే
పాదావసానవిలయం ప్రవదసీవ నాథమ్ ॥ ౪౨౭ ॥

సాధారణేషు యువయోర్మణిపాదరక్షే దేవస్య దానవ
రిపోస్త్రిషు విక్రమేషు। అద్యాపి కిం జితమితి పాదనువర్తమానంన్యా
నాధికత్వవిషయం కలహం ప్రతీమః ॥ ౪౨౮ ॥

ప్రాయః పదావని విభోః ప్రణయాపరాధేష్వాగ్రహం
శమయితుం మహిషీజనానామ్ । ఉచ్చారయన్తి నినదైస్తవగర్భ
రత్నాన్యుద్ఘాతమక్షరముపాశ్రయభారతీనామ్ ॥ ౪౨౯ ॥

అస్వచ్ఛరేషు వనేషు జితేష్వభిజ్ఞాః ప్రత్యఙ్ము (ఖాం) ఖం

పరిణమయ్యామనః ప్రవృత్తిమ్ । ఆస్వాదయన్తి నరసం మణిపాద రక్షే నాదావసానసమయే భవతీనినాదమ్ ॥ ౪౩౦ ॥

దాక్షిణ్య మాత్రనియతం నియతాసుధాఽస్మిన్ త్వద్గతోనియతమచ్యుతపాదరక్షే । ప్రత్యేకసంశ్రితపదస్తుతయే భవత్యోస్సజ్ఝర్ఝవాద ఇవమధ్య మణిప్రణాదః ॥ ౪౩౧ ॥

సంచారకేళి కలహాయితగర్భరత్నా సాంసిద్ధికం సకల జన్తుషు సార్వభౌమమ్ । రఙ్గార్థినాం ప్రథయసీవ పదావనిత్వం రఙ్గేశ్వరస్య నిరవగ్రహ మానృశంస్యమ్ ॥ ౪౩౨ ॥

ప్రాప్తుంపరంపురిశయం పురుషంమునీనామ భ్యస్యతా మనుదినం ప్రణవంత్రిమాత్రమ్ । శ్రీరఙ్గరాజచరణావనిశింజితంతే శక్యాసమున్నయనసామవిశేషఘోషమ్ ॥ ౪౩౩ ॥

నిత్యంసమాహితధియాముపదర్శయన్తి నాగేశయంకిమపిధామనిజోర్ధ్వభాగే । హృత్కర్ణికాముఖగతా మణిపాదుకేత్వం మంజుస్వనాస్ఫురసివాగ్భ్రమరీపరేవ ॥ ౪౩౪ ॥

మానేషుదానవరిపోర్మణిపాదరక్షే త్వామాశ్రితేషు నిగమేష్వవధీరి ॥ మంజుస్వనైర్వదసిమైవమితీవమాతర్వే లాంలిలఙ్ఘయిషతో మనుజాన్నిరోద్ధుమ్ ॥ ౪౩౫ ॥

క్రన్దత్సుకాతరతయాకరణ వ్యపాయేరఙ్గోపశల్యశయితేషుజనేష్వలక్ష్యమ్ । ఆసీదసిత్వరితమస్ఖలితానుకమ్పా మాతేవ మంజునినదా మణిపాదుకేత్వమ్ ॥ ౪౩౬ ॥

భాస్వత్సువర్ణవపుషా మణిపాదరక్షే పద్మాసహాయ పదపద్మవిభూషణానామ్ । మఞ్జీరశింజిత వికల్పిత మంజునాదా మంజూషికేవ భవతీనిగమాన్తవాచామ్ ॥ ౪౩౭ ॥

రఙ్గేశపాదకమలాత్త్వదధీన వృత్తేరస్యేముకేషుచిదలక్ష్య మనన్యవేద్యమ్ । ఆమ్నాయగూఢమబహిష్కరణైః క్వణ

ద్విర్ఫేదీయసాం ప్రథయసీవ విజానుభావమ్ । ౨౩౮ ।

శాంతోపపన్నకరణాత్యయనిర్విచేష్టే జాతశ్రమే మయి జనార్దన పాదరక్షే । ఆశ్వాసనాయ పురతః ప్రసరన్తు మాతః త్వారాన్తరవ వాశ్శయిశాన్త్రయో మే ॥ ౨౩౯ ॥

సంరక్షణాయ సమయే జగతాం త్రయాణాం యాత్రానురజ్జన్నపదేశవలక్షుమేషు । వృత్తస్య తే శ్రుతిసుఖైర్ధ్వనిపాదరక్షే మజ్జుల్యమూ కిరణఘంటేవ మంజునాదైః ॥ ౨౪౦ ॥

గర్భోపలైర్గమనవేగవశాద్విలోలై ర్వ్యాదారితానమభిదో మణిపాదుకే త్వమ్ । ప్రస్థానశాతవితథియాం పథి దేవయాని ప్రస్థానమఙ్గళమృదఙ్గనినేవ ఘోషమ్ ॥ ౨౪౧ ॥

పర్యఙ్కమాశ్రితవతో మణిపాదుకే త్వం పాదం విహాయ పరికల్పితమానముద్రా । శ్రోతుం ప్రభోరవసరం దిశసీవ మాతః అర్ధ్యాభిసరోజ యుతార్థ్యకసామగీతిమ్ ॥ ౨౪౨ ॥

భోగానుభూతివిరతౌ మణిపాదరక్షే పద్మాసహాయమధిరోప్య భుజఙ్గతల్పే । శిక్షస్యసంప్రతి మనీకృత్యవిహారహీనాప్రాచం యమార్జనసిద్ధి వ్రతమతీవ కార్యమ్ ॥ ౨౪౩ ॥

నిత్యప్రబోధసుభగే పురుషే పరస్మిన్ నిద్రాముపేయుషి తదేకవిహారశీలా । మంజుస్వనం విజహతీ మణిపాదుకే త్వం వేశమిచ్ఛసి వరం చరణాన్తికస్థా ॥ ౨౪౪ ॥

లాస్యం విహాయ కిమపి స్థితమాశ్రయన్తీ రఙ్గేశ్వరేణ సహితా మణిమణ్డపేషు । మంజుస్వనేషు విరతేష్వపి విశ్వమేతత్ స్వానసహాస్తథ వత్సముఖరీకరోషి ॥ ౨౪౫ ॥

విస్మాపితేవ భవతీ మణిపాదరక్షే వైరోచనేర్వితతం ఏన తథావిధేన । ఏకావకాలమభి దేవి గృహీతపాదా నాథం త్రివిక్రమమహౌ తవ నాదైః ॥ ౨౪౬ ॥

 MADRAS

సామానిరఙ్గ నృపతిస్సరసంచగీతం లీలాగతేషు వివిధా
రయతిస్వతన్త్రః। శ్రోతుంతవ శ్రుతిసుఖానివిశేష వేదీమఞ్జూని
కాఞ్చన పదావనిశిఞ్జితాని ౨౪౮॥

తత్రాద్భుతం ప్రథయతారుచిరాం స్వరేఖాం వర్ణాధికేనమ
ధుమాదన పాదరక్షే। పశ్యన్తి చిత్రపరిశేషవిభావేశ్యసన్తో మంజు
వ్యానేనతవసైన్య మిశ్రంసువర్ణమ్ ॥ ౨౪౯ ॥

ముగ్ధస్యహన్త భవతీం స్తువతో మమైతాన్యాకర్ణ్యమాన
మయథాయథజల్పితాని । ఇత్థంవదత్యభితిశీయితుం ప్రణాదా
న్త్సంజానుదీరయసి మాధవపాదుకేత్వమ్ ॥ ౨౫౦ ॥

ఆదౌసహస్రమితియత్సహసామయోక్తం తుష్టూషతా
నిరవధింమహిమార్ణవంతే । ఆమ్రేడయస్యథతమేతదమృష్యమా
ణామంజువ్యానై సమధుర క్వణిపాదుకేత్వమ్ ॥ ౨౫౦ ॥

పరిమిత పరిబర్హాం పాదుకేసఖ్యరిక్తాత్వయివిహితపా
దేలీలయారఙ్గనాథే.। నియమయతి విపఞ్చీంనిత్యమేకాన్తసేవీ
నిశమయితుముదారాన్నారద స్తే నినాదాన్ ॥ ౨౫౧ ॥

విహరతివిశిఖాయాం రఙ్గనాథేసలీలం గమనవశవిలో
లైర్గర్భరత్నైః క్వణన్త్యః । మణివలయనినాదైర్నృత్తంబాలై స్తేదిశ
న్తి ప్రతివచనముదారం పాదుకేపౌరనార్యః ॥ ౨౫౨ ॥

అనుకృతనవనీతస్తేయశఙ్కాప్రవినాదై రనుగతనిగమాం
త్వా మాస్థితో రఙ్గనాథః । అనితరబిబుధార్హాం హవ్యమాస్వా
దయిష్యన్ వ్రజతి చరణ రక్షే యజ్ఞవాటంద్విజానామ్ ॥ ౨౫౩ ॥

చరణకమల మేతద్రఙ్గనాథస్యనిత్యం శరణమితిజనానాం
దర్శయన్తీయథావత్ । ప్రతిపదముపహ్వారద్యం పాదుకేస్వాదు
భావా దనుపదతిపరం తేనాద మామ్నాయవక్త్రైః ॥ ౨౫౪॥

రహితభుజగతల్పేత్వత్సనాథే ప్రజానాం ప్రతిభయశమ

నాయ ప్రస్థితే రఙ్గనాథే । ప్రథమముదయమానః పాదుకే త్వద్ఘోషాత్ప్రతిఫలితసనాదః పాఞ్చజన్యస్త్వదీయః ॥ ౪౫౫ ॥

వకుళధరతనుస్త్వం సంహితాం యామపశ్యశ్శ్రుతిమపదితస్యాస్సాఙ్గభఙ్గం యోజయన్తి । హరిచరణసరోజామోదసమ్మోదితాయాః ప్రతిపదరమణీయాః పాదుకే తే వివాదాః ॥

దనుతనమునివాస్తుష్టైర్యాత్రయా త్రానుకూలే శరదుపగమకాలే సహ్యజామావతన్తి । శ్రుతిమధురముదారం శిక్షితుం తేనినాదం పరిహృతనిజవాసాః పాదుకే రాజహంసాః ॥ ౪౫౭ ॥

విహరణసమయేషు ప్రత్యహం రఙ్గభర్తుశ్చరణనఖమయూఖైస్స్వైస్త్రయీయా విశుద్ధ్యై । పరిణమయసినాదం పాదుకే గర్భరత్నైర్నమయితుమివశిష్యాన్ దీర్ఘికారాజహంసాన్ ॥ ౪౫౮ ॥

పరిషదివిరతాయాం పాదుకే రఙ్గభర్తుః పరిజనమపవార్య ప్రస్థితస్యావరోధాన్ । మణినికరసముద్యన్మఞ్జునాదాపదేశాదభిలపసి యథార్హం నామాలోకశబ్దమ్ ॥ ౪౫౯ ॥

గురుజననియతం తద్గోపికానాం సహస్రం దినకరతనయాయాస్సైకతే దివ్యగోపః । వశమనయదయత్నాద్వంశనాదానుయాతైస్త్వమఖిలపదరక్షే తాదృశైర్మఞ్జునాదైః ॥ ౪౬౦ ॥

నిజపదవినివేశాన్నిర్విశేషప్రచారాత్పరిణమయతి భక్తాన్రఙ్గనాథో యథామామ్ । ఇతి విహరణకాలే మఞ్జుశిఞ్జావిశేషైర్హితముపదిశసీవ ప్రాణినాం పాదుకే త్వమ్ ॥ ౪౬౧ ॥

అయమయమితి హస్తైః కల్పితానస్వభేదాన్ప్రతిపదమవలోక్య ప్రాణినాం వ్యాకులానామ్ । చటులమణిశలాకైశ్చారిపాదావని త్వం ముఖరయసి విహారైర్వ్యక్తిముక్తావభాగ్యమ్ ॥

శరదకమలముదారం దర్శయన్తీ మురారేః కలమధురవినాదాగర్భరత్నైర్విలోలైః । విషమవిషయతృష్ణావ్యాకులాని ప్రజానామభిముఖయసి నూనం పాదుకే మానసాని ॥ ౪౬౩ ॥

మధురిపుపదరక్షే మన్దబుద్ధౌ మయి త్వామనవధిమహిమానం త్వత్ప్రసాదాత్త్వవాప్తే । మణినికరసముత్థైర్మఞ్జునాదైః కవీనాముపరమయసి తాం స్తాన్మానముత్సేకవాదాన్ ॥

శరణముపగతే త్వాం శార్ఙ్గిణః పాదరక్షే వక్ష్యతి విధిసిద్ధం స్వా[illegible]మే విమోహాత్ । ప్రచలితమణిజాలస్యాంఘ్రిభిశ్శిఞ్జితైః స్వైరలమలమితి నామ వారయస్యాదరేణ ॥ ౪౬౫ ॥

వికలకరణవృత్తిర్విహ్వలాఙ్గో విలక్షం విలపతి మయి మోహాద్బిభ్రతీ శౌరిపాదం । పరిసరమధిగన్తుం పశ్య పాదావని త్వం ప్రతిభయమఖిలం మే భర్త్స్యయన్తీ వినాదైః ॥ ౪౬౬ ॥

కరణవిగమకాలే కాలదూతాధిశఙ్కే ద్రుతపదముపగచ్ఛన్ దత్తహస్తః ప్రియాభ్యామ్ । పరిణమయతు కర్ణే రఙ్గనాథస్స్వయం నః ప్రణవమివ భవత్యాః పాదుకే మఞ్జునాదమ్ ॥ ౪౬౭ ॥

కమలవనసఖీం తాం కౌముదీముద్వహన్తం సవిధముపనయన్తీ తాదృశం రఙ్గచన్ద్రమ్ । ప్రళయదినసముత్థాన్ పాదుకే మామకీనాన్ ప్రశమయ పరితాపాన్ శీతలైశ్శిఞ్జితైస్స్వైః ॥ ౪౬౮ ॥

ప్రశమయతు భయం నః పశ్చిమశ్వాసకాలే సహసి విహరణం తే రఙ్గనాథేన సార్ధమ్ । నియతమనువిధత్తే పాదుకే యన్నినాదో నిఖిలభువనరక్షాఘోషణాఘోషలీలామ్ ॥ ౪౬౯ ॥

శ్రుతివినిహితహస్తం చిన్తయిత్వా కృతాన్తం గతవతి వ్యాధిమోహం గచ్ఛతా జీవితేన । పరికలయతు బోధం పాదుకే శిఞ్జితం తే త్వరయితుమివ సజ్జం త్వద్విధేయం ముకున్దమ్ ॥ ౪౭౦ ॥

ఉపఘ్నం సంవిత్తేరుపనిషదుపోద్ఘాతవచనం తవ ప్రస్తావం ప్రకృతిసుభగ మన్త్రర్ణరవమ్ । విమృశ్యన్తే నూనం మధు

మథన పాదావనిమయత్రపీభూతద్రాక్షా మధురిమధురీణాః ఫణితయః॥ ౪౨౧॥

విలాసైః క్రీణన్తోనిఖిల జనచేతాంసివివిధా విహారాస్తేర ఙ్గక్షితిరమణ పాదావనిముహుః । విగాహన్తామ స్తస్తమువిలుఠద స్తర్కాణి కిలాకిలాత్కారవ్యాజకరదమృత ధారాధమనయః ॥

శ్రుతిశ్రేణీస్థేయశ్రుతి సుభగశింజా ముఖరితాంభజేమ త్వాం పద్మారమణచరణత్రాయిణిపరమ్ । సముద్రాన్నిద్రాణ ద్రవిణకణవిశ్రాణన దశావిశాలా హుఙ్కారంకమపిఘనహుఙ్కార పటుపమ్॥ ౪౨౩॥

తథైతచ్ఛ్రీరఙ్గక్షితిపతి పదత్రాయిణినృణాం భవత్యాగశ్చిన్తారణరణకభఙ్గాయరణితమ్। కరీకేన్వంభావం ప్రథయతి యదా కర్ణనవకాన్ననః కర్ణభావీ యమమహిష ఘణ్టాఘణఘణః॥ ౪౨౪॥

పరిత్రస్తాఃపుణ్య ద్రవమథనవేగాత్పృథమతఃఉరద్భిశ్శ్రీరఙ్గక్షితరమణ పాదావనితదా । విహారాయాసర్ద్రేవాబలిమథన సంరమ్భమనస్తైః ప్రణాదైస్తేసద్యః పదకమలవిశ్రాన్తిపిశునైః॥

స్వేషుస్వేషుపదేషు నియమయన్నష్టౌది శామీశ్వ రాన్ స్వైరాలాపకథాప్రవర్త యసికింత్రయ్యావసానైరయా। రఙ్గేశస్యపమస్తలోకమహితం ప్రాప్తాపదామ్భోరుహమారూఢైః కీర్తిమాముదీరయసివా మంజుస్వనైః పాదుకే॥ ౪౨౬॥

రఙ్గేదేవిరథాఙ్గ పాణిచరణస్వచ్ఛన్దలీలావశాస్త్రోకస్పన్దిగర మ్యా విభ్రమగతి ప్రస్తావశంతావకమ్ । కాలోపాగతకాలకఙ్కరవ సఙ్ఘాతహుఙ్కారపారమ్పర్యదుర్వారప్రతివాదమూక ఘనఘం ప్రౌఢాయితేశిఞ్జారవమ్॥ ౪౨౭॥

త్వచ్ఛింజారవశీకర స్సారసనదా స్వాదాత్మ కాముస్త
దా మాతర్మాధవ పాదుకే బహువిదాం ప్రాయశ్చిత్తిరుస్త
వ్యతి । సారాసార సకృద్వివర్జనవతీ మ్లానాత్కరగ్రన్థిభిర్గ్రి
న్థైస్త్వయి హావర్ణయామ్యహామత స్త్రిస్రతపావర్జితః॥ ౪౯౮॥

తవామ్బ కిలఖేల కాంగతివశేన గర్భాశ్రితానాం రమార
మణ పాదుకే కిమపి మంజుభిశ్శింజితైః । పదస్తుతివిధాయిభిస్త్వద
నుభావ సిద్ధాన్తభిన్న మాధ్వ కలహాయితం శ్రుతి శతం సమా
పద్యతే॥ ౪౯౯॥

క్షిపతి మణిపాదరక్షే నాదైర్యాన్నం సమాశ్రితత్రాణే।
రఙ్గేశ్వరస్య భవతీ రక్షాపేక్షా ప్రతీక్షణవిలమ్బమ్॥ ౫౦౦॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
నాదపద్ధతి శ్చతుర్దశీ.

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

పంచదశీ రత్నసామాన్యపద్ధతిః.

ఆదర్శయన్తీ రంగేంద్రపాదావని బహిర్మణీన్ । అన్తర్నిరన్తరం పుంస్త్వా మన్యతోమాంచిత్తాకృతీః ॥ ౪౮౧ ॥

విధత్సే శౌరేర్మణిపాదుకే త్వం విపద్యమానైరయి రశ్మిజాలైః । అసీదతామన్తరకింకరాణాం విశ్రాణనాన్యత్రలతావిశేషాన్ ॥ ౪౮౨ ॥

ముకుందపాదావని మధ్యనాడ్యా మూర్ధన్యయా నిష్పతతో ముముక్షోః । ఆబ్రహ్మలోకాదవలంబనార్థం రత్నాని తే రశ్మిగణం సృజంతి ॥ ౪౮౩ ॥

అనార్యభేద్యాం రజనీం ప్రజానామాలోకమాత్రేణ నివారయన్తీ, అమోఘవృత్తిర్మణిపాదరక్షే మురద్విషో మూర్తిమతీ దయా త్వం ॥ ౪౮౪ ॥

రంగేశపాదావని తావకానాం రత్నోపలానాం ద్యుతయస్స్ఫురన్తి శ్రేయఃఫలానాం శ్రుతివల్లరీణాం ముగ్ధాశ్శాఖా ఇవ నిర్వ్యపాయాః ॥ ౪౮౫ ॥

కస్యాపి పుంసః కనకాపగాయాః పుణ్యావలీలం పులినేశయాలోః । సమీపవృత్తిర్మణిపాదుకే త్వం సంవాహయన్తీ నవదలరత్నైః ॥ ౪౮౬ ॥

దిష్ట్యమానస్యవగం నిధానం [illegible]

విశేషసంవిత్ప్రదీపం మణిపాదరక్షే సంధుక్షయంతీవ మరీచ యస్తే॥ ౪౮౭॥

సమాధిభాజాం తనుతే త్వదీయా రంగేశపాదావనిరత్న పంక్తిః। స్థానం ప్రయాతుం తమసః పరం తత్ ప్రదీపకృత్యం ప్రథయా మహత్యా॥ ౪౮౮॥

బధ్నాసి రంగేశ్వర పాదరక్షే మన్యే యథార్హాం మణిరశ్మిజాలైః। సేవాగతానాం త్రిదశేశ్వరాణాం శేషాపటీం శేఖరసన్నికృష్టాం॥ ౪౮౯॥

భజంతి రంగేశ్వర పాదరక్షే ప్రకల్పయంతో వివిధాన్ పుమర్థాన్। ఉదర్చిషశ్చింతయతాం జనానాం చింతామణిత్వం మణయస్త్వదీయాః॥ ౪౯౦॥

నాథస్య దత్తే నదరాజకన్యా పాతుం శుభాన్ పాదనఖేందురశ్మీన్। మణిప్రభాభిః ప్రతిపన్నపక్షాం లీలాచకోరీమివ పాదుకే త్వాం॥ ౪౯౧॥

జనస్య రంగేశ్వర పాదుకే త్వం జాతానుకంపా జనయస్యయత్నాత్। అకృత్యదూరాన్మణిరశ్మిజాలైః రసస్యలక్షాణి విలోచనాని॥ ౪౯౨॥

రంగేశపాదావని తావకీనైః స్పృష్టాః కదాచిన్మణిరశ్మిపాశైః। కాలస్య ఘోరం న భజంతి భూయః కారాగృహం సౌషుశ శాఖిభూతం॥ ౪౯౩॥

రత్నైరి రంగేశ్వర పాదరక్షే త్వదాశ్రితాన్య ప్రతిబింబితైస్త్వయాత్తైః। అపి షష్ఠీనాం శ్రుతిసుందరీణాం వితన్వతే వర్ణవిచారలక్ష్మీం॥ ౪౯౪॥

విద్రావయన్ గణయిన్ మణిపాదరక్షే రంగేశ్వరస్యావని

ధం ప్రతిపద్యయూనా । శయ్యాఫణీంద్రమభితో భవతీ విధత్తే ర
త్నాంశుభిర్యవనికామివ దర్శనీయాం ॥ ౯౫ ॥

సద్యస్త్వదుద్గతివశాన్నమితాకృతీనాం స్రస్తాంశుకం
విజయచామణిపాదుకే త్వం । పద్మాసహాయపరివార విలాసినీనాం
పట్టాంశుకైరివ పయోధరమావృణోషి ॥ ౯౬ ॥

దేవస్య రంగవసతేః పురతః ప్రవృత్తా ముద్ధూతవిశ్వతిమి
రాం మణిరశ్మిజాలైః । మన్యే మదీయహృదయాయతన ప్రవేశే
మాంగళ్యదీపకలికాం మణిపాదుకే త్వాం ॥ ౯౭ ॥

ఆకీర్ణరత్ననికరాం మణిపాదుకే త్వాం రంగేశ్వరస్య లలి
తాం విపణిం ప్రతీమః । యత్సంశ్రయేణ భవతి స్థిరభక్తిమూల్యం
కైవల్యమత్ర జగతాం క్రయవిక్రయార్హం ॥ ౯౮ ॥

వ్యక్తం త్వమంబ భగవతో జగదీశ్వరత్వం వజ్రాంకుశధ్వ
జసరోరుహచక్రచిహ్నాం । అశ్లివ్యనిర్భరరుచిం మణిపాదుకే త్వా
మాసీదనాభరణసుందరమంఘ్రిపద్మం ॥ ౯౯ ॥

రత్నప్రభాపటలచక్రమనోహరా త్వం పద్మారుణం పదమి
దం త్వయి రంగభర్తుః । మన్యే తదేతదుభయం మణిపాదరక్షే చ
క్రాబ్జమండలమకించనరక్షణార్హం ॥ ౧౦౦ ॥

శాపాత్స్వయం ప్రణమతాం దనుజేశ్వరాణాం సంఖ్యే
వలానశిరసామపి మౌలిరత్నైః । ఆరోపయత్యనుకలం మణి
పాదుకే త్వాం సైరంధ్రికేవ మురవైరికృపాణధారా ॥ ౧౦౧ ॥

ఆస్కందనాని విబుధేంద్రశిఖామణీనాం త్వామాశ్రితా
న్యమరనాదనపాదరక్షే । రత్నాని తే స్తుతిసువర్ణపరీక్షణార్థినా
మంభజంతి నికషోపలతాం కవీనాం ॥ ౧౦౨ ॥

పాదావనిప్రణయినాం ప్రతిపాదితార్థం క్రీడాసరోజమివ

శౌరిపదం ప్రశాంతిం । ప్రత్యుప్తరత్ననికర ప్రతిపన్నశోభాం పశ్యంతి రోహణగిరేరధిదేవతాం త్వాం॥ ౫౦౩॥

యామేవ రత్ననికరైర్మణిపాదరక్షే చూడాపదేశతమభృతాం భవతీ విధత్తే। శక్రాదిదైవతశిరోమణిరజ్యమానైః తామేవ తే ప్రకటయంతి పదైరభిఖ్యాం॥ ౫౦౪॥

రత్నాంకురైరవిరళా మణిపాదరక్షే పాకోన్ముఖైః పరిగతా పురుషార్థసస్యైః। దేవేన రంగపతినా జగతాం విభూత్యై కేదారికేవ కృపయా పరికల్పితా త్వం॥ ౫౦౫॥

నిర్ధూతమోహతిమిరాస్తవరత్నదీపైర్నిఃశ్రేయసావ విభవం పదరాజపుత్త్ర్యాః । ప్రత్యక్షయన్తి నిగమాంతనిగూఢమర్థం పాదావని త్వయి నివేశితభావబంధాః॥ ౫౦౬॥

రత్నోపలప్రకర సంభవ ఏష దూరా ద్రంగాధిరాజచరణావని తావకీనః। ఆర్ద్రాపరాధ పరిఖిన్నధియాం ప్రజానామాశ్వాసనార్థ ఇవ భాతి కరప్రసారః॥ ౫౦౭॥

వ్యాముహ్యతో విషయబాలమృగాన్మదీయాన్ సంసారమరుజనితాసు మరీచికాసు । పాదావని ప్రగుణరత్నమయూఖజాతైరాకృష్య విశ్రమయ కేశవ కాంతిసింధౌ॥ ౫౦౮॥

అంతర్నిధాయ మునిభిః పరిరక్ష్యమాణామూర్తిర్యదర్థి గుణితాం మణిపాదరక్షే । రంగేశపాదకమల ప్రతిపన్నముద్రాం నీవీమివ బిభర్షి నిగమాంతవాచాం॥ ౫౦౯॥

తామన్యరంగపతేశ్చరణానుషంగాత్ప్రాప్తాంగతాం భువనపావనతాం దధానా । పాదావని ప్రచురరత్నశిలానిబద్ధా సంసారసంతరణసేతురసి ప్రజానాం॥ ౫౧౦॥

దివిషన్మకుటేషు సంచరంత్యాః ప్రచురాస్తే మణిపాదుకే

ప్రకాశైః । దివిరంగపతేర్మహిమాత్స్వపథాం వితతా వందన
మాలికేవ భాసి॥ ౫౧౧॥

ప్రథయంతి దవీయసాంవ్యథా వాత్తపరత్నాని ముకుంద
పాదరక్షే । అయసామివహాంతలోహకాంతాః కతినానాంమన
సాం వికర్షణాయ॥ ౫౧౨॥

పరిపశ్యతి దేవి రంగనాథే రవాసిత్వం నవిధే నివిశ్యలత్న్యాః
పరిపుష్యసి రత్నధామ భిస్త్వైస్వరసమాయేవమనోజ్ఞమంగరాగం॥

తవరత్నకరార్పితం నవీనం పరిగృహ్యాస్థిరమంశుకం మ
నోజ్ఞం । అరదంశుకవత్సుఖాన దేహంకృతినః కేశవపాదుకేత్య
జంతి॥ ౫౧౪॥

అభినో మణిపాదుకే నిబద్ధైః కృతసంస్కారవిశేషమా
త్మరత్నైః । కురుతేభవతీ పదంమురారేః కఠినస్మిన్ హృదిమే
నివేశయోగ్యం॥ ౫౧౫॥

నిజరత్నకరాంచలైర్నదీయానవరాధాన వధూయ
దత్తసామ్యా । రమయాసహితస్య రంగభర్తుః పదయోరర్హ
య పాదుకే న్వయంమాం॥ ౫౧౬॥

రత్నజాలపరివేషబంధురా రంగభూమిపతిరత్నపాదుకే।
విశ్వలోచనవిహంగవాగురేవవితతా విరాజసే॥ ౫౧౭॥

మానసాంబుజవికాసహేతుభిస్స్వికామణిగణైః ప్ర
కాశైః । పాదుకేవహసి సద్భిరాశ్రితాం దేవవిష్ణుపదసంపదం
వరాం॥ ౫౧౮॥

అధికయుతఫణీశ్వరస్య శౌరేస్స్వయముదధి యాదవ దేవ
భావనాత్మ్య । మణివలయాకారేణ మందంవ్యక్తిః తదా
పదపాదయోర్యగతత్॥ ౫౧౯॥

భవత్యాం తే త్యాం ప్రణతస్యజంతో స్తనోశోగ్ర జ్వలనం
త్వత్ప్రీతాస్తైః । యతో నాద్యామధ్యమయూవివ్యాగతిం వి
దశ్చే కేశవపాదరక్షే॥ ౫౨౦॥

అశిథిలపరిణద్ధారశ్మిజాలైస్త్వ ణీనాం గురధిగమాతమం
వఃపారమారోపయంతీ । కమలనయనమాద్యం కర్ణధారం ద
ధానా భవసి భవపయోధేః పోతపాత్రీ భవిత్రీ॥ ౫౨౧॥

మణికిరణగణైస్తే కల్పితే గుల్ఫదఘ్నే స్మగయురి వకు
రంగీం త్వాం పురస్కృత్య భవ్యా । హంతి చరణరక్షే భక్తిపా
శావరుద్ధం హృదయహరిణయూథం ప్రాణినాం రంగనాథః॥

పరిచితపదమూలా పాదుకే రంగభర్తుస్త్వాం ప్రభవతి భుజమ
ధ్యే కౌస్తుభోఽయం తథాపి । భవతి భృశమధస్తాత్తేన భవ్య భూ
మ్నా కలిభిత దురితానాం తావకానాం మణీనాం॥ ౫౨౩॥

అల్పప్రశేణీదినపరిణతౌ జంతుజాలే ప్రసుప్తే విష్వగ్వ్యా
ప్తైః గతితమసా పాదుకే తాదృశే చ । స్త్వ్యనాలోకైస్తవ మణిగ
ణైర్వ్యాపగవప్రదీపాన్నం పద్యంతే నహాకమల యాజాగరూక
స్యయానః॥ ౫౨౪॥

శ్రీరంగేంద్రోశ్చరణకమల ద్వంద్వసేవావశే పాదాహూ
ధాయాంత్యాయిమఖ భుజామానకానాం త్మాళి భాగాః । తేషాం
చూడామణిభిరపశై స్తావకానాం మణీనాం కేశాకేశి ప్రభవతి
మిథస్సాన్నిలేశోజ్ఝితానాం॥ ౫౨౫॥

త్వద్రత్నోపలరశ్మి పంజరతనుత్రాణం స్థిరం బిభ్రతో
మాతర్మాధవ పాదుకే నతు పునర్హాస్త్రైస్స్వప్రశంత్యాకులైః । దూ
రోత్క్షిప్తదురాధ్యజిహ్మగ బిలద్వారైః పాలకోపానల జ్వాలామి
శ్రకఠోర వేత్రలతికాదత్తార్ధ చంద్రం వపుః॥ ౫౨౬॥

సంపర్కోదితసూర్యకోటిసదృశీం రంగేశపాదావని ప్రస్తావే ప్రథితయత్నరత్ననికర జ్యోతిశ్ఛటాముద్భటాం । తన్మన్యేత దనన్యమారితపదన్మధ్యాని తారాయనస్త్వాదృగ్వ్యాసరసోపి భేత్తుమచిరాదస్మాకమాంధంతమః॥ ॥ ౨౭॥

సలీలం విన్యస్యత్వయి చరణరత్నే నిజపదం యదృచ్ఛావిష్క్రాంతే విహరతిహరౌ రంగరసికే। దిశాసాధానష్టాజనయ సితదానిర్భర రమిళన్మణిచ్ఛాయామాయాఘనఘటితకేతువ్యతికరాః। ॥౨౮॥

మహార్హైరాశ్లిష్టామణిభిర పధూతద్యుమణిభిః కథంచిత్ తేత్రస్త్రైరధిగతపదామంబ భవతీం । ముకుందేన ప్రీతం పదకమలమూలేవినిహితాం నిరాబాధాం మన్యేనిధిమనఘవాచాంనిరవధిం॥ ॥౨౯॥

తావత్రయంనిరుంధ పచతికషాయాన్ విశోషయతిపంకం । తేజస్త్రితయమిదంతే శంకేరంగేంద్ర పాదుకే త్వేజః॥ ॥౩౦॥

ఇతి కవితార్కిక సింహాస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
రత్నసమాఖ్యానపద్ధతిః పంచదశీ

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

బహురత్నపద్ధతి ప్రారంభః.

ముఖబాహూరుపాదేభ్యోవర్ణాన్ సృష్టవతః ప్రభోః ప్ర। పద్యే పాదుకాం రత్నైః దర్శయత్యక్తవర్ణవ్యవస్థితిం॥ ౯౩౧॥

మణిభిస్సితరక్తపీతకృష్ణైర్భవతీ కాంచనపాదుకే విచిత్రా। యుగభేదవికల్పితం మురారేర్యుగపద్దర్శయతీవ వర్ణభేదం॥

నవరత్నవిచిత్రితా మురారేః పదయోస్త్వం మణిపాదుకే విభాసి। నవఖండవతీ వసుంధరేవ ప్రణయాజ్జన్మభువం సమాశ్రయంతీ॥ ౯౩౩॥

సహసా వినివేద్య సాపరాధం త్వదధీనస్వపదే ముకుంద పాదే। అరుణోపలరక్తముక్తికశ్రీస్స్మయమానేవ విభాసి పాదుకే త్వం॥ ౯౩౪॥

బహురత్నసముద్భవం మయూఖం తవ మన్యే మణిపాదుకే మురారేః। చరణోపగతం మయూరపింఛం ముకుటారోహణసాహసం ప్రమార్ష్టుం॥ ౯౩౫॥

ప్రభయా హరినీలమౌక్తికానాం వికసంత్యాదిశసీవ పాదుకే త్వం। మధుభిచ్చరణారవిందలక్ష్మ్యై స్స్మితమిందీవరపుండరీకబద్ధాం॥ ౯౩౬॥

తవ మాధవ పాదుకే మణీనాం ప్రభయా దేవి సితాసితారుణానాం। వహతే గిరిశస్య మౌళిగంగా కుముదేందీవర పద్మకాననాని॥ ౯౩౭॥

పృథగ్విధానాంద్యుతి భిర్మణీనాంత్వాం పాదుకే లోహితశుక్లకృష్ణాం। విహారహేతోరివ రంగభర్తుః పదానుషక్తాం ప్రకృతింప్రతీమః॥ ౧౩౮॥

తమాలనీలద్యుతి మింద్రనీలైర్యుక్తానువిద్ధాం మణిపాదుకే త్వాం। అవైమి రంగేశ్వర కాంతి సింధోర్వేలామవిశ్రాంత గతాగతార్హాం॥ ౧౩౯॥

అవైమి రంగేశ్వర పాదుకాభ్యామకాలకాల్యంవిభవం విధాతుం। సక్రేంద్రనీలవ్యపదేశ దృశ్యం బందీకృతంనూనమహస్త్రియామః॥ ౧౪౦॥

పదస్యగోప్త్రీ భవతీమురారేర్మణిస్పృశామౌక్తికరత్నభాసా। అంతర్దృశంసాంజనయా మునీనామనక్తి కర్పూరశలాకయేవ॥ ౧౪౧॥

ముక్తామయూఖప్రకరైః సుభద్రా కృష్ణామహేంద్రోపలరశ్మిజాలైః। మాన్యామురారేర్మణిపాదుకేత్వం విహారయుక్తా విజయంవృణోషి॥ ౧౪౨॥

విచిత్రవర్ణాంమణిపాదుకేత్వాం ఛందోమయీంసామనిబద్ధగీతిం। మునీంద్రజుష్టాం ద్విపదాంమురారేః ప్రత్యాయికాం కాంచిదృచంప్రతీమః॥ ౧౪౩॥

ప్రసేదుషీగోత్రభిదః ప్రణామైః పుష్టాసిరంగేశ్వర పాదుకేత్వం। మణిప్రభాసంవలనాదజస్రాత్ప్రాయస్తవస్థానిశరాసనాని॥ ౧౪౪॥

శోణాశ్మనాంతవ హారిన్మణిరశ్మిభిన్నం బాలాతపంబలివిమర్దన పాదరక్షే। శ్యామీకృతంశుకశకుంత గణప్రవేశాచ్ఛంకేపతాకిమసిశాలి వనంవిపక్వం॥ ౧౪౫॥

సంభిద్యమానమణి విద్రుమమౌక్తిక శ్రీస్సౌగంధికేవ భవతీమణిపాదరక్షే । ప్రస్తౌతి రంగనృపతేశ్చరణారవిందే కస్తూరికాఘుసృణచందన పంకచర్చాం॥ ౫౪౭॥

ఆతన్వతీమసురమర్దన పాదరక్షే శుద్ధాంతపక్ష్మలదృశాం మదనేంద్రజాలం । వైహారికం వివిధరత్న మయూఖజాలైస్త్వత్ర్యా సముద్వహసి మోహన పింఛికాం త్వం॥ ౫౪౮॥

రత్నైరవ్యవస్థితసితాసిత శోణహరిద్రాలోకయద్భిర జహచ్ఛ్రితిసన్నికర్షైః। ద్రష్టుం ముకుంద చరణావని మేషదృశ్యా సంధ్యస్య సేజనని సంభృత నేత్రపంక్తిః॥ ౫౪౯॥

గారుత్మతాంతరితమౌక్తికపంక్తిలక్ష్యాద్దూర్వామధూకరచితం దురితోపశాంత్యై మాతస్స్వయం వహసి ముగ్ధధియాం ప్రజానాం మాంగల్యమాల్య మివ మాధవ పాదుకేత్వం ॥ ౫౫౦॥

రంగాధిరాజపదరక్షిణి రాజతే తే వజ్రోప సంఘటితమౌక్తిక విద్రుమశ్రీః । సక్తా చిరం మనసి సంయమినాం మునీనాం సూర్యేందువహ్ని మయమండలవాసనేవ॥ ౫౫౧॥

ఆసక్తవాసవశిలాశకలాస్త్వదీయాః పద్మాసహాయ పదరక్షిణి పద్మరాగాః । ప్రత్యాయయంతి కమపి భ్రమరాభిలీనం పాదారవిందమకరంద రసప్రవాహం॥ ౫౫౨॥

అంతఃపురాణి సమయే వ్యభిగంతుమేకా రంగేశితుర్జ్ఞనపయా సి వపదావనిత్వాం । ముక్తాంశుజాలమిలనాద్రుచిరైః ప్రవాలైర్బిబాధరస్మిత విశేషయుతం ప్రియాణాం॥ ౫౫౩॥

రంగేశ్వరస్య మృగయోశ్చరణావసక్తాం రక్షఃక్షితిం దమకుకుషునివేశయోగ్యాం । మన్యే పదావని నిబద్ధవిచిత్రరత్నాం మాయామృగస్య రుచిరామివ చర్మణా త్వాం॥ ౫౫౪॥

బధ్నాసిరంగపతి విభ్రమపాదుకేత్వం మాయూరరాత
మకుటనవబర్హమాలాం । ఆకృష్టవాసవధనుశ్శకలైర్మణీనా
మన్యోన్యసంఘటిత కర్బురితైర్మయూఖైః॥ ౫౫౪॥

అన్యోన్యబాధుర హరిన్మణి పద్మరాగా రంగేశ్వరస్య
చరణావనిరాజసెత్వం । అత్రోన్మనమాన విభవాచ్ఛురితార్ధక
యః శ్రీశైలాత్మజాగిరిశయోరివ మూర్తిమేకాం॥ ౫౫౫॥

తాపత్రయప్రశమనాయసమాశ్రితానాంసందర్శితామ
ణసితాసితరత్నపంక్తిః । పుష్ణాసిరంగనృపతే ర్మణిపాదుకేత్వం
ప్రాయస్సరోజకుముదోత్పలకాననాః॥ ౫౫౬॥

దేహద్యుతింప్రకటయంతి మహేంద్రనీలాశ్శౌరేః పదా
మ్బుజరుచింతవ పద్మరాగాః । అన్యోన్యలబ్ధపరభాగతయాత్వ
మీషామాభాతి కాంతిరపరా మణిపాదరక్షే॥ ౫౫౭॥

ఆకీర్ణమౌక్తిక హరిన్మణి పద్మరాగా ముంభోజలోచన
పదావనిభావయేత్వాం । తత్పాదవిశ్రమజుషాం శ్రుతిసుందరీ
ణాం వర్ణోపధానమివమాలిని వాశయోగ్యం॥ ౫౫౮॥

ఆసన్నకానవశిలారుచిరాస్త్వదీయాః పద్మేక్షణవ్యపదర
క్షిణిపద్మరాగాః । సంభావయంతి సముదేత్యచిదుష్ణభానోస్స
ద్యః ప్రమాతయమునాసుభగామవస్థాం॥ ౫౫౯॥

మత్తేంద్రనీలమణిభిర్విహితా భవత్యాః పంక్తిద్వయేవ
రమపూరుష పాదరక్షే । మన్యేసమాశ్రితజనస్యతవానుభా
వాదున్మోచితెను కృతనుప్రకృతిశృంఖలేద్వే॥ ౫౬౦॥

ఉద్గీర్ణగాఢతమసోహరినీలభంగా స్తారావిశేషరుచిరాణి
చమౌక్తికాని । త్వత్సంగమాత్సరసిజేక్షణపాదరక్షే సంయో
జయంతినిశయాభవమౌళిచంద్రం॥ ౫౬౧॥

విష్ణోః పదేన ఘటితా మణిపాదుకే త్వం వ్యక్తేంద్రనీలరుచి రుజ్జ్వలమౌక్తికశ్రీః । కాలేషు దీవ్యసి మురద్విష దీర్యమాణా కాదంబినీవ పరితః స్ఫుటవారిబిందుః॥ ౧౬౨॥

భాసా వ్యయా భగవతో మణిపాదరక్షే ముక్తాన్వితా మరతకోపల పద్ధతిస్త్వం నిత్యావగాహనవహాం సకలస్య జంతో గంగాన్వితాం జనయతీవ సముద్రపత్నీం॥ ౧౬౩॥

సూర్యాత్మజాహరిశిలామణిపంక్తిలక్ష్మ్యా త్వాం నిత్యమాశ్రితవతీ మణిపాదరక్షే । ఆదాయ నాదనపదేశవశేన మాత్రే లగ్నామసన్న మౌక్తికరుచా హసతీవ గంగాం॥ ౧౬౪॥

పర్యంతసంఘటిత భాసురపద్మరాగాః పద్మోదరభ్రమరకాంతి మువహ త్వదీయాః । త్వత్సంశ్రయేణ చరణావనిశక్రనీలాః పీతాంబరేణ పురుషేణ తులాం లభంతే॥ ౧౬౫॥

శంకే పదావని సదా హరిచిన్మయీ త్వం రంగేశితుశ్చరణపంకజ సౌకుమార్యం అగ్రమహోభిరరుణోపల మౌక్తికానాం ప్రాజ్యాం బిభర్షి నవపల్లవ పుష్పకంతిం॥ ౧౬౬॥

నిర్గచ్ఛతా చరణరక్షిణి నీయమానా రంగేశ్వరేణ భవతీ రణదీక్షితేన । నానా తమారాతి సుఘటితనయనాం యుతానాం జ్యోత్స్నాం నిశామివ సితాసితరత్నభాసా॥ ౧౬౭॥

మరతకహరితాంగీ మదురా పద్మరాగైః రభినవజలబిందువ్యక్తముక్తాఫలశ్రీః । కలయసి పదరక్షే కృష్ణమేఘ ప్రభారాత్సనకసరిదనూపే శాద్వలం సేంద్రగోపం॥ ౧౬౮॥

విరచితసురసింధోర్విష్ణుపాదారవిందాత్స్వ మధికమనుభావం పాదుకే దర్శయంతీ । వలభిదుపలముక్తా పద్మరాగప్రకాశైః పరిణమయసి నూనం ప్రాప్తశోణం ప్రయాగం॥ ౧౬౯॥

వివిధమణిమయూఖైర్వ్యక్తపక్షాం విచిత్రైర్జలనిధి దుహితుస్త్వాం వేద్మి లీలాచకోరీం । అపిశశిముఖికలానాం పాదుకే రంగభర్తుశ్చరణ నఖమణీనాం చంద్రికామాపిబంతీం॥ ౫౭౦॥

చరణకమల సేవాసంగినాం రంగభర్తుర్వ్యజన యుగరిమ భాజాం పక్షైరాతపత్రైః । పునరపి పదరక్షే పుష్యసిత్వం సురాణాం బహువిధమణి కాంత్యా బర్హిపింఛాతపత్రం॥ ౫౭౧॥

మరతకరుచిపత్రా మౌక్తికస్మేర పుష్పాస్స్ఫుటకిసలయ శోభాభాసురైః పద్మరాగైః । ఫలమఖిలముదారా రంగనాథస్య పాదే కలయతి భవతీనః కల్పవల్లీవ కాచిత్॥ ౫౭౨॥

బహుమణిరచితాంగీం రంగనాథస్య పాదాన్నిజశిరసిగిరీశో నిబిడవర్ణాం పాదుకే త్వాం । స్మరతిలలిత మంతర్లాలనీయం భవాన్యాస్తరళఘనకలాపం షణ్ముఖస్యావవాహ్యం॥ ౫౭౩॥

వివిధమణిసముత్థైర్వ్యక్తిమాపాదయంతీం దివసరజని సంధ్యాయౌగపద్యం మయూఖైః । ఉపనిషదుపగీతాం పాదుకే రంగిణస్త్వామఘటితఘటనార్హాం శక్తిమాలోచయామః॥ ౫౭౪॥

సకలమిదమవంధ్యా శాసనస్థాపయంతీ మురమథనపదస్థా మౌక్తికాదిప్రకారా । ప్రకటయసి విశుద్ధశ్యామరక్తాదిరూపాః ఫలపరిణతిభిదాః ప్రాణినాం పాదుకే త్వం॥ ౫౭౫॥

ప్రదిశతి ముదమక్ష్ణోః పాదుకే దేవభాజాం మరతకమణి పంక్తిశ్శార్ఙ్గిణస్తుల్యవర్ణా । పరిసరనిహితైస్తైః పద్మరాగప్రదీపైః ఘనతరపరిణద్ధా కజ్జలశ్యామికేవ॥ ౫౭౬॥

కలయాపివిరహితేషు సదాతవమౌక్తికేషు పరితః ప్రథతే । ఉపరజ్యమానహరిణాంకతులాహరి పాదుకే హరిశిలామహసా॥ ౫౭౭॥

మరతకపత్రశోణరుచిరవిద్రుమపల్లవితా పృథుతరమౌక్తికస్తబకితానిగమైస్సురభిః । ఉపవనదేవతేవ చరణావని రంగపతేరఖిలమతో విహారమభిగమ్య పదంప్రకాశసి॥ ౭౮॥

సదోత్తుంగరంగక్షితి రమణపాదప్రణయినిత్వదాలోకతత్తన్మణికిరణసంభేదకలుషే । ప్రతిస్రోతోవృత్త్యా ప్రథితరుచిఛిదానపహతేనవాంఛస్వాచ్ఛంద్యన్న మదమర కోటీరమకరః॥

జనయసిపదావనిత్వంముక్తాశోణమణిశక్రనీలరుచా నఖరుచిసంతతి రుచిరాంనందకనిస్త్రింశపదంశౌరేః॥ ౮౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
బహురత్నపద్ధతిస్సమాప్తా.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

పద్మరాగపద్ధతి ప్రారంభః.

ప్రపద్యేరంగనాథస్యపాదుకాం పద్మరాగిణీం। పద్మైకనియతాంతస్య పద్మవాసామివాపరాం॥ ౮౧॥

అతివాఙ్మనసంవిచింత్యశౌరేః పదరక్షే పదపద్మ సౌకుమార్యం । పరిపుష్యసిపద్మరాగ భాసాపదవీమాహితపల్లవామివత్వం ౮౨॥

పదపల్లవసంగిభిః ప్రదీప్తైరధికోల్లాసిభిరంబ పద్మరాగైః।
అనశోకయసంశ్రయంచిస్మరారేరవిసంవాదయసీవ పాదుకేత్వం॥

బిభ్రణోషిరంగపతి రత్నపాదుకేత్వయి పద్మరాగమణిప ద్ధతిచ్ఛలా । నిబిడోరుసంఘటన పీడనోత్థిత స్మధుకైటభక్షతజ వంతవాసనాం॥ ౫౮౪॥

ప్రతియంతిరంగపతి పాదుకేజనాస్తవ పద్మరాగమణిర శ్మిపద్ధతిం । అభిజగ్ముషాంత్వదనుభావ ఖండితాదఘసంచయా ద్విగళితామసృక్ఛటాం॥ ౫౮౫॥

పశ్యంతిరంగేశ్వరపాదుకేత్వాం పౌరాంగనాః స్పర్శిత రాగబంధాం। శృంగారయోనేర్జ్వలనవ్యదీపైః అంగారజాలైరి వపద్మరాగైః॥ ౫౮౬॥

అవైమిదోషాపగమస్య హేతుం తమోపహం సంభృతప ద్మరాగాం। అశేషవంద్యాంమణిపాదుకేత్వాం రంగేశమార్గో దయపూర్వసంధ్యాం॥ ౫౮౭॥

అవాప్యపాదావనిరంగభర్తుః పదాంబుజే పల్లవసంస్తరా భాం త్వత్పద్మరాగద్యుతయో భజంతే కాలానలత్వంకలుషాం బుధేర్నః॥ ౫౮౮॥

నిసర్గసిద్ధంమణిపాదరక్షే దేవస్యరంగావసథప్రియస్య। బాలార్క-వర్ణాః పదపద్మరాగంత్వత్పద్మరాగాః పునరుక్త యంతి॥ ౫౮౯॥

వదనవిశ్వంమణిపాదరక్షే పశ్యాన్యసమం పాలయతో మురారేః । యశఃపయోధౌపరికల్పయంతి ప్రవాళశోభాంతవ పద్మరాగాః॥ ౫౯౦॥

అర్చిష్మతీకాంచనపాదరక్షే ప్రస్తౌతిపాటలరత్నసం

త్రైః। రేఖారథాంగధ్వజతాః ప్రపన్నం రంగేశ పాదాంబుజ ముఖ్యభాజం॥ గ॥౧॥

త్వయ్యేవ పాదావని శోణరత్నైః బాలాతపం నూనముదీరయంత్యాం। పద్మాపతేః పాదతలప్రరూఢం రేఖాంబుజం నిత్యమభూదనిద్రం॥ గ॥౨॥

నిత్యం నిజాలోకవశం గతానాం శ్రేయో విశంతీం శ్రితపద్మరాగాం। మహీయసీం మాధవపాదరక్షే మన్యామహే మంగళదేవతాం త్వాం॥ గ॥౩॥

దేవస్య రంగరసికస్య విహారహేతో ర్జాత్వా సమంత్రితమతే వినివేద్యపూర్వం। ప్రాయో నివేదయసి శోణమణిప్రకాశైః ప్రత్యూషపద్మకలికాం పదరక్షిణి త్వం॥ గ॥౪॥

ప్రత్యజ్ఞయన్త్యహిమతః ప్రణయేన దేవి ప్రత్యేషణాయ పరమార్థవిదాం మునీనాం। ప్రాచ్యాం ముకుందచరణావని పద్మరాగైః పర్యాయపాటలశిఖాం భవతీం ప్రతీమః॥ గ॥౫॥

సంపద్యతే తవ పదావని పద్మరాగైః ప్రస్థానమాంగళికహోమమహుతాశనశ్రీః। [illegible]రాహుతిర్భవతి యత్ర వికల్పగంగా రంగేశ్వరస్య రుచిరా నఖరశ్మిధారా॥ గ॥౬॥

అముంచతామరుణయా వకపంకలక్ష్మీం శోణాశ్మనాం తవ పదావని కాంతియోగాత్। పద్మాసహాయపదపద్మనఖాః శ్రయంతే సంధ్యానురంజితసుధాకరబింబశోభాం॥ గ॥౭॥

స్థానే తవాచ్యుతపదావని పద్మరాగాస్తే శోమయాః ప్రశమయంతి తమో మదీయం। చిత్రం తదేతదిహ యజ్జనయంతి నిత్యం రాగాత్మకేన మహసా రజసో నివృత్తిం॥ గ॥౮॥

నిజ పద్మాకరాంతరవికాసిని రంగభర్తుః పీత్వా వదావ

ధూనిపదారంవిందే। శోణోపలద్యుతిమయీం సుభగప్రదా
రాం మన్యే బిభర్షి మహతీం మదరాగశోభాం॥ ౧౯౯॥

పాదావని ప్రపన్న మరస్యకలేఃకృత్యగస్య ప్రాయేణసంప్రతి
నివారయితుంప్రవేశం। శ్రీరంగసీమ్నితవశోణ మణిప్రసూతః
ప్రాకారమగ్నిమయమారభతేప్రకాశః॥ ౨౦౦॥

లీలాగృహాంతరవిహారిణి రంగనాథే లాక్షారసైరరుణ
రత్నమయూఖలక్ష్మ్యాః। ప్రాయేణరంజయతిపాదసరోజయుగ్మం
సైరంధ్రికేవభవతీ మణిపాదరక్షే॥ ౨౦౧॥

రంగేశితుర్విహరతోమణిపాదరక్షేరథ్యాంతరేసుమనసః
పరికీర్యమాణాః। త్వత్పద్మరాగకిరణచ్ఛురణాద్భజంతే సంధ్యా
తపాంతరిత తారకపంక్తిలక్ష్మీం॥ ౨౦౨॥

రంగాధిరాజపదరక్షిణి భక్తిభాజస్త్వాం గంగాతరంగవిమ
లైర్గిరశస్యమానా। సంవర్ధయంతి మహసాతవ పద్మరాగా
స్స్వైరాత్మనా చరణయావకపంకలక్ష్మీం॥ ౨౦౩॥

శరణముపగతానాం శర్వరీంమోహరూపాం శమయి
తుముదయస్థా మన్మహే బాలసూర్యాః। పదసరసిజయోగా
ద్రంగనాథస్యభూయఃపరిణమదరుణిమ్నః పాదుకేపద్మరాగాః॥

హరిపదరుచిరాణాం పాదుకేతావకానామ రుణమణి
గణానాం నూనమర్ధేందుమౌళిః। ప్రణతిసమయలగ్నాం వాస
నామేవధత్తే కలమకణిశకాంతిస్పర్ధినీభిర్జటాభిః॥ ౨౦౫॥

ప్రతివిహరణమేతే పాదుకేరంగభర్తుః పదకమలసగం
ధాః పద్మరాగాస్త్వదీయాః। తరుణతపనమైత్రీ మధ్యమద్భి
ర్మయూఖైర్నవల కమలవిభూతిం స్థాపయంత్యవ్యవస్థాం॥ ౨౦౬॥

అయమనిశరభోగాః రంజయంతీ వీతరాగా అరుణమ

ణిగణానాం తావకానాం ప్రకాశః। మధురిపుపదరక్షే మంక్షు
బాలార్యమాణాశ్శలభయతి జనానాం శాశ్వతం పాపరాశిం॥

ప్రచురనిగమగంధాః పాదుకే రంగభర్తుః పదకమలసమృ
ద్ధిం పాదుకే భావయంతః। దధతి శకలయంతో గాఢమంతస్తమి
స్రం సముచితమరుణత్వం తావకాః పద్మరాగాః॥ ౬౦౮॥

లాక్షాలక్ష్మీమధురరుచకే రంగిణః పాదరక్షే వక్త్రాంభో
జే మదపరిణతిం పద్మరాగద్యుతిస్తే। కణ్ణోపాంతే కిసలయరుచిం
దేవి సేవానతానాం సీమంతే చ త్రిదశసుదృశాం సాతిసింధూర
శోభాం॥ ౬౦౯॥

అరుణమణయస్తవైతే హారిపదరాగేణ లబ్ధమహిమా
నః। గమయంతి చరణరక్షే ద్యుమణిగణం జ్యోతిరింగణతాం॥ ౬౧౦

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
పద్మరాగపద్ధతి శ్చతుర్దశీ.

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ముక్తాపద్ధతిః ప్రారంభః

బద్ధానాం యత్ర నిత్యానాం ముక్తానామీశ్వరస్య చ ప్ర
త్యక్షం శేషశేషిత్వం సా మే సిద్ధ్యతు పాదుకా। ౬౧౧॥

తవ రంగధురీణపాదరక్షే విమలా మౌక్తికపద్ధతిర్విభాతి।

సుహృదిత్యయిసాధి తాపవర్గాన్సముదాయి సంశ్రయతేవసాధు కృత్యా॥ ౫౧౨॥

శరణాగతసస్యమాలినీయంతవ ముక్తామణిరశ్మి నిర్ఝరౌఘైః॥ ననురంగధురీణపాదరక్షే జగతీనిత్యముపైతివమాత్ప్రకాధాత్॥ ౫౧౩॥

అధివిష్ణుపదంపరిస్ఫురంతీ నవముక్తామణి నిర్మలప్రకాశా। పరిపుష్యసిమంగళానిపుంసాం ప్రతిపచ్చంద్రకళేవ పాదుకే త్వం॥ ౫౧౪॥

నిహితానవమౌక్తికావలిస్త్వమభితః కాంచనపాదుకే మురారేః॥ నఖచంద్రమసాంతదాశ్రితానాం ప్రతిమాచంద్రపరంపరవభాతి॥ ౫౧౫॥

సమతాముపైతివపుషాపి సదాభవదీయమౌక్తికమహస్ఫురితా। హరిపాదుకే హరిపదోద్భవయాకనకాపగామరపురాపగయా॥ ౫౧౬॥

తవరంగ చంద్రతపనీయపాదుకే విపులానముద్వహతి మౌక్తికావలిః॥ చరణారవింద నఖచంద్రమండలప్రణయోపయాతనవతారకారుచిం॥ ౫౧౭॥

చంద్రచూడమకుటలాలితా చారుమౌక్తికమయూఖపాండురా। రంగనాథపదపద్మసంగినీ లక్ష్యసేసురధునీవపాదుకే॥ ౫౧౮॥

శోభయంతిభవతీంతథైవతే మౌక్తికద్యుతి వికల్పగంగయా వర్ధయంతిమధువైరిపాదుకే। మౌళిచంద్రకలయేవచంద్రికా॥ ౫౧౯॥

ముక్తామయూఖైర్నియతంత్వదీయై రాపూరయిష్యన్నపతంపచంద్రం। బిభర్తిరంగేశ్వరపాదరక్షే దేవో ముకుంద ర్శిత వద్మశిస్త్ర్యం॥ ౫౨౦॥

పరిష్కృతాం మౌక్తికరశ్మిజాలైః పదస్యగోప్త్రీం భవతీం ము
రారేః। భవత్యనర్థిసమాకులానాం పుంసాం తమస్సాగర
పోతపాత్రీ। ౬౨౧॥

రంగేశపాదప్రతిపన్నభోగాం రత్నానువిద్ధై ర్మహితాం శి
రోభిః। ముక్తావదాతాం మణిపాదుకే త్వాం మూర్తిం భుజంగాధిప
తేః ప్రతీమః॥ ౬౨౨॥

ముకుందపాదావనిమౌక్తికైస్త్వజ్యోత్స్నామయం విశ్వ
మిదం విధాయ। వైమానికానాం నభజంతి యోనవ్యాకోచతామం
జలిపద్మకోశాః॥ ౬౨౩॥

సమాశ్రితానామనఘాం విశుద్ధిం త్రాసవ్యపాయంచ వి
తన్వతీ త్వం। సాయుజ్యమాపాదయసి స్వకీయైర్ముక్తాఫలైర్మాధవ
పాదుకే నః॥ ౬౨౪॥

అద్వైమి పాదావనిమౌక్తికానాం కీర్ణాముదగ్రైః కిరణ
ప్రరోహైః। యాత్రోత్సవార్థం విహితాం మురారేః రథాంగురా
ఙ్కురపాలికాం త్వాం॥ ౬౨౫॥

శివత్వహేతుం సకలస్య జంతోః ప్రస్నేహతో విశేషైస్సుభగా
మసంఖ్యైః। ముక్తామయూఖైస్స్వర సింధుమన్యాం పుష్ణాసి
రంగేశ్వరపాదుకే త్వం॥ ౬౨౬॥

రంగేశయానస్య పదావని త్వాం లావణ్యసింధోస్సవిధే
నిషణ్ణాం। పరిస్ఫురన్మౌక్తికజాలదృశ్యాం ప్రసూతభిన్నాం ప్రతి
యంతి శుక్తిం। ౬౨౭॥

అద్వైమి రంగేశ్వరపాదరక్షే ముక్తాఫలాని త్వయి నిస్తులా
ని। తైస్తైర్వికల్పాంతరతారకాణాముప్తాని బీజాని జగద్విధాత్రా॥
విక్రమ్యమాణమ భవత్ క్షణమంతరిక్షం మాయావినా

భగవతా మణిపాదరక్షే! ఛాయాపగా విపులబుద్బుదదర్శనీ
యై ర్ముక్తాఫలై స్తవకృతైః పునరుక్తతారః॥ ౮౨౯॥

లక్ష్మీవిహారరసికేశవపాదావనిత్వం రత్నావిధౌ భగవతాజగ
తోఽనియుక్తా। సత్యంతదక్షఇవ దర్శయసి ప్రభూతం ముక్తామ
యూఖనికరేణ విసృత్వరేణ॥ ౮౩౦॥

పాదార్పణేన భవతీం ప్రతిపద్యమానే శ్రీరంగచంద్రమ
సి సంభృతమౌక్తికశ్రీః అంగీకరోషి చరణావని కాంతిమగ్ర్యాము
ద్భిద్యమానకుముదేవకుముద్వతీత్వం॥ ౮౩౧॥

త్రయ్యంతమృగ్యతలవర్ణ సుధాఘటేన జ్యోత్స్నావిక
ల్పిత రుచా మణిపాదుకే త్వం। ముక్తామయీ మురభిదంఘ్రి సరో
జభాజాంనక్తే నక్తేనమయసీవనతామవస్థాం॥ ౮౩౨॥

వైకుంఠపాదనఖవాసనయేవనిత్యం పాదావని ప్రసువతే
తవమౌక్తికాని। అచ్ఛిన్నతాపశమనాయ సమాశ్రితానా మా
లోకమండల మివామృతప్రవాహం॥ ౮౩౩॥

రామానువృత్తిజటిలే భరతస్య మౌళౌ రంగాధిరాజపద
పంకజరక్షిణీత్వం। ఏకాతపత్రితజగత్త్రితయాద్వితీయం ముక్తాం
శుభిః కృతవతీనవమాతపత్రం॥ ౮౩౪॥

పాదావనిస్ఫుటమయూఖ మధుప్రవాహాముగ్ధా పరి
స్ఫురతి మౌక్తికపద్ధతి స్తే। రూఢస్యరంగపతిపాదసరోజమధ్యే
రేఖాత్మనస్సురతరోరివ పుష్పపంక్తిః॥ ౮౩౫॥

ఆమ్రేడితైః పదనఖేందురుచా మనోజ్ఞైర్ముక్తాం శుభి
ర్మురభిదో మణిపాదుకే త్వం స్వాభావికీం సకలజంతుషు సార్వభౌ
మీం ప్రాయః ప్రసక్తిమమలాం ప్రకటీకరోషి॥ ౮౩౬॥

నిస్స్నేహపక్ష్మలినం వ్యాదధానా మదీయం నాథస్య రంగ
వసతే రఘుగోధుమచోద్భిః । మాత స్త్వమేవ సహసా మణిపాదర
క్షే ముక్తాంశుపస్ఫటికసాధితులా నయంతి ॥ ౬౩౭ ॥

శ్యామాతనుర్భగవతః ప్రతిపన్నతారా త్వం చంద్రికా
విమలమౌక్తికదర్శనీయా । స్థానే తదేతదుభయం మణిపాదరక్షే
బోధం తనోన్నయతి బుద్ధికుముద్వతీనః ॥ ౬౩౮ ॥

ఉద్గాధపంకశమనై ర్మణిపాదరక్షే ముక్తాంశుభిర్యదభిదో
షఖర శ్శిభిన్నైః । చూడాపదేషు హి త్రిదశేశ్వరాణాం తీ
ర్థోదకైస్స్నపయసీవ పదార్థసక్తా ॥ ౬౩౯ ॥

రంగేశపాదనఖచంద్రసుధానుషేకం సంప్రాప్య సిద్ధగుళి
కా ఇవ తావకీనాః । సంసారసంజ్వరజుషాం మణిపాదరక్షే సంజీవ
నాయ జగతాం ప్రథితాశ్చ ముక్తాః ॥ ౬౪౦ ॥

భావ్యోదితై రధిగతా భరతప్రధానైః ప్రత్యుప్తమౌ
క్తికరుచి ర్విస్తీర్ణపుష్పా । రంగేశ్వరస్య నియతం త్వయి లాస్య
భాజో [illegible] స్థలీవ లలితా [illegible] ॥ ౬౪౧ ॥

మాన్యా ముకుందచరణావని [illegible] దేవి భవ
[illegible] । ఆపాదయత్యఖిల [illegible] ప్రతిపన్నతారాం
[illegible] ॥ ౬౪౨ ॥

పద్మాపతేః ప్రియతమా [illegible] ముక్తామయూ
ఖనిచయైః [illegible] । కందాని కాంచనపదాని [illegible] నాం
[illegible] ॥ ౬౪౩ ॥

ఆశాస్య [illegible] మణిపాదరక్షే చంద్రస్య [illegible]
సుతాసహజస్య [illegible] । ధాత్రీముకుందపదయోరవ పాదుకేయం
[illegible] ॥

యో నామ [illegible]
[illegible] । [illegible] మణిపాదరక్షే
[illegible] ॥ ౬౪౫ ॥

అనుదినలభితానా మంగుళీపల్లవానాంఘనితముకుళశో
భైర్దవిముక్తాఫలత్వం। ప్రకటయసి జనానాం పాదుకే రంగ
భర్తుః పదసరసిజరేఖాపాంచజన్యప్రసూతిం। ౬౪౬॥

బలివిమథనవేలా వ్యాపినస్తస్య విష్ణోః పదవరసిజయో
ర్ధ్వీపావనీదవిమానం। జననసమయలగ్నాం జాహ్నవీతారకా
ణాం వహసిచరణరక్షే వాసనాంమౌక్తికానాం। ౬౪౭॥

మధురిపుపదమైత్రైర్వైరకమిం దోస్సరోజైశ్శమయితు
మివ తారాస్సేవమానాశ్చిరంత్వాం। ప్రచురకిరణపూరాః పా
దుకేసంశ్రితానాం కలికలుషమశేషం క్షాళయంతీవముక్తాః॥

ముకుళితపరితాపంప్రాణినాం మౌక్తికైస్స్వైరమ్మౌతి
మివ దుహానామూర్త్రయోపాదుకే త్వాం। విషధరఫణిపంక్తిర్వ్య
త్యభిఖ్యానమన్యాలలితనటనయోగ్యాంరంగభూమాసిస్మరారేః॥

సకృదపివినతానాం తాపమున్మూలయంతీం త్రిభువనమ
హనీయాంత్వా ముపాశ్రిత్యనూనం। నళినహితనిజకాంతింపాదు
కే రంగభర్తుశ్చరణ నఖమణీనాం సన్నిధౌ మౌక్తికాని। ౬౫౦॥

భువనమిదమశేషంబిభ్రతో రంగభర్తుః పదకమలమి
దం తే పాదుకే ధారయంత్యాః। చిరవిహరణఖేదాత్ సంభృ
తానాంభజంతి శ్రమజలకణికానాంసంపదంమౌక్తికాని॥ ౬౫౧॥

ప్రకటితయశసాంతే పాదుకే రంగభర్తుర్ద్విగుణితనఖ
చంద్రజ్యోతిషాంమౌక్తికానాం।కిరణవిలయవేలాకాతరస్యాన్య
జంతోశ్శమయతిపరితాపం శాశ్వతీచంద్రికేయం॥ ౬౫౨॥

దివ్యాంధామస్థిరమభియతాం దేవిముక్తామణీనాం మ
ధ్యేకశ్చిద్భవతి మధుజిత్పాదుకే తావకానాం। న్యస్తోనిత్యంనిజ
గుణగణవ్యక్తిహేతోర్భవత్యామాత్మజ్యోతిశ్శమితతమసాం
యోగినామంతరాత్మా। ౬౫౩॥

శుద్ధంనిత్యంస్థిరపరిణతం దేవి విష్ణోఃపదత్వామాస్థాసీం
తామమితవిభవాం పాదుకేరత్నయామి। ఆలోకైస్స్వైర్భవ

సముఖలందీపవర్ణ్యా వ్యాప్యకామం ముక్తాశ్శుద్ధింయదుపసదనాద్విభ్రతి ప్రాసహీనాః॥ ౬౫౫॥

ప్రాప్తాశౌరేశ్చరణకమలం పాదుకే భక్తిభాజాం ప్రత్యాదిష్టుంకిముతివృజినం ప్రాపితంమౌళిభాగం। దేవేనత్వందశశతధృతా దంతిరాజన్య ధత్సేముక్తాధిక స్ఫటిముఖపటరుచింమౌక్తికానాంప్రభాభిః॥ ౬౫౬॥

తవహరిపాదుకే పృథులమౌక్తికరత్నభువః ప్రతిఫలదముర్త్యసింధులహరీనవహంసచరాః। పదమజరామరంవిదధతేకథముంబసతాం ప్రణతసుకేంప్రతిమౌళి ఫలితంకరణాఃకిరణాః॥

శవరేశస్యాపి క్షితిధరపదత్రాయిణితదా అటంత్యాస్స్వచ్ఛందం హరిపదధరే హాటకధరే। ముహుర్గంగామన్యాం స్ఫురితతవముక్తామణిమహాః। సుధారంభైః కుంభస్థలమనుకలం సించతియథానిరాలంబోలంబోదరకరళభశుండాలచుళికః॥ ౬౫౮॥

ముకుందపదరక్షిణి ప్రగుణదీప్తయస్తావకాః స్ఫురంత్యమృతనిర్ఝరంశమపిమౌక్తికగ్రంథయః। మనాగపిమనీషిణో యదనుషంగిణస్తత్క్షణాత్ జరామరణదంతురం జగతిహంత తాపత్రయం॥ ౬౫౯॥

దేవశ్రీపదలాక్షయా తిలకతస్త్వత్సేవ్యమౌక్తావతే గౌరీపాదసరోజపావకధనీముక్తాలె సమాలక్ష్యతే। ఇత్థంజల్పతి దుర్జనాన్స్మరభిదశ్చూడాంతచేటీజన ప్రాయస్త్వంమణిపాదుకే ప్రహసితాముక్తామయూఖచ్ఛలాత్॥ ౬౬౦॥

రంగేశచరణత్రాసామే విదధాతుశాశ్వతీంశుద్ధిం। యస్యాముక్తిప్రభాభిశ్చ్యైతద్ద్వీపమేవ సహ్యజాద్వీపం॥ ౬౬౧॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
ముక్తాపద్ధతి రష్టాదశీ

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

మరకతపద్ధతి ప్రారంభః.

వందే గారుత్మతీం వృత్త్యా మణిస్థాం శౌరిపాదుకాం। య
యా నిత్యం తులస్యేవ హరితత్వం ప్రకాశ్యతే॥ ౬౬౧॥

స లీలాసంగతిషు రంగభర్తుస్త్వదనీకేషు బహిష్కృతో
గరుత్మాన్। అధిగచ్ఛతి నిర్వృతిం కథంచిన్నిజరత్నైస్త్వయి
పాదుకే విశిష్టైః॥ ౬౬౩॥

సనుయోనుపాసకే మురారి హారంతిపురముగ్ధ
చేటికాస్తే హారిదశ్మనాం మయూఖాస్తులసీపల్లవ
శంకయాపి సంతి॥ ౬౬౪॥

హరితస్య హసా హరిన్మణీనాం ప్రథయా రంగనరేంద్ర
పాదరక్షే। తులసీదళసంపదం దధాతి త్వయి భక్త్యా నిహితః ప్ర
సూనరాశిః॥ ౬౬౫॥

ప్రవదయంతి మణిపాదుకే త్వాం విక్షేపయోగే విహార
వేళాం। హరిన్మణ్యోజ్ఞాం హరికాంతిసంగోత్సవం దృశ్యా స్సైవల
మంజరీ॥ ౬౬౬॥

బధ్నాసి రంగేశ్వర పాదరక్షే హరిన్మణీనాం ప్రభయా
స్ఫురంత్యా। సురాసురేంద్రశ్రుతసుందరీణాం మాంగల్యదూ
ర్వాంకురమాల్యపంక్తిం॥ ౬౬౭॥

అచ్ఛేద్యరశ్మినియతైర్ఘటితా హరిద్భిస్సద్వర్త్మ నాగ
రిపోః మణిపాదరక్షే। సందృశ్యసే సవితృమండల మధ్యభాజో

రంగేశ్వరస్య రథసంపది వాహరాత్వం। ౬౬౯॥

శ్యామాయమాన నిగమాంతనోపాంతాః స్థానప దావనిహారిన్మణయ స్త్వదీయాః। పశ్యంతి తా స్వలవతీం ప్రథ యంతిసత్యం నారాయణస్యశుచిరాం నఖరశ్మిగంగాం॥౬౯॥

ఉద్దిశ్య వాదపిగతిం మణిపాదరక్షే రంగేశ్వరస్య చరణే వినివేశితాత్మా। ప్రాయోహరిన్మణిరుచాద్భుతరశ్మిబంధా ప్రా దుష్యంతోతిభజంతి తులసీవనాని॥ ౭౦॥

సేవార్థమాగతవతాం త్రిదశేశ్వరాణాం చూడామణి ప్రకరలిప్తమాళిషుత్వం। సంవర్త్తయస్యసురమర్దన పాద రక్షే స్వేనాశ్మగర్భమహసా శుభ పంక్తిశోభాం। ౭౧॥

దర్పణతదూర్వావల్లరీసవ్యశ్లేషే గ్యారకతశకలానాం మాంసలై రంశుజాలైః। పశుపతివినృతాత్వాంతస్య పాణౌనివ ష్టాం మధురిపుపదరక్షే వంచయస్యైణశాబ॥ ౭౨॥

వారిచరణసరోజన్మా సయోగ్యంభవత్యాః ప్రణమభిల షింశోస్త్వపర్ణాలాభతులస్యాః। ప్రతిదినమపహార్యైః పాదుకే తా పకానాం మకరతశకలానామాశ్రయంతే మయూఖాః ॥౭౩॥

హరిత మణిమయూఖై రంచితాభ్యాత్మగంధై ర్దిశసిచ రణరక్షేజాత కౌతూహలాత్వ। దనుజమథనలీలాదారికాణా ముదారాందమనదళిపంక్తిం దేవిమాళాశ్రుతీనాం॥ ౭౪॥

అధిగతబహుశాఖై రశ్మగర్భప్రమూతై శ్శ్మధురిపుపద రక్షేమేచకై రంశుజాలైః॥ అనితరశరణానాం నూనమారణ్య కానాం కిమపిజనయసిత్వం కీచకారణ్యదుర్గం॥ ౭౫॥

ప్రథమనిగమశాఖాం పాదుకే రంగిణస్త్వాం చరణనఖమ యూఖై శ్చారు పుష్పానుబంధాం। మరతకదళగమ్యాంమన్య హే నవచరంతీంకనకనదిదనూన్మ కాంచిదుద్యానలక్ష్మీం॥

నఖకిరణశిఖాభిర్నిత్య మావిష్కృతాభి ర్మహితరసవి
శేషైర్మేచకై రంశుభిస్తే। పరికలయసిరమ్యాం పాదుకేరంగ
భర్తుఃపదకమలసమీపే పద్మినీపత్రపంక్తిం॥ ౬౭౭॥

అనిమిషయువతీనామాత్మనాదోప శాంత్యైత్వయివిని
హిత పాదేలీలయారంగనాథ। దధతిచరణరత్నైర్దృశ్యసాధాని
నూనంమరకతరుచిభిస్తే మంత్రదూర్వాంకురాణి॥ ౬౭౮॥

విపులతమమయూఖాభిర్వీతదోషానుషంగం విలసదుప
రిశైల్యం దేవివిష్ణోఃపదంతత్। ప్రథుమరకతదృశ్యాం ప్రాప్య
పాదావనిత్వాం ప్రకటయతిసమంతాత్ సంప్రయోగంహరిద్భిః

పద్మాభమ్యాఃప్రణయవరణైర్యత్ర పర్యాయహీనా
త్వంసర్గాదనఘచరితాః పాదుకేకామచారాః। తారావక్త్రంత
మిహాతరుణం ప్రీణయంతేజరంత్యో నిత్యశ్యామాస్తవమరకతై
ర్నూనమామ్నాయవాచః॥ ౬౮౦॥

స్థలకమలినీవక్వాచిచ్చరణావని భాసికమలవాహిన్యాః॥
యన్మరకతదళమధ్యేయః కల్పిదసౌసమీక్ష్యతేశౌరిః॥ ౬౮౧।

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
మరకతపద్ధతి రేకోనవింశతిః.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ఇంద్రనీలపద్ధతి ప్రారంభః

హరిణాహరినీలైశ్చ ప్రతియత్నవతీంసదా। అయత్నల
భ్యనిర్వాణా మాశ్రయే మణిపాదుకాం॥ ౬౦౧॥

హరిరత్నమరీచయస్తవైతే నవనీలీరస నిర్విశేషవర్ణాః।
శ్రుతిమూర్ధని శౌరిపాదరక్షే ఫలితానుద్భవభేషజంభవంతి॥

అలకైరివలంబితశ్రుతీనాం హరినీలైస్సృజసి త్వముత్త్రి
యామైః॥ కమలాదయితస్య పాదరక్షే కరుణోదన్వతి శైవల
ప్రరోహాన్॥ ౬౦౩॥

అనఘైర్హరినీలపద్ధతీనాం ప్రథమానైర్మణి పాదుకే
మయూఖైః। అధరీకురుషే రథాంగపాణేరమితామూర్ధ్వమవ
స్థితస్య కాంతిం॥ ౬౦౪॥

చరణావనిభాతిసవ్యకన్యా హరినీలద్యుతిభిస్తవానువి
ద్ధా। వసుదేవసుతస్య రంగవృత్తేర్యమునేవ వ్యయమాగతా స
మీపమ్॥ ౬౦౫॥

అవధీరితదేవతాంతరాణా మనఘైస్త్వం మణిపాదుకే
మయూఖైః। హరినీలసముద్భవైర్విధత్సే హరిసారూప్యమ
యత్నతోజనానాం॥ ౬౦౬॥

నేత్రేషు పుంసాం తవపాదరక్షే నీలాశ్మభానానిహితాం
జనేషు। శ్రియాసమం శ్రీరంగకోశోనిధిస్స్వయం వ్యక్తిము
పైతినిత్యం॥ ౬౦౭॥

అథ రఘురామచ్యుతపాదరక్షే మాన్యామమూం నీలరుచిం త్వదీయాం। స్నిగ్ధేన సద్యోరకవాటకాయాశ్శంకే సముత్పాటనకుంచికాన్నః॥ ౬౮౯॥

జీవయత్యమృతవర్షిణీ ప్రజాస్తావకీ దనుజవైరి పాదుకే। ఘోరసంసరణఘర్మవాహినీ కాలికేవ హరినీలపద్ధతిః॥ ౬౯౦॥

శతమఖోపలభంగమనోహరా విహరసే మురమర్దన పాదుకే మణికిరీటగణేషు దివౌకసాం మధుకరీవ మనోరమపంక్తిషు॥

అత్యచ్ఛశాంకిమపి త్వమనన్యదృశ్యాం సన్యాసప్రకాశ జననీం ధృతకృష్ణరూపా। పాదావని స్ఫురసి వాసవరత్నరమ్యా ధ్యానసమాధినయనస్య నిశీవ కేవ॥ ౬౯౨॥

మాతస్సలీలమధిగమ్య విహారవేళాం కాంతిం సముద్వహసి కాంచనపాదుకే త్వం। లక్ష్మీకటాక్షరుచిరైర్హరినీలరత్నైః లావణ్యసింధుపృషతైరివ రంగధామ్నః॥ ౬౯౩॥

క్లాంతాంగనానవనిధర్మిణి పాదరక్షే నీలాంశుకైర్బలభిదశ్మసముద్భవైస్త్వం। సంగచ్ఛతే మురజితస్సహ మంథరాత్రౌ సమస్తజగతాం రమణేవలక్ష్మ్యాః॥ ౬౯౪॥

ద్రష్టుం కదాచన పదావని నైవ జంతుశ్శక్నోతి శాశ్వతనిశాం నిహితాంగుహామహీయాం। కృష్ణామురూపహరినీలవిశేషదృశ్యాం సిద్ధాం జనస్త్వమసి యస్య నిజైవ దృష్టిః॥ ౬౯౫॥

ప్రత్యుప్తరంగనృపతేర్మణిపాదుకే త్వాం కృష్ణాంతరంగరుచిభిర్హరినీలరత్నైః। విశ్వాపరాధసహనాయ పదం తపస్యాం విశ్వంభరాం భగవతీం సముపాభజంతీం॥ ౬౯౬॥

నిత్యాముషీం పరిమితాం భవతీం వదన్యాం వైకుంఠపాదరసికే మణిపాదుకే త్వాం। అంకే స్వయం కిరణజాలఘనైః ప్రసృతైరాకేంద్రనీలలలితా నవదానవర్ణా॥ ౬౯౭॥

బలమథనమణీనాం ధామభిస్స్వావకాశాం మధురిపుపదర
క్షే వాసరై రవ్యపేతా। అభిసరణపరాణాంపల్లవీనాం తదాసీ
చ్ఛలిత గురుభయార్తి శ్శర్వరీ కాచిదన్యా। ౧౯౮॥

శతమఖమణిభంగై రున్నయన్త్యా త్వదీయం చరణముపగ
తానాం రంగనాథేనసామ్యం। ప్రథయసి జగతి త్వం పాదుకే హై
తుకానాముప నిషదుపగీతాంతత్క్రతున్యాయవార్తాం॥ ౧౯౯॥

పరిచరతివిధాత్ర్యాం పాదుకే రంగభర్తుః పదసరసిజ
భృంగై ర్భాసురై రింద్రనీలైః। ప్రకటితయమునాఘా భక్తినమ్ర
వ్యశంభోః పరిణమయసి చూడావిష్ణుపద్యాః ప్రయాగం। ౨౦౦॥

పదకిసలయసంగాత్పాదుకే పత్రితశ్రీర్నఖమణిభిరుదా
రై ర్నిత్యనిష్పన్నపుష్పా। శతమఖమణినీలా శౌరిలావణ్యసింధో
ర్నిబిడతనుతమాలా కాపివేలావనీత్వం। ౨౦౧॥

త్వయివినిహితమేతత్వ్యాపి పశ్యంతిమందాశ్శ్రిత మఖ
మణిజాలం శార్ఙ్గిణఃపాదరక్షే। వయమిదమివవిద్మః ప్రాణి
నాంభావుకానాంహృదయగృహగుహాభ్యః పీతమంధంతమిస్రం॥

క్లృప్తశ్యామామణిభిరసితైః కృష్ణపక్షేణ జుష్టాత్రియః
పుంసాంజనయసిగతిం దక్షిణాముద్వహంతీ। తేనాస్మాకంప్రథ
యసిపరం పాదుకే తత్త్వవిద్భిస్త్వాలౌదృష్టాంనిగమవచసాంము
క్తికాలవ్యవస్థాం॥ ౨౦౩॥

సద్భిర్జుష్టాం సముదితవిధుశ్రైఃత్రయాత్రా వినోదస్యాత
స్వానాం జనిమనఘామింద్రనీలాం ఘటాభిః। చిత్రంత్వాంతా
కుముదవనతిః పాదుకేపుష్యసిత్వంవ్యాకోచత్వం విబుధవనితా
వక్త్రపంకేరుహాణాం॥ ౨౦౪॥

నిత్యంలక్ష్మ్యానయనరుచిరైశ్శోభితాశ్శక్రనీలైస్స్వల గ్రామ
ణీతిరివశుభై శ్శార్ఙ్గిణోయాపభేదైః॥ సాకేతాద స్వమభిగమ

ణాం సంపదం దర్శయంతీ ముక్తిక్షేత్రం మునిభి రఖిలై ర్గీయసే పాదుకే త్వం॥ ౨౦౫॥

పాదస్యాస ప్రియసహచరీం పాదుకే వాసగేహాత్ త్వాముద్యాత్రిచతురపదం నిర్గతే రంగనాథే। ఆలస్యాద్గృహసుర మహిళావేణివిక్షేప మిత్రై ర్విశ్వం శ్యామచ్ఛాయం భవతి భవనం శక్రనీలాంశుభి స్తే॥ ౨౦౬॥

యా తే బాహ్యాంగణమభియతః పాదుకే రంగభర్తు స్త్వం చారేషు స్ఫురతి వితతి శ్శక్రనీలప్రభాయాః। విష్వక్సేనప్రభృతిభి రసౌ గృహ్యతే వేత్రహస్తై ర్భ్రూవిక్షేప స్తవ విబుధానాం నూన మాహ్వానహేతుః॥ ౨౦౭॥

అక్ష్ణో రంజనకల్పనాయ వనితాలాస్య ప్రసూతే ర్గతే శ్చిద్గంగా యమునా ముకుంద జలధే ర్వేలాతమాలాటవీ। కాంతా కుంతలసంతతి శ్రుతివధూకస్తూరికాలంక్రియా నిత్యం రత్నపదావని స్ఫురతి తే నీలామణిశ్రేణికా॥ ౨౦౮॥

నిరంతర పురందరోపలభువం ద్యుతిం తావకీ మవైమి మణిపాదుకే పరిణసంగినీ రంగిణః। తదీయ నవయావనద్విరదమల్ల గండస్థలీగళన్మదఝరీ ఝులాబహుళకజ్జలశ్యామికాం॥ ౨౦౯॥

ప్రతిముస్త్వాం పాదావని భగవతో రంగపతే ర్ఘనీభూతా మిత్థం పదకమలమాధ్వీపరిణతిం। స్ఫురంతః పర్యంతే మదగరిమనిష్పందమధుపప్రసక్తిం యత్రైతే విదధతి మహానీలమణయః॥

నమతాం నిజేంద్రనీలప్రభవేన ముకుంద పాదుకే భవతీ। తమసా నిరస్యతి తమః కంటకమివ కంటకేనైవ॥ ౨౧౧॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
ఇంద్రనీలపద్ధతి ర్వింశతిః॥

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్త మహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

బింబప్రతిబింబపద్ధతి ప్రారంభః.

శ్లో॥ శుద్ధాంతనారీణాం విహారమణిదర్పణం ప్రపత్తేరివ సంస్థానం। పదత్రాణముపాస్మహే॥ ౭౧౧॥

కమలాపతిపాదుకే కదాచిద్విహగేంద్రస్త్వయి బింబితో విభాతి। సవిలాసగతేపి రంగభర్తుర్నిజమూర్త్యాన మివోపయాతుకామః॥ ౭౧౨॥

మణిమంటపికేషు తే దిశామధీశాః ప్రతిబింబాని నిజానివీక్షమాణాః। అభియంతి ముకుందపాదుకే త్వా మధికారాంతరసశంకితేవ॥ ౭౧౩॥

మణిమౌళికృతేన బింబితేన ప్రణతానాం పరితస్సురాసురాణాం। మురభిన్మణిపాదుకే మహిమ్నా యుగపత్తేషు సమర్పితేవ భాసి॥ ౭౧౪॥

ఉపనీతముపాయనం సురేంద్రైః ప్రతిబింబచ్ఛలతస్త్వయి ప్రవిష్టం। స్వయమేవకిల ప్రసాదభూమ్నా ప్రతిగృహ్ణాసి ముకుందపాదుకే త్వం॥ ౭౧౫॥

రంగేశ్వరస్య నవపల్లవలోభనీయా పాదౌ కథంను కఠినా స్వయముద్వహేయం। ఇత్యాకులయ్యానియతం మణిపాదుకే త్వం పద్మాస్తరం వహసి తత్ప్రతిబింబలక్ష్యాత్॥ ౭౧౬॥

పాదార్పణాత్ ప్రథమతో హరిదశ్మరమ్యా మధ్యే తవ ప్రతిఫలన్మణిపాదరక్షే। మన్యే నిదర్శయతి రంగపతిర్యుగాంతే న్యగ్రోధపత్రశయితం నిజమేవరూపం॥ ౭౧౭॥

యాత్రావసానమధిగచ్ఛతి రంగనాథే విశ్రాణయస్యనుప
దం మణిపాదుకే త్వం। ప్రాయఃప్రయాణసమయే ప్రతిబింబితా
నాం తీర్థావగాహమవరం త్రిదశేశ్వరాణాం॥ ౮౧౯॥

ఉచ్చావచేషు తవ రత్నగణేషు మాతర్వ్యాధాః ప్రయాణ
సమయే ప్రతిబింబితాంగాః। ఆశంకితే మధుభిదో మణిపాదుకే
త్వామాగామికల్పకమలాసన పంక్తిగర్భాం॥ ౮౨౦॥

ఆలోలరశ్మినియతాం మణిపాదుకే త్వా మారుహ్య సంచ
రతి రంగపతౌ సలీలం। అంతఃపురేషు యుగపత్సుదృశో భజంతే
డోలాధిరోహణరసం త్వయి బింబితాంగ్యః॥ ౮౨౧॥

కాలేషు కేషు వరదావనిభక్తినమ్రాః కార్యాణి దేవి భర
తో వినివేదయంస్తే। త్వద్రత్నబింబితతయాపి ముహుస్స్వకీయం
రాజాసనస్థితిమపేక్ష్య భృశం లలజ్జే॥ ౮౨౨॥

ప్రత్యాగతే విజయిని ప్రథమే రఘూణాం విన్యస్యతి త్వయి
పదం మణిపాదరక్షే। రత్నౌఘబింబితనిశాచరదానవాం త్వాం
పూర్వ్యమగ్నమివ పుష్పకమన్వపశ్యన్॥ ౮౨౩॥

వైయాకులీం శమయితుం జగతో వహంత్యా రతౌ ధు
రంధరఘుపురందరపాదరక్షే। ప్రాజ్యాం యశః ప్రచురచామరబిం
బితత్వాత్ప్రియాస్త్వ యా శబలితం ప్రతిభూపతీనాం॥ ౮౨౪॥

ప్రతిదిశముపయాతే దేవయాత్రోత్సవార్థం త్వయి వి
హరణకాలే బింబితేశేషలోకే। వహసి మణిగణైస్త్వం పాదుకే రం
గభర్తుః కబలితసకలాధారాం కాంచిదన్యామవస్థాం॥ ౮౨౫॥

భగవతి గరుడస్తే వాహనస్థాన్సురేంద్రాన్ త్వయి వినిహి
తపాదే యాయిమేవాశ్రయంతి తదపి చరణరక్షే రత్నజాలైస్త్వదీ
యైః ప్రతిఫలితాని జాంగాస్తుల్యవాహా భవంతి॥ ౮౨౬॥

స్వచ్ఛాకారాం సురయువతయస్త్వాం ప్రతిచ్ఛందలబ్ధ్యై
ర్గాహంతే త్వాం ప్రణతి సమయోపాత్తకేశాభిమానాః। స్త్రీర
త్నానాం పరిభవవిధౌ సృష్టిమాత్రేణ దక్షాః స్మితైః కస్తుం పరనఖ
మునమూర్వశీమూరుజాతాం॥ ౭౨౭॥

స్వచ్ఛాకేళిప్రియసహచరీం స్వచ్ఛరత్నాభిరామా
న్నేష్ఠానే నిహితచరణో నిర్విశేద్రంగనాథః। నందారాంతే సహక
మలయా కేవలయ్యాధినాథస్త్యక్త్వాపి త్వాం త్యజతి న పునః స్వ
ప్రతిచ్ఛందలబ్ధ్యై॥ ౭౨౮॥

త్వామత్రైకామధిగతవతః కేళిసంచారకాలే పార్శ్వ
స్థిత్వా వినిహితదృశోః పాదుకే నవ్యలబ్ధ్యాం। త్వద్రత్నేషు ప్రతి
ఫలితయోర్వీక్ష్య లబ్ధప్రసాదా పద్మాభూమ్యోర్దిశతి భవతీ
పాదసేవాం మురారేః॥ ౭౨౯॥

ఏకాంతేషు స్థలనిరవకాశత్వాదుపేక్ష్య ద్వారకాయాం క్రీడా
యోగీకృతబహుతనుష్షోడశస్త్రీసహస్రే। శుద్ధదేవిత్వదుపని
హితే బింబితో రత్నదారే భుంక్తే నిత్యం సకలభవతీం భామినా
నాం సహస్రైః॥ ౭౩౦॥

హారిపాచనకేషు భవతీ ప్రతిఫలితవై తదపి రత్నేషు। ఉ
చితామిథః పదావనిబింబప్రతిబింబతా యువయోః॥ ౭౩౧॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
బింబప్రతిబింబపద్ధతిః ఏకవింశతిః.

శ్రీః
శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

అథ కాంచనపద్ధతి ప్రారంభః.

కల్యాణప్రకృతింవందే భజంతీంకాంచనశ్రియం। పదా
ర్థాంపాదుకాంశౌరేః పాదపావనివశికాం॥ ౨౩౧॥

మధుజిత్తనుకాంతిసత్కరాణాం జలదానామభయం
విధాతుకామా। చపలేవతదంఘ్రిమాశ్రయంతీ భవతీకాంచన
పాదుకేవిభాతి॥ ౨౩౩॥

నికషీకృతరత్నకృష్ణరత్నా భవతీ కాంచనసంపదం వ్యన
క్తి। పరిపుష్యతిపాదుకే యదీయాసహసాన సమలోష్టకాంచ
నత్వం॥ ౨౩౪॥

సురభిర్నిగమైస్సమగ్రకామా కనకోత్కర్షవతీ పదావని
త్వం। దిశసిప్రతిపన్నమాధవశ్రీరనికోన్నిద్రమకోశవైభవంనః॥

పరివర్ణగుణైస్సువర్ణశైలాత్ గతిఖ్యాతమసారభాదవ
ర్ణా। శ్రుతిసారభశాలినాస్వహిమ్నా భవతీశౌరి పదావని
వ్యదస్థాత్॥ ౨౩౬॥

ప్రతిపన్నమయూరకంఠధామ్నా పరిశుద్ధనపదావని
వ్యాకేవ। కమలాస్తవభూషణోచితం తద్భవతీరత్నమలంకరోతి
హిమ్నా॥ ౨౩౭॥

కాంత్యాపరంస్ఫురదుదగ్రమహాప్రభావాత్స్వర్ణం కర్తుంతు
మాహాత్మ్యమపికాంచనపాదరక్షే। అన్యాదృశందిశసియావినతస్య
మాకాకాకాగ్వథత్తుక సంపదమిందుమౌళేః॥ ౨౩౮॥

చంద్రాకృతిః కథమకల్పయథాస్తదానీం వైమానిక
ప్రణయినీవదనాంబుజానాం। విక్రాంతికాల వితతేన నిజేన ధా
మ్నా బాలాతపం బలివిమర్దన పాదుకే త్వం॥ ౭౩౯॥

లేఖస్తదా ప్రభృతి నూనమియం భవత్యాః కాంత్యాకవ
రితనయా కనకాపగాత్వం। యావన్ముకుంద పదహేమపదావ
నిత్వంపుణ్యాం విభూషితవతీ పులినం తదీయం॥ ౭౪౦॥

చిత్రం సరోజనిలయా సహితస్య శౌరేర్యాసోచితాని చ
రణావని సంవిధిత్సోః। సద్యోవికాసముపయాంతి సమాధిభాజాం
చంద్రాతపేన తవ మానసపంకజాని॥ ౭౪౧॥

త్వయ్యేవపాద మధిరోప్యనపంప్రవాహాం నాథే పదావ
ని నికామయితుం ప్రవృత్తే। ఆత్మీయకాంచనరుచా భవతీవిధత్తే
హేమారవింద భరితామివ హేమసింధుం॥ ౭౪౨॥

విహరతిపులినేషు త్వత్సఖే రంగనాథే కనకసరిదియం తే
పాదుకే హేమధామ్నా। వహతిసలిలకేళిస్రస్త చోళావరోధ
స్తనకలశ హరిద్రాపంకపింగామవస్థాం॥ ౭౪౩॥

మురభిదిగమగంధా సౌమ్యపద్మాకరస్థా కనకకమలినీవ
ప్రేక్షసే పాదుకే త్వం। భ్రమరఇవ సదా త్వాం ప్రాప్తవానాదికార
శ్శతమఖమణిశైలస్సైవతే శార్ఙ్గధన్వా॥ ౭౪౪॥

కనకరుచిరవర్ణాం పాదుకే పశ్యసింధుః శ్రియమివమ
హనీయాం సింధురాజన్యపత్నీం। స్వయమిహ సవిధస్థా సౌమ్య
జామాతృ యుక్తాముపచరతి రసేన త్వామపత్యాభిమానాత్॥

అనుకలముపజీవ్యా దృశ్యసే నిర్ఝరాణాం త్రిపురమథన
మౌళిశేఖరత్వం దధానా। ప్రతిపదమనిగమ్యా ప్రాప్తశృంగాణి
శౌరేస్తదపి చరణరక్షే పూర్ణచంద్రాకృతిస్త్వం॥ ౭౪౬॥

కనకమపి త్వాం యే మన్యతే పీతరాగా స్స్వగుణమపి కనకం తే జానతే త్వత్ప్రకాశాత్। మధురిపుపదరక్షే యత్త్వదర్ధోపనీతాన్ పరిణమయసి హైమాన్ దేవి దూర్వాంకురాదీన్॥ ౭౪౭॥

విశుద్ధిమధిగచ్ఛతి జ్వలనసంగమాత్కాంచనం విదంతి చ కుంఠితస్సకలుషద్వివర్యస్యతి। కథం కనకపాదుకే కమలలోచనే సాక్షిణి త్వయైవ పరిశుద్ధతాం హుతభుజోఽపి జాఘట్యతే॥ ౭౪౮

తారాసంగప్రథిత విభవాం చారు జాంబూనదాభాం త్వా మారూఢ శ్రీదశమహితాం పాదుకే రంగనాథః। సంచారిణ్యాం సురశిఖరిణ స్తత్ర ప్రస్థమేఖలాయాం ధత్తే మత్తద్విరద పతినా సామ్యకక్ష్యాం సమీక్ష్యాం॥ ౭౪౯॥

కనకరుచిరా కావ్యాఖ్యాతా కనైశ్చరణోదితా శ్రితగురుబుధా కావ్య ద్రూపాద్విజాధిపసేవితా। విహితవిభవా నిత్యం విష్ణోః పదే మణిపాదుకే త్వ మసి మహతీ విశ్వేషాం నశ్శుభా గ్రహమండలీ॥ ౭౫౦॥

ప్రజ్వలితపంచహేతిహిరణ్మయీం త్వాం హిరణ్యవిలయాహితాః। అవహంతా జాతవేదాః ప్రియయజనసి పాదుకే నిత్యం॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

కాంచనపద్ధతిః ద్వావింశతిః.

శ్రీ రైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్త మహాదేశికాయనమః.

శ్రీ రఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

త్రయోవింశతి శ్శేషపద్ధతి ప్రారంభః.

వృష్టాంభూమావనంతేన నిత్యంశేషసమాధినా। అహం
సంభావయామిత్వా మాత్మానమివపాదుకే॥ ౨౫౧॥

పద్మాత్రభోగాత్పాదుకే రంగభర్తుః పాదస్పర్శాదోభోగమ
స్యాంప్రవిశోస్మః। శేషస్త్వేకాంభూమికామప్రవీత్వామాచార్యా
ణామగ్రణీర్యామునేయః॥ ౨౫౩॥

శేషత్వమంబయది సంశ్రయతి ప్రకామంత్వద్భావితాం
వసుధిగమ్యభుజంగరాజః। త్వామేవభక్తివివశైర్వహతాంశిరో
భిఃకాస్థాంగతంతదిహశేశవపాదరక్షే॥ ౨౫౪॥

మాభూదియంమయి నిషణ్ణపదస్య నిత్యంవిశ్వంభరస్య
వహనాద్వ్యథితేతిమత్వా। ధత్సేబలాభ్యధికయా మణిపాదుకే
త్వంశేషాత్మనావ సుమతీంనిజయైవమూర్త్యా॥ ౨౫౫॥

తత్త్వాద్భ్రశానిజబలేన నిగూఢకీర్తిశ్శేషస్తవైవ పరిణామ
విశేషఏషః। రామేణసత్య వచనాయదనన్యవాహ్యాంప్రోఢుం
పురావసుమతీంభవతీ నియుక్తా॥ ౨౫౬॥

శేషత్వసీమనియతాం మణిపాదరక్షేత్వామాగమానిః
కులవధూమివబాలపుత్రాః। త్వద్రూపభేదశయితస్య పరస్య
పుంసః పాదోపధానశయితామపధాసయంతి॥ ౨౫౭॥

భరతశిరసిలగ్నాంపాదుకే దూరతస్త్వాన్యతమపివ

వందేలక్ష్మణశ్శేషభూతః। కిమిదమిహావిచిత్రం నిత్యయుక్తస్సిషేవే
వేదశరథతనయస్సన్ రంగనాథ త్వామేవ॥ ౭౧౮॥

భూయోభూయః స్తిమిత చలితే యస్య సంకల్పసింధౌ బ్రహ్మేశానప్రభృతయ ఇమే బుద్బుదత్వం భజంతి। తస్యానాదేర్జగదవరిణతౌ యోగనిద్రాను రూపం శ్శయతల్పం కిమపి తనుషే పాదుకే భూమికాద్యా॥ ౭౧౯॥

అహీనాత్మా రంగక్షితిరమణపాదావని సదా నతానామిష్టం త్రాణాత్ప్రథిత నిజసత్రత్వవిభవా। అవిద్యాయామిన్యాస్స్ఫురసి పునరేకాహపదవీం క్రతూనామారాధ్యా క్రతురపి చ సర్వస్త్వమసి నః॥ ౭౨౦॥

బహుముఖభోగ సమేతైర్నిర్ముక్తతయా విశుద్ధిమాపన్నైః। శేషాత్మికాపదావని షేవ్యసే శేషభూతైస్త్వం॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
శేషపద్ధతిః త్రయోవింశతి.

చతుర్వింశతి ద్వంద్వపద్ధతి ప్రారంభః.

ప్రపద్యే పాదుకారూపం ప్రణవస్యకలాద్వయం। ఓతం మితమిదం యస్మిన్న సంతస్యాపి తత్పదం॥ ౭౨౧॥

మణిపాదుకయోర్యుగం మురారేస్తవ నిత్యం విదధాతు మంగళాని। అధికృత్య చరాచరస్య రక్షామనుకంపాక్షమయోరివావతారః॥ ౭౨౨॥

చరణౌ మణిపాదుకే యయోర్మురారేః ప్రణతాన్పాలయితుం ప్రపద్యమానం। విపతామిహ దైవమానుషీణాం ప్రతికారం యువయోర్ద్వయం ప్రతీమః॥ ౭౬౪॥

అహిలోకనాథనాయకసంశ్రితానా మలమాలోకవిశేషశబ్దితా వా। కరయోశ్చ రథాంగపాంచజన్యౌ మధుహంతుః పదయోశ్చ పాదుకే వః॥ ౭౬౫॥

అపదీక్షితసాధుపద్ధతీనా మలసానాం మధువైరిపాదుకే ద్వే। ఇతరేతరసాహచర్యమిత్థం ప్రతిపన్నే ఇవ దైవపౌరుషేణ॥

పార్శ్వయోస్సరసిజావసుంధరే పాదయోశ్చ మణిపాదుకే యువాం। సన్నికర్షత నచేన్మధుద్విషః కింకరివ్యతి కృతాగసాంగణః॥ ౭౬౭॥

పాదుకే భవభయ ప్రతిపయోర్భావయామి యువయోస్సమాగమం। నక్తయోర్దనుజవైరిణః పదే విద్యయోరివ పరావరాత్మనోః॥ ౭౬౯॥

రంగసద్మని రథాంగలక్ష్మణశ్చింతయామి తపనీయపాదుకే। శాపదోషశమనాయ తత్పదే చక్రవాకమిథునం కృతాస్పదం॥

మానయామి జగత స్తమోపహే మాధవస్య మణిపాదుకే యువాం। దక్షిణోత్తరగతిక్రమోచితే పద్ధతీ ఇవ మయూఖమాలినః॥ ౭౭౦॥

రంగనాథపదయోరలం శ్రియా రాజతే కనకపాదుకాద్వయీ। తద్విభూతియుగళీవ తాదృశీ ఛందతస్సమవిభాగమాశ్రితా॥ ౭౭౧॥

సాక్షాత్పదం మధుభిదః ప్రతిపాదయంత్యౌ మానోపపత్తినియతే మణిపాదుకే ద్వే। అన్యోన్యసంగతి వశాదుపపన్నచర్యామాజ్ఞాం శ్రుతిస్మృతిమయీమవధారయామి॥ ౭౭౨॥

విశ్వోపకారమపి కృత్యవిహారకాలేష్వన్యోన్యతః ప్రథమేవ పరిస్ఫురంత్యోః।దృష్టాంతయంతి యువయోర్మణిపాదరక్షే దివ్యంతదేవమిథునం త్రివిషన్నిషేవ్యం। ౭౭౩॥

ద్వావేవ యత్ర చరణౌ పరమస్య పుంసస్తత్ర ద్విధాస్థితవతీ మణిపాదుకే త్వం। యత్రైవ దర్శయసి దేవి సహస్రపాత్త్వం తత్రాపి మానమసి దర్శిత తావదాత్మా। ౭౭౪॥

పర్యాయతో గతివశాన్మణిపాదరక్షే పూర్వాపరత్వనియమం వ్యతివర్తయంత్యౌ। మన్యే యువాం మహతి విష్ణుపదే స్ఫురంత్యౌ సంధ్యే సమస్తజగతామభివందనీయే। ౭౭౫॥

అశ్రాంతసంచరణయోర్నిజసంప్రయోగాదమ్లానతాం చరణపంకజయోర్దిశంత్యౌ। మన్యే యువాం రఘుపతేర్మణిపాదరక్షే విద్యే బలామతిబలాం చ విచింతయామి॥ ౭౭౬॥

అంతర్నిహాద విదితవతా మాత్మతత్త్వం యథావత్ప్రద్యామిత్థం పరిచితవతా పాదుకే పాదయోర్వాం। నిత్యం భక్తైరనుగుణతయా నాథపాదం భజంత్యౌ నిష్ఠే సాక్షాత్స్వయమిహ యువాం జ్ఞానకర్మాత్మికే నః॥ ౭౭౭॥

వ్యక్తం విష్ణోః పదమిహ మహత్త్వేన భూమ్నావహంత్యోః రామ్నాయాఖ్యామవిహతగతిం వర్తయంత్యోర్నిజాజ్ఞాం। ఆపన్నానాం ప్రణయపదవీమార్తనాపూరయంత్యోర్ద్వైరాజ్యశ్రీర్భవతి జగతామేకరాజ్యే భవత్యోః॥ ౭౭౮॥

అప్రాప్తానాముపజనయథస్యం పదాం ప్రాప్తిమేవం సంప్రాప్తానాం స్వయమిహ పునః పాలనార్థం యతేథే। సాక్షాద్రంగక్షితిపతిపదం పాదుకే సాధయంత్యౌ యోగక్షేమానుచరితవశాన్మంత్రిమంతౌ యువాం నః॥ ౭౭౯॥

బద్ధహరిపాదయుగళం యుగళంతపనీయ పాదుకేయు వయోః। మోచయతిసంశ్రితానాం పుణ్యాపుణ్యమయశ్శృంఖలా యుగళం॥ ౭౮౦॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే ద్వంద్వపద్ధతి శ్చతుర్వింశతిః.

శ్రీరస్తు నమః.

శ్రీమతేనిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

పంచవింశతిః స్సన్నివేశపద్ధతి ప్రారంభః.

అణోరణీయసీంవిష్ణోః మహతోపిమహీయసీం। ప్రపద్యే పాదుకాంనిత్యం తత్పదేనైవసంమితాం॥ ౭౮౧॥

ప్రతితిష్ఠతి పాదసంమితాయాంత్వయినిత్యంమణిపాదుకే ముకుందః। ఇతిరేతుపరిచ్ఛదాస్త ఏతేవిభవవ్యంజితహేతవ్యా భవంతి॥ ౭౮౨॥

తవరంగనరేంద్రపాదరక్షే ప్రకృతిస్సన్నపి భక్తిపార తంత్ర్యాత్। భవతీంవహతీవపన్నగేంద్రః ప్రథితస్స్వస్తికలక్ష్మై శ్శిరోభిః॥ ౭౮౩॥

తతస్వపుంసః పదసన్నివేశాప్రయుంజతేభావితపంచరాత్రాః। అథుప్రతిపానపదిశ్యపుంత్రానంగేషు రంగేశయపాదుకే త్వాం॥ ౭౮౪॥

విమృశ్యరంగేంద్రపతింవరాయాశ్శీర్షేస్థితాం మూర్ధ
ని పాదుకేత్వాం। బధ్నంతివృద్ధాస్సమయేవధూనాం త్వన్ముద్రి
తాన్యాభరణానిమూర్ధ్ని॥ ౮౮౫॥

వహంతిరంగేశ్వరపాదరక్షే దీర్ఘాయుషాందర్శితభక్తి
బంధాః। ఆశాధిపానామవరోధనార్యస్త్వన్ముద్రితాం మంగళ
హేమసూత్రైః॥ ౮౮౬॥

వ్యూహక్రమేణప్రథితారమార్గే సందర్శయంతీం మణి
పాదుకేత్వాం। పాతుంత్రిలోకంపదపద్మభాజం సౌదర్శనీంభక్తి
మద్భిర్విశోకైః॥ ౮౮౭॥

బద్ధాసి కాకసకపంకజకర్ణికాయాం మధ్యేకృశాం ముర
రిపోర్మణిపాదుకేత్వం। సందృశ్యసేనరసిజాసన యోగ్యపీఠం
రూపాంతరంకిమపిరంగ విహారయోగ్యం॥ ౮౮౮॥

మానోచితస్యమదధీనజనస్యనిత్యంమాభూదతః కృపణతే
తివిచింతయంత్యా। బంధీకృతంధ్రువమద్భిర్విలగ్నదేశే కార్శ్యం
త్వయాకమలలోచన పాదరక్షే॥ ౮౮౯॥

మధ్యేకృశాముభయతః ప్రతిపన్నవృద్ధింమన్యేసమీక్ష్య
భవతీంమణిపాదరక్షే। నిత్యంముకుందపదసంగమ విప్రయోగా
నిశ్చిన్వతే కృతధియస్సుఖదుఃఖకాష్ఠాం॥ ౮౯౦॥

రంగేశితుశ్చరణపంకజయోర్భజంతీ రక్షాప్రసాదనవిక
ల్పసహామవస్థాం। మాన్యాకృతిర్నివిశసేమణిపాదరక్షే మధ్య
పరిచ్ఛిద విభూషణవర్గయోస్త్వం॥ ౮౯౧॥

అంగాంతరేషునిహితాన్యబలానికామం పర్యాయకల్ప
నసహానివిభూషణాని । నిత్యంముకుందపదపద్మతలానురూపం
నైపథ్యమంబభవతీం నయనాభిరామం॥ ౮౯౨॥

యేనానుభక్తిభరితైస్తవసన్నివేశం నిర్విశ్యనేత్రయుగ

శ్రైర్నభఃఖండితిత్వత్ప్రీం। కాలక్రమేణకమలేక్షణపాదరక్షే ప్రాయే ణశేషపరిణమంతిసహస్రసంఖ్యాః॥ ౭-౩॥

పదమప్రమాణమితివాదినాం మతంమధుజిత్పదేమహతిమాస్మభూదితి। వ్యుదపాదితస్యచరణావనిత్వయా నిగమార్థతత్వవసమప్రమాణతా॥ ౭-౪॥

అప్రభూతమథనజ్జగత్త్రియం యస్యమాతుముదితస్య పాదుకే। అప్రమేయమమితస్యతత్పదం నిత్యమేవవనుసంమితంత్వయా॥ ౭-౫॥

ఆలవాలమివభాతిపాదుకే పాదపస్యభవతీ మధుద్విషః। యత్సమీపవిసతస్యశౌరి నస్సారిణీభవతిమాళినిమ్నగా॥౭-౬॥

మోదమానమునిబృందషట్పదా భాతిముక్తి మకరందవర్షిణి। కావిరంగనృపతేఃపదాంబుజే కర్ణికాకనకపాదుకామయీ॥

యుగపదనువిధాస్యన్ యావతంతుల్యరాగం పదపతిరధిచక్రేయావతోరూపభేదాన్। తదిదమతివికల్పం బిభ్రతీసన్నివేశంతవఖలుపద రక్షే రావకీ మూర్తిరాసీత్॥ ౭-౮॥

తత్తద్వృత్తైరనుగుణ తయావామనీంవ్యాపినీం వా ప్రాప్తైరంగప్రథిత విభవాభూమికాం సూత్రధారే। మన్యేవిశ్వస్థితిమయమహానాటి కాంనేతుకామా నానాసంస్థాభవతిభవతీ పాదుకేనర్తకీవ॥ ౭-౯॥

మానేవరంసమానే ప్రత్యక్షేణాగమేనాపి। హరిచరణస్యతవాపితువైషమ్య రహస్యరహకళ్వాభ్యాం॥ ౨౦౦॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
సన్నివేశపద్ధతిః పంచవింశతిః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే,

॥ షడ్వింశతి ర్యంత్రికాపద్ధతిః ॥

ఉదగ్రయంత్రికాంవందే పాదుకాంయన్ని వేశనాత్।
ఉపర్యపిపదంవిష్ణో ప్రత్యాదిష్ట·వసాధనం॥ ౮౦౧॥

ప్రసభంప్రతిరుధ్య కంటకాదీన్భజతీశ్శౌరి పదాంబుజాద
ధస్తాత్ । చరణావనిధారయత్యముష్మిన్నుచితచ్ఛాయ ముపర్య
పిప్రతీకం॥ ౮౦౨॥

మురభిన్మణిపాదుకేత్వదీయా మనఘామంగుళి యంత్రి
కాముపైమి! స్వయమున్నమితా ప్రదేశనీంతేవరమం దైవతమే
కమిత్ప్యృచంతీం॥ ౮౦౩!

స్వదతేమణిపాదుకేత్వదీయా పదశాఖాయుగ యంత్రి
కావిచిత్రా। పరమంపురుషంప్రకాశ యంతీప్రణవస్యేవ పరేయ
మర్ధమాత్రా॥ ౮౦౪॥

అనుయాతమనోరథా మురారేర్భవతీ కేళిరథశ్రియం
దధాతి। చరణావనియంత్రికాతవైషా తనుతేకూబర సంపదం
పురస్తాత్॥ ౮౦౫॥

కంకేభవత్యాస్సుభగం ప్రతీకంరంగేశ పాదాంగుళి
సంగ్రహార్థం। త్రాణాయపాదావనివిష్టపానా మాజ్ఞాకరీమం
గుళిముద్రికాంతే॥ ౮౦౬॥

అలంకృతంకర్ణికయోఽపరిష్టాదుదగ్రనాళంత వయంత్రి
కాంకం । పద్మాపతేః పాదసరోజలక్ష్మ్యాః ప్రత్యేమిపాదావని
కేళిపద్మం॥ ౮౦౭॥

ఉపరివిహితస్యకేశవాంఘ్రే రుపరిపదావనియంత్రికా
త్రికాత్వం। ఇతిశవమహితాలఘూకరోతి ప్రణతసురేశ్వరమౌ
ళిశేఖరాధిరోహం। ౮౦౮

నిత్యం పదావని నిబద్ధకిరీటశోభం పద్మాలయాపరిచితం ప
దముద్వహంత్యాః । అంగీకరోతి రుచిమంగులియంత్రికా తే సా
మ్రాజ్యసంపదనురూపమివాతపత్రం॥ ౯౦౦॥

ప్రథమాంకేవ భవతీ చరణావని భాతి రంగచంద్రమసః ।
శృంగోన్నతిరివ యత్ర శ్రియం విభావయతి యంత్రికాయోగః॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
యంత్రికాపద్ధతిః షడ్వింశతిః.

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

సప్తవింశతి రేఖాపద్ధతి ప్రారంభః.

సూచయంతీ స్వరేఖాభిరనాలేఖ్యనతవ్రతీం। ఆలేఖనీయ
సౌందర్యామాశ్రయే శౌరిపాదుకాం॥ ౯౦౧॥

మణిమాలిని ఘువర్ణాత్సురాగాం వహసే కాంచనపాదు
కే విచిత్రం। కమలాపతిపాదపద్మయోగాదపరం లక్షణమాధి
రాజ్యసారం॥ ౯౦౨॥

అభితో మణిపాదుకే త్వదంతా స్తవరేఖా విలసంతి తా వి
ధాయాః। మురవైరిపదారవిందరూఢైరనుకల్పాయితమాత్ర
రాజ్యచిహ్నైః॥ ౯౦౩॥

రేఖయాఽభిమతయా నివేశ్య సా మౌళిరత్నముకుటేషు భోగినాం। పాదుకే వహసి నామ యద్భుతం శౌరిపాదపరిభోగలక్షణం॥ ౮౧౪॥

త్రిదశమకుట రత్నోల్లేఖరేఖాపదేశా త్పరిణమయసి పుంసాం పాదుకే మూర్ధ్ని లగ్నా। నరకమథనసేవాసంపదం పాదయు త్రినియతివిలిఖితానాం నిమ్నోన్నతిదూరీకృతానాం॥ ౮౧౫॥

పదకమలతలాత్తైనం శ్రీశాన్యాయతత్రిద్యు నఖసితము భాస్వైశ్యశీలతృణాని। అవగమయసి శౌరిపాదుకే మాదృశానా ముపరిపరిణతైస్త్వద్రేఖావిశేషైః॥ ౮౧౬॥

స్ఫారావదావనిచిరం పరిభుజ్యముక్తా పాదేన రంగనృపతేః పృథులక్షణేన। రేఖాంతరైర్నవనవై రవశోభసే త్వం పాటీరచందనవిలేపనసంకలగ్నైః॥ ౮౧౭॥

భక్త్యానువాసరప్రణమతాం త్రిదశేశ్వరాణాం కోటీరకోటికషణాదుపజాయమానైః। ఆభాతి శౌరిచరణాదధికానుభావా రేఖాశతైస్తవ పదావనికా విరేఖా॥ ౮౧౮॥

పాదావని ప్రతిపదం పరమస్య పుంసః పాదారవిందపరిభోగవిశేషయోగ్యా। స్వాభావికాన్యభగభక్తివిశేషదృశ్యా రేఖాత్మకా వహసి పత్రలతావిశేషాన్। ౮౧౯॥

రేఖాపదేశతస్త్వం చక్రముఖం ప్రకటయసి కలకాళం కాం। వహసి మధుజిత్పదావని మస్య నిగమస్య మాతృకాలేఖ్యం।

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
రేఖాపద్ధతి స్సప్తవింశతిః.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

అష్టావింశతిః సుభాషితపద్ధతి ప్రారంభః.

కలాసు కాష్ఠాసు తథా త్రుటిష్వ భూమ్నా సంబంధినాయమపి। పాతు
శారంగధుర్యస్య శరదారాధ్యతాంగతా॥ ౮-౧॥

సంతస్స్వదేశపరదేశ విభాగశూన్యం హంతస్వవృత్తి
మనఘాంనపరిత్యజంతి। ప్రాక్షేవనేపి రఘుపుంగవపాదరక్షే
జంతవాసానఖలుకంటక శోధనంతత్॥ ౮-౨॥

బ్రహ్మాస్త్రతామధిజగామతృణంప్రయుక్తం కృత్యాంశర
వ్యముఖవవల్ప్రయసాంనిధినా పృథ్వీంశశాసపరి ముక్తపదం
పదత్రంకింవానకిం భవతికోవిధావిభూనాం॥ ౮-౩॥

అన్యేషుసత్స్వపినరేంద్ర సుతేషురామాద్భ్రష్టఃపదాదధి
కరోతిపదంపదాహః। ప్రాయోనిదర్శయతితత్ప్రథమోరఘూ
ణాంతత్పాదయోః ప్రతినిధిర్మణిపాదుకేవా॥ ౮-౪॥

శరణముపగతస్యవృత్తేః కస్యచిత్ప్రాప్యవిత్తం సకలభువనగు
ప్త్యైసత్ప్రథేవతత్తేయః। నరపతిబహుమానం పాదుకేవాధిగచ్ఛ
సభవతిసమయేషు ప్రేషితక్షైసుకాన్యః॥ ౮-౫॥

రామేరాజ్యంవిదురభి మతింనమ్మృతంచ ప్రజానాంమూ
కాప్రేతిదిశాభరతే సత్యవాదీదశాచ। చింతాతీతప్రమణితదా
పాదుకాగాత్స్థితిషు కోమర్విద్వానస్వహృదయప్రమోహాదైవ
మతిప్రకరాణాం॥ ౮-౬॥

నాతిక్రామేత్స్వరణవహానాత్పాదుకేపాదపీఠం ...
ధ్యానస్యంపరమిహపదాభాతిరాజాసనస్య। పూర్వత్రైప్రజాపి

హితమభూద్ధృతరామేణ రాజ్యంకళంకేళ ద్రుర్బహుమతమిదం విశ్ర
మేసాహచర్యం॥ ౮౨౭॥

ప్రతిపదచపలాపి పాదుకా రఘుపతి నాన్యపదే నివేశితా।
సమజని నిభృతస్థితిః స్తదాశ్రవతిగుణాశ్రయ మభ్యుపేయుషా॥

గతిహేతురభూత్క్వచిత్ప్రదేస్థితిహేతుర్మణి పాదుకే క్వ
చిత్। నహివస్తుషు శక్తినిశ్చయో నియతిః కేవల మీ
శ్వరేచ్ఛయా॥ ౮౨౮॥

అధరీకృతో౽పి మహతాత మేవ సేవేత సాదరం భూమ్నః।
అలభతసమయే రామాత్పాదాక్రాంతాపి పాదుకా రాజ్యం॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వ తంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే
సుభాషితపద్ధతి అష్టావింశతిః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే,

ఏకోనత్రింశ త్ప్రకీర్ణపద్ధతిః

విధాప్రవృత్తేయద్ద్రవ్యం గుణసంస్కారనామభిః శ్రేయ
స్సాధనమామ్నాతం తత్పదత్రంతధాస్తుమే॥ ౮౩౦॥

మధురస్మితరమ్యమాత్రశ్రీర్వ్యనివ్యంజిత మంజుళప్ర
ణాదా। పహరంగప్రపీణా వానగాహంతను మద్ధ్యామణిపా
దుకేర్వ్యాపా॥ ౮౩౧॥

శుభశబ్దవిశేష సన్త్రితాభిర్బవతీ శారివదాపనిస్త్రియా
భిః। అనుతిష్ఠతి నూపమాశ్రితా నాయకలో భద్రవకాంతికంన
పీఠం॥ ౮౩౨॥

మణిభిర్మురవైరి పాదరక్షే భవతీ విక్రమణే ప్రవర్తమానా । యుగపద్భవతాం యుగాంతకాలేష్వివిలక్ష్మ్యం విదధాతి వాసరాణాం ॥ ౮౩౩ ॥

మంజుస్వనాం మణిమయీమధికలాపిక్షింక్ష్యాం దృష్ట్వా పదానవిధవినివేశ్యమానాం । గూఢీభవంతి గరుడధ్వజ పాదరక్షే ఫూత్కారవంతి పురవైరి విభూషణాని ॥ ౮౩౪ ॥

మధ్యేపరిస్ఫురితనిర్మలచంద్రకాంతాం ప్రాంతేషు రత్ననికరేణ విచిత్రవర్ణాం । పుష్ణాసి రంగనృపతేర్మణిపాదుకే త్వం చతుర్వీకరణ యంత్రవిశేషశంకాం ॥ ౮౩౫ ॥

పాదేన రంగనృపతేః పరిభుజ్యమానా ముక్తాఫల ప్రకటిత శ్రమవారిబిందుః । ఉత్కంటకా మణిమయూఖశతేన దగ్రైస్సీత్కారిణీవ చరణావని శింజితైస్త్వం ॥ ౮౩౬ ॥

దూరప్రసారితకరానినదైర్మణీనా మాయాతిదైత్యపరిత్యసకృద్భ్రితానా । దైత్యేశ్వరానఖిలముఖాజనితానుకంపామన్యే నివారయసి మాధవపాదుకే త్వం ॥ ౮౩౭ ॥

అచ్ఛేద్యరశ్మినియత క్రమరత్నధుర్యా నివృంం పకూలరనిభం దధతీ స్థిరీకం । క్రీడాగతేషు మధుజిత్పదపద్మలక్ష్మ్యాః కర్ణీరథ స్త్వమసి కాంచనపాదరక్షే ॥ ౮౩౮ ॥

మంజుస్వనా మరతకోపలమేచకాంగీ శోణాశ్మ సుందరరుచిరా మణిపాదుకే త్వం । పద్మావిహారరసికస్య పరస్య యూనః పర్యాయతాం భజసి పంజరశారికాణాం ॥ ౮౩౯ ॥

శోణోపలైః స్ఫురణ రక్షిణి సంశ్రితేషు ఛాయాత్మనా పురకేషు తవావగాఢః । అన్వేతి కైరభితః ఫలమన్తికోఽన్యాత్మానమపి కలయితం వటపత్రమధ్యే ॥ ౮౪౦ ॥

స్ఫీతం పదావని తవన్నవనాద్రమూర్తి [illegible]

భూష్మణికళ్మికాలం । లీలోచితం రఘునన్దనస్య శరణ్యభూతా
యాతాని యన్న్యపలతామవనిప్లుతాని॥ ౮౪౧॥

రత్నాంశుభి స్తవకితా మణిపాదరక్షే సంరక్ష్యమాణవ
పుషాం రజనీముఖేషు । ఆకస్మికాగతమదర్శి మహాత్మధీత్యం
సాకేతపత్తన సమీరదుహాంద్రుమాణాం॥ ౮౪౨॥

రామేవనందశరథవచనం ప్రయాతే నిధూతవిశ్వతిమి
రావసుధాబభూవ । భూయిష్ఠరత్నకిరణా భవతీ రఘూణాం బా
యః ప్రకాశితవతోదయ పూర్వసంధ్యా। ౮౪౩॥

శ్రీశేనదేవివిభునా ప్రతిపాదనీయాం చాపాం సన్ప్రతిపదోది
తమంజునాదాం। విద్యాంవిదుర్భగవతః ప్రతిపాదనార్థం పారా
యణాగమపయోనిధిపారగాస్త్వాం। ౮౪౪॥

ముక్తాంశుకేసరవతీ స్థిరవజ్రదంష్ట్రా ప్రహ్లాదనం వహసి
రూప హిరణ్యభేదా। మూర్తిశ్రియో భవసి మాధవపాదరక్షే నా
థస్య మానసముదితా నరసింహమూర్తేః॥ ౮౪౫॥

సంభావయంతి కపయశ్చతుర ప్రచారాం మంజుస్వనాం
మహితమౌక్తికపత్రలాంగీం స్వాధీనసర్వభువనాం మణిపాదుకే
త్వాం రంగాధిరాజపదపంకజరాజహంసీం। ౮౪౬॥

ముక్తామయూఖరుచిరాం మణిపాదరక్షే మంజుస్వనాం
మణిభిరాహితవర్ణవర్గాం। మన్యే ముకుందపదపద్మమధుప్రవీణా
మన్వాయమృ శ్రీమగిరామధిదైవతాం త్వాం। ౮౪౭॥

ఆపాద్య కేశవనుతా వరదానమూలం కాలం ప్రదోష
మణికృత్య రమావరేణ్యం। మంజుప్రణాదరహితా మణిపాదరక్షే
మౌనవ్రతం కిమపి మానమపత్రప త్వం। ౮౪౮॥

వైదూర్యరమ్యవలితా మహితామరత్నచ్ఛాయాభా
మరకతోజ్జ్వలకిరణాత్తైః। శ్రాంతస్య సాహసపదవిన్యాసహే
త్వం చారుచామరవిహారవశాస్యం। ౮౪౯॥

ఆద్యైరఘుక్షితిభుజామభిషేకదీప్తై రాప్యాయితా స్తవపదా-వనిరశ్మిజాలైః। మందీచకారగవనోవ్యపనీతభీతిర్మౌంశోదకీవదవ చంద్రమసోమయూఖాన్। ౮౯౦॥

మాన్యాసముత్తజగతాం మణిభంగలీలా పాదేనిసర్గ ఘటితా మణిపాదుకే త్వం। అంతఃపురేఘులిరితా నిగమాగమానా మేవరంగపతే రనువర్తసే త్వం॥ ౮౯౧॥

రంగాధిరాజపదపంకజమాశ్రయంతీ హైమీ మాన్యయంపరిగతా హరినీలరత్నైః॥ సంభావ్యసే మకృతిభిర్మణిపాదుకే త్వం సామ్యమూర్తిరివ సింధుసుతాధరణ్యోః॥ ౮౯౨॥

అభ్యర్చితానుమనసాం నివహైరజస్రం ముక్తాగుణోపలనఖాంగులిపల్లవశ్రీః। శ్రేయస్కరీ మురభిదశ్చరణద్వయీవ కాంతిం సమాశ్రయసి కాంచనపాదుకే త్వం। ౮౯౩॥

నిర్మృష్టగాత్రరుచిరా మణిపాదుకే త్వం స్నానానురేణు రథినవమాల్యచిత్రా। ప్రాప్తే విహారసమయే భజసే మురారేః పాదారవిందపరిభోగమనన్యలభ్యం। ౮౯౪॥

వాధేవతావనితధాతవవన్నవేశే నిర్వేశన క్రమమవ స్యామపాచికీర్షు॥ రాయరేణులోచనకతైరభిషిక్తకేశ్యాం తైరవస్నగపతి శ్రుతిమాన్యభావః॥ ౮౯౫॥

పాదావని స్ఫుటమయూఖసహస్రదృశ్యా విష్ణోః పదేన భవతీ విహితప్రచారా। త్వద్భక్తియంత్రితజనప్రథమవ్యకంభో ర్నైశ్యక త్రసీమధికరోతి విహారమూర్తిం। ౮౯౬॥

రాజ్యేభవేపి రఘువీరపదోచితాయాః సంస్పృశ్యగాత్రమవధూ పరిరక్షణం తే। మాన్యేనమాహితధియో మణిపాదుకే త్వాం మూర్ధ్నా ధరంత్యుదితసంయమినిధర్మదారాః ॥ ౮౯౭॥

త్వామాశ్రితో మణిమయూఖసహస్రదృశ్యా త్వద్భిం జితేనగహారంగపతిస్సముద్యగ। ఆశంక్యతేనుమహిభిర్మణిపాదరక్షే విద్యాసభస్యవిత్ప్రమండలమధ్యవర్తీ। ౮౫౮॥

రత్నాన్వితైర్హరిపదం మణిపాదుకేత్వం స్పృష్ట్వాకరైశ్శ్రుతిరసాయనమంజునాదా। తత్త్వంతదేతదితిబోధయసీవసమ్యగ్వేదాన్ప్రతీతాదితవలోవివిధాన్కుదృష్టీః। ౮౫౯॥

ఆనందసూతిప్రణయినామసహస్రసాదా రంగాధిరాజపదరక్షిణిరత్నభాసా। వ్యస్తైస్సహాయవిజభరస్థిరకాంతిజంత్వాగర్వాంతరాంశుకంవితగసీవవసుంధరాయాః॥ ౮౬౦॥

త్వంచిత్రభానురసిరత్నవిశేషయోగా ద్భూభూన్నితేనవరిపుష్యసిపావతత్వం। స్వైస్సశౌరిచరణావని చంద్రసూపాకైస్త్రయీమమితా సితమోహపాశః॥ ౮౬౧॥

ప్రౌఢప్రవాళరుచిరాంభువనైకవంద్యా రంగాధిరాజచరణావనిరమ్యచంద్రా। సంభిన్నమౌక్తికరుచిస్సరితం ప్రజానాం తావత్త్రయం దిశసిశారికతేవసంధ్యా॥ ౮౬౨॥

రంగేశ్వరస్యపురతో మణిపాదుకేత్వం రత్నాంచలైర్వికసిస్ఫుటభక్తిబంధా। పాదౌవిహారయితుముద్భుతసాకుమార్యాప్రాయస్సరోజకుముదోత్పలపత్రమంత్రం॥ ౮౬౩॥

ఆసన్నవృత్తిరవరోధగృహేషుశౌరేరాపాదయస్యనుపదంపరవర్ణినీనాం। ఆబద్ధరత్నకిరణామణిపాదుకేత్వం మంజుస్వనామదనబాణనిఘర్షకోణా॥ ౮౬౪॥

వర్ణ్యాపసౌక్తికనఖా స్ఫుటపద్మరాగా రేఖావిశేషరుచిరాలలితప్రచారా। రంగాధిరాజపదయోర్మణిపాదుకేత్వం పాయుష్యమాశ్రితవతీవసమత్వవంద్యా॥ ౮౬౫॥

ప్రాప్తాభిషేకా మణిపాదుకే త్వాం ప్రదీప్తరత్నా రఘురాజధాన్యాః । ప్రదక్షిణం ప్రక్రమణాదకార్షీత్ ప్రాకారమాగ్నేయమివ ప్రభాభిః ॥ ౮౬౬ ॥

రత్నాసనే రాఘవపాదరక్షే ప్రదీప్యమానాస్తవపద్మరాగాః । ప్రాయో నరేంద్రాన్ భరతస్య జేతుః ప్రతాపవహ్నేరభవన్ ప్రరోహాః ॥ ౮౬౭ ॥

శుభప్రణాదా భవతీ శ్రుతీనాం కంఠేషు వైకుంఠపతిం వరాణాం । బధ్నాసి నూనం మణిపాదరక్షే మాంగల్యసూత్రం మణిరశ్మిజాలైః ॥ ౮౬౮ ॥

విచిత్రవర్ణా శ్రుతిరమ్యశబ్దా నిషేవ్యసే నాకసదాం శిరోభిః । మధుద్విషస్త్వం మణిపాదరక్షే శ్రేయస్కరీ శాసనపత్రికేవ ॥

స్థిరస్వభావా మణిపాదుకే త్వం సర్వంసహా స్వాదుఫలప్రసూతిః । పృథ్వీవ పద్భ్యాం పరమస్య పుంసః సంసృజ్యసే దేవి విసృజ్యసే చ ॥ ౮౭౦ ॥

పశ్యంతి రంగేశ్వరపాదరక్షే పూజాసు తే సంవృతపుష్పజాలాం । మృగీదృశో వాసవరత్నరేఖాం సుచిత్రపుంఖామివ మన్మథస్య ॥ ౮౭౧ ॥

కరైరుదగ్రైస్స్ఫురతాం మణీనామాజ్ఞాపనాం మాధవపాదుకే త్వాం । అనూపదేశే కనకాపగాయాః కలేః ప్రవేశం ప్రతిషేధసీవ ॥ ౮౭౨ ॥

ఆక్రాంతవేదిర్భవతీ తదానీం అదర్శి ముక్తాన్వితశోణరత్నా । కరగ్రహార్థం భరతేన భూమ్యాః లాజోత్కరైర్వహ్నిశిఖేవ కీర్ణా ॥ ౮౭౩ ॥

పత్రలా మణిగణైర్హరిన్మయైర్భాసి రంగపతి రత్నపాదుకే । కేళిమంటపగతాంగతాంచితా భూమికేవ గరుడేన కల్పితా ॥

ఉన్నతం బలినిరోధి నన్వదా పాదుకే పదసరోజమాశ్రితా
హారికస్తబకమధ్యసమ్మితం వ్యోమవత్ప్రదతులామలంభయః॥
కోమలాంగులిని వేశయంత్రికాన్యస్త మౌక్తికమయూ
ఖదంతురా । మంగళానిది శసీవదేహినాం రంగరాజ మణి
పాదుకే న్వయం॥ ౮౭౭॥

పంకజాసహచరస్య రంగిణః । పాదుకే నిజపదాదనంత
రం న్యస్తవత్ స్వయం జగంతి జాయతే నాగభోగశయనం నిరంకుశం
సాధయంతి మధువైరిపాదుకే సాధవస్థిరముపాయ
మంతిమం । త్వత్ప్రవృత్తివినివర్తనోచితః స్వప్రవృత్తివినివర్తనా
న్వితం॥ ౮౭౮॥

నందసూనుపదపద్మ మిందిరా పాణిపల్లవనిపీడనాసహం
పాదుకే తవబలేనపర్యభూ దూష్మలాముగపాలికర్కరాం॥

మణినికరసముత్థైస్సర్వవర్ణామయూఖైః ప్రకటితను
భవాదా పాదుకే రంగభర్తుః । నిఖిలనిగమగీతైర్బ్రాహ్మణస్వ
త్వనాథా భువగమయసిహ్యాద్యామర్థమాత్రాంచతుర్థీం॥ ౮౮౦॥

శ్రుతివిషయగుణాత్వం పాదుకే దైత్యహంతు స్సతతగతి
మనోజ్ఞాస్వేనధామ్నా జ్వలంతీ । జనితభువనవృద్ధిర్దృశ్యసే స్థై
ర్యయుక్తావిధృతనిఖిల భూతా వైజయన్తీవమాల॥ ౮౮౧॥

రఘుపతిపదసంగా ద్రాజ్యభేదం త్యజంతీ పునరపిభవతీ
స్యాన్నర్మయన్తీ విహారైః అభినమధితవృద్ధిం హర్షకోలాహలా
నాం జనపదజనితానాం జ్యాయసా శింజితేన॥ ౮౮౨॥

హరిచరణముపఘ్నం పాదుకే సంశ్రితాయా మధిగతబ
హుశాఖావైభవం దర్శయంత్యా అభిజితవిధిహస్తన్యస్తధర్మప్ర
వాహాం॥ ౮౮౩॥

త్వయి ముకుళసమృద్ధిం మౌక్తికశ్రీస్తదావీం। కనకరుచిర

కాంతిః కల్పితాశోకభారా కృతపదకమలశ్రీః క్రీడతా మాధవేన। దిశిదిశి సుమనోభిర్దర్శనీయానుభావా సురభిసమయలక్ష్మీం పాదుకే పుష్యసి త్వం॥ ౮౮౪॥

ప్రణిహితపదపద్మా పాదుకే రంగభర్తుశ్శుభతరగతిహేతుం చారుముక్తాప్రవాళా। స్థిరపరిణతరాగా శుద్ధబోధానుబంధా స్వజనయసి మునీనాం త్వన్మయీం చిత్తవృత్తిం॥ ౮౮౫॥

విరచితనవభాగా రత్నభేదైర్విచిత్రైర్వివిధవితతరేఖావ్యక్తసీమావిభాగా। హరిచరణసరోజం ప్రేక్ష్య తామర్చనీయాం ప్రథయసి నవనాభం మండలం పాదుకే త్వం॥ ౮౮౬॥

పరిణతగుణజాలా పంక్తిభిర్మౌక్తికానాం బహువిధమణిరశ్మిగ్రంథిబంధాభిరామా। రఘుపతిపదరక్షే రాజవాహ్యస్య కుంభే కలితరుచిరభూషా త్వం కాపి నక్షత్రమాలా॥ ౮౮౭॥

చరితనిఖిలవృత్తిశ్చారుపద్మాసనస్థా గుణనిబిడితముక్తాపంక్తిబంధాక్షమాలా। సవిధమధివసంతీ పాదుకే రంగభర్తుశ్చరణమమలమంతర్బింబితం ధ్యాయసీవ॥ ౮౮౮॥

అనుపధి పరిరక్షన్నేకపుత్రాభిమానాద్భువనమిదమశేషం పాదుకే రంగనాథః। నిజపదనిహితాయాం దేవి లిప్తన్ప్రజానాం త్వయి నిహితభరోభూత్కింపునస్స్వవదృచ్ఛః॥

త్వరితముపగతానాం పాదుకే రంగభర్తుస్త్వదుపహితపదస్య స్వైరయాత్రోత్సవేషు। ముఖరయతి దిగంతాన్ స్తుహ్యతాం త్వత్ప్రశస్తావిహితకుసుమవృష్టిర్వ్యాకవఘోషీ సురాణాం॥

మనసి నియమపాత్రైర్వర్తమానా మునీనాం। ప్రతిపదముపయాన్తీ భావనీయక్రమత్వం। శ్రుతిరివ నిజశబ్దైః పాదుకే రంగభర్తుః పదమనితరగమ్యం వ్యంజయస్యాత్మనైవ॥ ౮౯౧॥

అవికలనిజచంద్రా లోకసందర్శనీయా ప్రతికలముప
భోగా పాదుకే రంగభర్తుః। ముకుళయితుమశేషం మౌక్తికజ్యో
త్స్నయా నః ప్రభవసి తిమిరౌఘం పౌర్ణమాశీనిశేః॥ ౮౯-౨॥

హంసశ్రేణీపరిచితగతి ర్హారిణీకల్మషాణాం మౌళౌశం
భోస్స్థితిమధిగతా ముగ్ధ చంద్రానుబద్ధా। రాజ్ఞామేకా రఘుకుల
భువాం సవ్యగుత్తారికాత్వం కాలే తస్మిన్ క్షితిమధిగతా పాదు
కే జాహ్నవీవ॥ ౮౯-3॥

స్వచ్ఛాకారాం శ్రుతిసురభితాం స్వాదుభావోపపన్నాం।
మార్గే మార్గే మహితవిభవాం పాదుకే తీర్థభేదైః॥ ౮౯-౪॥

శీతస్పర్శాం శ్రమవినయినీం గాహతే మందమందం క్రీ
డాలోలః కమలనిలయా దత్తహస్తో యువా త్వాం॥ ౮౯-౫॥

అభ్యస్యంత్యోః క్రమమనుపమం రంగభర్తుర్విహారే స్థానే
స్థానే స్వరపరిణతిం లంభిత స్తత్తదర్హాం। పర్యాయేణ ప్రహితవ
దయోః పాదుకే శ్రుత్యుదారః శింజానాదః స్ఫురతి యువయో
శ్శృంఖలాబంధరమ్యః॥ ౮౯-౬॥

ఆసన్నానాం దివసమనుపునరర్న క్తమాపాదయ న్తీ స్ఫీతాలో
కా మణిభిరభితః ప్రాణినాము ప్రదోషా। ప్రహ్వైర్జుష్టా విబుధనివ
హైః పాదుకే రంగభర్తుః పాదాంభోజేదిశతి భవతీ పూర్వసం
ధ్యేవ కాంతిం॥ ౮౯-౭॥

రమ్యాలోకా లలితగమనా పద్మరాగాధరోష్ఠీ ముగ్ధ్యేశా
మామణివలయనీ పణాక్తికవ్య క్తహాసా। శ్యామాసత్యం హరితమ
ణిభిశ్శ్యాంగినః పావరంత్తే మన్యే ధాతుః కృపసి మహిళా నిర్మితా మా
తృకాత్వం॥ ౮౯-౮॥

స్థిత్వా పూర్వం శ్వచనభవతీ భద్రపీఠస్య మధ్యే రత్నో
దం కత్నిరణనికరారత్నగిణః పాదరక్షే। వ్యాకీర్ణానాం నృపతివిరహా

ద్దేవివర్ణాశ్రమాణాంనూనంసీమావిభజనసహాం నిర్మమేసూత్ర
పాతం॥ ౮౯౯॥

మాతర్మంజుస్వనపరిణత ప్రార్థనావాక్యపూర్వం నిక్షిప్తా
యాంత్వయిచరణయోః పాదుకే రంగభర్తుః। త్వయ్యాయత్తంకి
మపికుశలంజానతీనాంప్రజానాం పర్యాప్తం తన్నఖలునభవ
త్యాత్మనిక్షేపకృత్యం॥ ౯౦౦॥

నిత్యంరంగక్షితిపతిపదన్యాసధన్యాత్మనస్తే శింజానాదం
శ్రవణమధురం పాదుకేదీర్ఘయంతిః । కాలేతస్మిన్కరణవిగమ
క్లేశజాతం విహన్యుస్సంతాపంన స్తరుణ తులసీగంధినోగంధ
వాహాః॥ ౯౦౧॥

సంసారాధ్వశ్రమపరిణతిం సంశ్రితానాం ప్రజానాంతా
పంసద్యశ్శమయితుమలంశార్ఙ్గిణః పాదుకేత్వం। చంద్రాపీడ ప్ర
ణమతినవాంచంద్రికామాపిబద్భిః ధారానిర్యత్సమకణికా శీక
రైశ్చంద్రకాంతైః॥ ౯౦౨॥

వజ్రోపేతాంవలభిదుపలశ్యామలాం మంజుఘోషాం
ముక్తాసారాం మధురచపలాం వీక్ష్యవిష్ణోః పదేత్వాం । హ
ర్షోత్కర్షాదుపరి చలయన్పాదుకే చంద్రకాంతం ధత్తేనిత్యం
ధృత ఘనరుచిస్తాండవంనీలకంఠః॥ ౯౦౩॥

శ్రీరంగేంద్రోచ్ఛ్రయణకమలం త్వద్వశంధారయంతీ కా
లేకాలే సమకమలయాక్లృప్తయాత్రోత్సవశ్రీః గత్వాగత్వాన్వ
యమను గృహద్వారమున్నిద్రనాదా పౌరాన్నిత్యంకిమపికు
శలం పాదుకేపృచ్ఛసీవ॥ ౯౦౪॥

చతురవిహారిణీంరుచిరవృత్త రుచింభవతీం మనసిజసాయ
కాసనగుణోచితమంజురవాం । అనుపదమాద్రియే మహామ

హేంద్ర శిలామహితాం హరిచరణారవిన్దమకరన్ద మధువ్రతి తాం॥ ౯౦౫॥

శవళరుచా జటామురగమౌళిమణిప్రఘృణిభిః । త్రిపథగతరంగిణీతరళమౌక్తికదీధితిభిః। కుటిలతయాక్వచిత్ప్రసితకలాధరదీధరుపే । మురరిపుపాదుకే పురభిదస్త్విరసావిధృతా। ౯౦౬॥

కాలేతల్ప భుజంగమస్య భజతః కాష్ఠాం గతాం శ్రేషతాం । మూర్తింకామపివేప్సి రంగనృపతేః శ్చిత్రాంపదత్రద్వయీం సేవానమ్ర సురాసురేంద్ర మకుటీశేషాటీసంగమో ముక్తాచంద్రిక యేవయాప్రథయతేనిర్మోకయోగంపునః॥ ౯౦౭॥

చంద్రాపీడశిఖండచంద్రశిఖరచ్యోతత్సుధానిర్ఝరప్రోక్షాళిష్టసురేంద్ర శేఖరరజస్త్ర్యానాంస్తుమః పాదుకాం బ్రహ్మస్తంభవిభక్తసీమవివిధక్షేత్రజ్ఞసర్గస్థితిధ్వం సానుగ్రహనిగ్రహప్రణయినీయా సాక్రియారంగిణః॥ ౯౦౮॥

లక్ష్మీనూపుర శింజితేన గుణితం నాదంతవాకర్ణయన్నాజిఘ్రన్ స్నిగ్ధదూర్వాగంధ తులసీదామాన్వితం సౌరభం । కాలేకు తదిదాగతం కరుణయా సాధారణత్వే యాచాగతః పశ్యేయం మణిపాదుకే పరతంచపద్మేక్షణం దైవతం॥ ౯౦౯॥

వహతితుష్టివ్యవహితాం సోపి త్యాంగతిషు పాదుకేరంగీ। కమఠపతిభుజంగీపరివృఢ కరివరకులశిఖరిభూమికాభేదైః॥ ౯౧౦॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే ప్రకీర్ణపద్ధతి రేకోనత్రింశీ.

శ్రీమతేనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్త మహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

త్రింశచ్చిత్రపద్ధతి ప్రారంభః.

ప్రతిష్ఠాం సర్వచిత్రాణాం। ప్రపద్యే మణి పాదుకాం
విచిత్రజగదాధారో విష్ణుర్యత్ర ప్రతిష్ఠితః॥ ౯౦౧॥

శృణు తే పాదుకే చిత్రం చిత్రాభిర్మణిభిర్విభోః। యుగక్ర
మభువో వర్ణా యుగపద్వహసే స్వయం॥ ౯౦౨॥

సురాసురార్చితా ధన్యా తుంగమంగళపాలికా। చరాచ
రాశ్రితా మాన్యా రంగపుంగవపాదుకా॥ ౯౦౩॥

పద్మేవ మంగళసరిత్పూరం సంసారసంతతేః। దురితక్షేపి
కా భూయాత్పాదుకా రంగభూపతేః॥ ౯౦౪॥

అనన్యశరణస్సీద న్ననంతక్లేశసాగరే। శరణంచరణ
త్రాణం రంగనాథస్య సంశ్రయే॥ ౯౦౫॥

ప్రతిభాయాః పరంతత్త్వం బిభ్రతీ పద్మలోచనం। పశ్య
మాయామవస్థాయాం పాదుకే ముహ్యతో మమ॥ ౯౦౬॥

యామాహాః శ్రయతి యాంధత్తే మైన యాత్యాయయాచ్ఛయా।
యాస్యమానాయతౌమై వాన్యాసా మామవతు పాదుకా॥ ౯౦౭॥

చర్యానశ్శౌరిపాదుత్వం ప్రాయశ్చిత్తేష్వనుత్తమా।
నివేశ్య సే తతస్సద్భిః ప్రాయశ్చిత్తేష్వనుత్తమా॥ ౯౦౮॥

రామపాదగతాభాసా సాభాతాగత పామరా। కాదు
పావనంచ కాసహ్యే హ్యేస కాంచన పాదుకా॥ ౯౦౯॥

బాధాఘూళీస్ఫూటతుచ్ఛే గాదాభానాయపుల్లఖే। నమహా
ధాశరథిచ్ఛాడాం వృణోషిహాతి పాదుకే॥ ౯౧౦॥

సాభూపా రామపారక్షా విభూపా స్తునపారతా । తార
పానకృపాద్వస్కిపూరపారామపాదుకా॥ ౯౨౧॥

కారికానవయాత్రా యాగేయాస్యసభానుభా । పాద
పాహపాసిద్ధాసి యజ్ఞాయమమసాంజసా॥ ౯౨౨॥

నరాఘవాత్రుతౌద్దృష్ట్వా పాదుకానన్యపానన। సలా
ఘవాగతౌశ్లిష్టా స్వాదుర్త్యే వదుపానసా॥ ౯౨౩॥

కావ్యాయాశ్రితమావర్గవ్యాజయాతగమార్గకా । కా
మకాజగతస్థిస్యత్యై రంగపుంగవపాదుకా॥ ౯౨౪॥

సురకార్యకరీదేవి రంగధుర్యస్యపాదుకా । కామదాకలి
తాదేశా చరంతీసాధువర్త్మసు॥ ౯౨౫॥

భరతారాధితాంతారాంవందేరాఘవపాదుకాం।భవతా
పాధితాంతానాం వంద్యాంరాజీవమేదురాం॥ ౯౨౬॥

కాదుపాస్యసదాలోకాకాలోదాహ్మతిదామకా। కామ
దాత్వరిరంసాకా కాసారంగేశపాదుకా॥ ౯౨౭॥

పాపాహపాపాపాళీపాత్రిపాదీపాదపాదపా । కృపాకూ
పాజపాలాపాస్వాపామాపాన్నృపానిపా॥ ౯౨౮॥

స్థిరాగసాంసదాకాధ్యా విహతాకతతామతా । సత్వా
దుకేనరాసామా రంగరాజపదంనయ॥ ౯౨౯॥

స్థితాసమయరాజత్పాగతకామోదకేగవి । దురంహ
సాంసన్నతాదా సాద్యాతావకరాసరా॥ ౯౩౦॥

లోకతారాకామదారా కవిరాజనురావదా । తాతా
గతేపాదరామా రాజతేరామపాదుకా॥ ౯౩౧॥

జయామపాపామయాజయామామే । దుదుహేమయా
మహేశకాకాశహేమపాదుకామమకాదుపా॥ ౯౩౨॥

పాపాదపాపాదపాపాపాదపాదదపాదపా । దపాదపా
పాదపాదపాదపాదదపాదపా॥ ౯౩౩॥

కోపోద్దీపకపాపేపి కృపాపాపోపపాదికా । పూదపా
దోదకాపాదోద్దీపికాకాపిపాదుకా ॥ ౯౩౪॥

తతాతత్రాతిత త్రేతాతాత తీతేతితాతితుత్ । త త్త త్త్రా
తతితతాతతేతాత్రేతతాతుతా ॥ ౯౩౫॥

యాయాయాయాయాయాయాయాయాయాయాయా
యాయాయాయా । యాయాయాయాయాయాయాయాయాయా
యాయాయాయాయాయా ॥ ౯౩౬॥

రఘుపతిచరణావనితదా విరచితసంచరణావనీపథే । కృత
పరిచరణావనీపకైర్నిగదితముక్తైశ్చరణావనీగతా ॥ ౯౩౭॥

దత్తకేళిజగత్కల్పనా నాటకారంగిణా రంగిణా రంగిణా
రంగిణా । తాదృశేనాధిపుత్రాధ్వరేత్యాం వినాపాదుకాపాదు
కాపాదుకాపాదుకా ॥ ౯౩౮॥

పాదపాపాదపాపాదపాపాదపాపాదపా పాదపాపా
దపాపాదపా । పాదపాపాదపాపాదపాపాదపాపాదపాపాదపా
పాదపాపాదపా ॥ ౯౩౯॥

సాకేతత్రాణవేళా జనితతతనిజ ప్రాంగణశ్రీప్రభాసా
సాభాప్రశ్రీరటవ్యామియమమమమియమివ్యాపమచ్ఛేదిలాసా ।
సాలాదిచ్ఛేదతిగ్మావహమురుమహః హ్రీకరస్యామరాసా ।
సాతామస్యాంఘ్రిమభ్యాజతి ననతిజన్మాలమూత్రాతకేసా ॥ ౯౪౧

రమ్యోవేశ్మనిపాపరాతిసభిదా స్వానత్రధీనాయికానం
తుంకర్మణి దుర్గ్రహాలసధియాం పాహంతనాధీకృతా ॥ ౯౪౨॥

సర్వాత్మభమికామతాప సతపో విప్రసంభభూయఃత్రికా
కానిత్యైస్వరగమునకేళిసుయేకావాప్రతాపాదుకా ॥ ౯౪౩॥

శ్రీసంవేదనకర్మక్రియాసువివన్యామృద్ధ నైర్యస్ఫుటః శ్రీ
పావానవిన్యస్తతాసిసుఖసీత్వా గేయ మాలికాయునా । వేదాంతా

17

మభవాతిపాతిసుతను స్సాంద్రేధ్యభావప్రదేకష్ఠావాచ్యుత దివ్య
దాన్యసుమతిః ప్రాగ్లసీకాధన॥ ౯౪౪॥

కనకపీఠానివిష్టతనుః కిస్తుతాసుమతిదాయనిజానుభవప్ర
దా। విధిశివప్రముఖైః అభివందితా విజయతే రఘుపుంగవపాదుకా॥

దీనగోపీ జనక్లిష్టా భీనుత్సరా రామ పాదావనిస్వాను
భావస్థితా। ఏధితేవశ్యమూర్త్యారభావశ్రితా కైజసా తేనఘుష్టింగ
తాపాలికా। ౯౪౬॥

ధామనిరాకృతతామనలోకాధార్పమూర్త్యైనతానిజవా
సై॥ పాపమశేషమపాకురుషే మే పాదువిభూషితరాఘవపాదా॥

కృపానగ్రాతనుభూరదుష్టా మధ్యారుచా పారిజా
మభూపాపాదావనిస్త్యానసుఖై నరత్రప్తాకాంత్యానమేతాధిక్ర
తానికోధా। ౯౪౮॥

సారనసౌఖ్యనమేతాఖ్యాతా పదపాభువిస్వాజ్ఞాం। పా
హానకార్యవనాశా ధీరావసుదానవన్యాసా॥ ౯౪౯॥

సాన్వ్యావనదాసు వరాధీశా వర్యకాసహసా। జ్ఞా
స్యావిభు పాదవతాఖ్యాతామేనఖ్యసానరసా। ౯౫౦॥

తారస్థారతరన్వరరసభరరాపాపదావనీసారా। ధీరస్వై
రచరస్థిర రఘువరపాసరతిరామసవా। ౯౫౧॥

చరమచరంచనియంతుశ్వరణావని దంపరేతరాశౌరేః।
చరమపురుషార్థచిత్తైచరణావసిదిశసిచత్వరేషునతాం॥ ౯౫౨॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
చిత్రపద్ధతి స్త్రింశీ.

శ్రీరైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్త మహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకా సహస్రే

నిర్వేదపద్ధతి ప్రారంభః.

ప్రపద్యే పాదుకాందేవీం పరవిద్యామివస్వయం। యా మర్పయతిదీనానాం దయమానో జగద్గురుః॥ ౯౨౩॥

అవిజన్మనిపాదుకే పరస్మిన్ననష్టైః కర్మభిర్దృశ్యతే వేయం। యదిమేవినయేనరంగభర్తుస్సమయేత్వాం పదయోస్సమర్పయంతి॥ ౯౨౪॥

పరివర్తయితాపితామహాదీన్ త్వమివానం తమసావహ త్యనేహా। అధునాపినశౌరి పాదుకే త్వామనఘాలంబనమభ్యుపైతిచిత్తం॥ ౯౨౫॥

కమలాధ్యుషితేనిధానిరీహే సులభేతిష్ఠతిరంగకోశమధ్యే। త్వయితత్ప్రతిలంభ నస్థితాయాంపరమన్విచ్ఛతిపాదుకేమనో మే॥ ౯౨౬॥

యదృష్టహాంతరక ధీస్త్వవనస్మరేయం నన్మర్మమహాతిక ధంభవతీస్వయాంమే। వత్సేవిహారరుతుకంకలయాత్య వస్థాకానామకేశవపదావని వత్సలాయాః॥ ౯౨౭॥

మాతర్ముకుంద కరుణామపి నిహ్నువానాః కింవాపరం కిమపి కిల్బిషతో మదీయాత్। గాఢంగృహీతచరణాగమనాపదేశాత్ తత్ప్రేరణ ప్రణయినీభవచేన్నలీలా॥ ౯౨౮॥

శ్రీకాసికాంచనకదా వనికైటభారేః పాదారవిన్దమకరన్దనిషేవణేన। దేవిత్వదంతికజుషః కథమన్యథామే। దీనాక్రాణినక్ష్ణోషిదయాధికాత్వం॥ ౯౨౯॥

మాతస్త్వదర్పితభరస్యముకున్దపాదే భద్రేతరాణి యది
నామభవన్తి భూయః। కీర్తిః ప్రపన్నపరిరక్షణ దీక్షితాయాః
కిన్నత్రపేత తవకాంచనపాదరక్షే। ౯౬౦॥

దౌవారికద్విరదనప్రబలాంతరాయైః దూయేవదావని
దురాఢ్యబిలప్రవేశైః। త్వద్రంగధామనిర పాయధనోత్తరా
యాంత్వయ్యేవవిశ్రమయమాంయమనోరథంమే। ౯౬౧॥

వ్యాముహ్యతాంత్రివిధతాపమయేనిదాఘే మాయా
విశేషజనితాసుమరీచికాసు। సంస్పృష్టశౌరిచరణా చరణావ
నిత్వం స్థేయాస్స్వయం భవసినశ్శ్చరమేవుమధే। ౯౬౨॥

అచ్ఛేద్యయావిషయ వాగురయానిబద్ధాన్ దీనాన్ జనా
ర్దనపదావనిసత్పథస్థా। ప్రాయఃక్రమేణభవతీ పరిగృహ్యమాశా
కాశేనమోచయతినఃకృపయాసనాథా॥ ౯౬౩॥

సంభావితా చరణయోర్మణి పాదరక్షే దేవస్య రంగప
తేర్వయితానుతుల్యం। కస్త్వాంనివారయితుమర్హతిమోహయస్త్రీం
మాతస్స్వతద్గుణగణేషు మమాపరాధాన్। ౯౬౪॥

కింవాశఠవ్యతిపరంకలుషైకవృత్తేః ఏతావతావ్యనుప
జాత మనేహసామే ఏకాంతదస్త్రియదిపశ్యసిపాదుకే తే పద్మా
సహాయ పదపఙ్కజభోగసామ్యం। ౯౬౫॥

వివిధవిషయచిన్తా సంతతాభిశ్చిరంమాంజనితకలుషమి
ద్ధం దేవి దుర్వాసనాభిః। పదసరసిజయోస్త్వం పాదుకే రంగ
భర్తుఃపరిమళపరివాహైః పావనైర్వాపయేథాః॥ ౯౬౬॥

శరణముపగతస్త్వాంశార్ఙ్గిణః పాదరక్షే సకృదపివిని
యంత్రుంత్వత్సపర్యాధికారే। ప్రసరపిశథమేనంహస్తముత్థాపయే
యంఘసమదముదితానాం మానసానాంనరాజే॥ ౯౬౭॥

యదితుపిశునైరేభిః కర్మకర్తుం యథావత్ప్రతిపదగుణజాతైః ప్రత్యవేయాన్నిమిత్తైః। అవధిరసియదిత్వం తత్రనైమిత్తికానాం శరణమిహనకింమే శౌరిపాదావనిస్యాః॥ ౯౬౮॥

అంతర్లీనైరఘపరికరైరాకులాచిత్తవృత్తిః శబ్దాదీనాం పరవశతయా దుర్జయానీంద్రియాణి। విష్ణోః పాదప్రణయినిచిరాదస్యమేదుఃఖసింధోః పారంప్రాప్యం భవతిపరయావిద్యయావా త్వయావా॥ ౯౬౯॥

కోకయూనాం మలయపవనేతస్కరాణాం హిమాంశౌ దుర్వృత్తానాంసుచరితమయే సత్పథేత్వత్సనాథే। తత్త్వజ్ఞానే తరళమనసాంశార్ఙ్గిణఃపాదరక్షే।నిత్యోద్వేగోభవతినియతేరీదృశీదుర్వినీతిః॥ ౯౭౦॥

కాలేజంతూన్కలుషకరణైః క్షిప్రమాకారయంత్యాః। ఘోరంనాహంయమపటహదోర్ఘోషమాకర్ణయేయం।శ్రీమద్రంగేశ్వర చరణయోరంతరంగైః ప్రయుక్తంసేవాఖ్యానంసపది శ్రుణుయాంపాదుకాసేవకేతి॥ ౯౭౧॥

పాషాణకల్పమంతేపరిచితగౌతమపరిగ్రహన్యాయాత్। పతిపదపరిచరణార్హాంపరిణమయముకుందపాదరక్షిణిమాం॥ ౯౭౨॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథ పాదుకాసహస్రే
నిర్వేదపద్ధతిః ఏకత్రింశీ.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేనిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ఫలపద్ధతి ర్ద్వాత్రింశీ ప్రారంభః.

ఉపాఖ్యాతాంతదాత్వేన వసిష్ఠాద్యైర్మహర్షిభిః । ఉపాయఫలయోః కాష్ఠాముపాసే తామహం పాదుకాం॥ ౯౭౩॥

నివిశేయ నిరంతరం ప్రతీతస్త్రిదశానాం విభవం తృణాయమత్వా। సవిధే తవ దేవి రంగభర్తుః పదలీలాకమలం సముద్వహంత్యాః॥ ౯౭౪॥

కిమహం మణిపాదుకే త్వయా మే సులభే రంగనిధౌ ప్రియాసనాథే । శరణాని పునః శదర్ధయేయం కృపణద్వారదురాసికాదిదుఃఖైః। ౯౭౫॥

సకృదప్యనుభూయ రంగభర్తుస్త్వదుపశ్లేష మనోహరం పదాబ్జం । అపునర్భవకౌతుకం తదైవ ప్రశమం గచ్ఛతి పాదుకే మునీనాం॥ ౯౭౬॥

ఉపరిస్పృశతీ నామమీషాం అనిదంపూర్వ నిగూఢసంతతీనాం । భరతవ్యసనాదనూన సీమ్నాం దురితానాం మమనిష్కృతిస్త్వమాసీః॥ ౯౭౭॥

త్వదుపాసనసంప్రదాయ విద్భిస్సమయే సాత్వతసేవితే నియుక్తాః । భరతవ్రతినో భవాంబురాశింకతిచిత్కాంచనపాదుకే తరంతి॥ ౯౭౮॥

అలమచ్యుతపాదుకే యథా వద్భవతీ యచ్ఛపదం త్వదేకధార్యం । ఇతరేతరభూషితం తదేతద్ద్వితయం సంవననాయ చేతసో నః॥ ౯౭౯॥

అనన్యసామాన్యతయా మురారేః రంగేశ్వరస్యాప్తేషు కిరీటముఖ్యైః । పాదావనిత్వం నిజమేవ భాగం సర్వాత్మసాధారణతామనైషీః॥ ౯౫౦॥

సమాశ్రితానాం మణిపాదుకే త్వాం విపశ్చితాం విష్ణుపదేవ్యనాస్థా కథం పునస్తే కృతినో భజేరన్ వాసాదరం వాసవరాజధాన్యాం॥ ౯౫౧॥

విమృశ్య రంగేశ్వర పాదరక్షే వారక్రమాన్నూనమవారణీయం । పద్మాగృహేపి స్వపతిప్రతీతా ధృతా లీనరూపేణ వసుంధరా త్వాం॥ ౯౫౨॥

అభిరతిరసి త్వయి యదనపాయనిధిం మణిపాదుకే మధుభిదశ్చరణౌ అత ఏవ దేవి తదనన్యధనాః శిరసావహంతి భవతీం కృతినః॥ ౯౫౩॥

పదయుగమివ పాదుకే మురారేర్భవతి విభూతిరకంటకా త్వయైవ । కథమివ హృదయాని భావుకానాం త్వదనుభవాదుపజాతకంటకాని॥ ౯౫౪॥

జ్ఞానక్రియాభజనసీమవిదూరవృత్తేః వైదేశికస్య తదవాప్తికృతాం గుణానాం । మాస్మభూసి మధుసూదన పాదుకే త్వం గంగేవ పాంతపతితా విధినైవపక్ష్మః॥ ౯౫౫॥

రంగేశ్వరస్య యదితం మణిపాదరక్షే పాదారవిందయుగళం భవతీసమేతం । ధ్యానాముపాసిత విలోచనపారణార్థం శ్రీరంగదేశ తదిహాశర్కరయాసమేతం॥ ౯౫౬॥

కామాదిదోషరహితం త్వదనన్యకామాః కర్మత్రయోదశవిధం పరిశీలయంతః । పాదావనిత్వదనుషంగవిశేషదృశ్యం ఏకాంతినః పరిచరంతి పదం మురారేః॥ ౯౫౭॥

ప్రాజ్ఞౌస్థితామభిభుజామధవా క్రుశీనాం త్వద్రంగరాజ చరణావని వైభవం తే । అస్మాదృశామపి యది ప్రథితం తతస్స్యాత్ సౌలభ్యమంబ తదిదం తవ సార్వభౌమం॥ ౯౫౮॥

స్వక్ష్మాపిచేత్త్వమసిమూర్ధ్ని నిసన్నివిష్టా స్రష్టుస్స్వమేనర
కమర్దన పాదరక్షే। స్థానేతదైతదిహ దేవి యతస్సమాధానంతో
విదుస్త్వమపి తాదృశబుద్ధిగమ్యాం॥ ౯౮౯॥

బద్ధాంజలిః పరిచరన్నిహ మే సరంగవిస్రాణితాచ్యుతనిధిం
మణిపాదుకే త్వాం। కస్యాపి పాణితదృశో ధనినః పురస్తాదుత్తా
నయేయ న కదాపి కరం వికోశం॥ ౯౯౦॥

త్వయ్యర్పితేన చరణేన నవద్యభావాః పాదావని ప్రథితసా
త్త్వికభావదృశ్యాః। రంగేశవన్న్యదధతే ముహురంగహారా రం
గమహీయసినటా ఇవ భాగవతాస్తే॥ ౯౯౧॥

యేఽస్మిన్స్థితాస్సమపి విధినాధునాత్వాం శేస్సైవ దేవి నియ
తం మమనాంపరాణి। లక్ష్మీకరిష్యసి పదాశ్రిరంగనాథం లక్ష్మీ
పదాంబురుహయోవర కుంకుమస్త్యాం॥ ౯౯౨॥

హరిచరణసరోజే కేశ త్రి భాజాంజనానామనుకరణవిశేషై
రాత్మనైవాశ్రయాన్వ్యాం। పరిణమయదయాద్రా పాదుకే త్వాదృ
శానాం భరతపరిషదంతర్వర్తిభిః ప్రేక్షణీయ్యాం॥ ౯౯౩॥

దురితమపనయంతీదూరతః పాదుకేత్వం దనుజమథన
లీలాదేవతామాసనస్థా। అనితరశరణానాం మగ్రిమావ్యాప్యనస్తో
రవశ్రితగణవృత్తైరగ్రతస్సన్నిధేయాః॥ ౯౯౪॥

పరమనిగమగీతే వర్తితం తే సమాప్తినిజ పదనసమీపే
ప్రాపయన్వ్యాప్తిహారం। జ్వలదమివభవత్యోస్సన్మ్యగారోపయే
న్మాం ప్రథమమవతణవశ్యః పాదుకే రఙ్గనాథః॥ ౯౯౫॥

పునరుదరనివాస చ్ఛేదనసహ్యసింహో పులినమధివసే
యం పుణ్యమాబ్రహ్మలోకాత్। పరిణమతికీర పాదుకేయ
త్ప్రపూసాంత్వమసి నిగమవాక్కాం శాశ్వత-హరిరిహస్నం॥ ౯౯౬॥

బహువిధపురుషార్థ గ్రామసీమాన్తరేఖాం హరిచరణ

సరోజన్మాసధన్యామనస్యః । భరతసమయసీదాం పాదుకే భావ
యన్త్వాంశతమిహశరదస్తే శ్రావమేయం సమృద్ధిం॥ ౯౭॥

తిలకయసిశిరో మే శౌరిపాదావనిత్వం భజసిమనసినిత్యం
భూమికాం భావనాఖ్యాం వచసిచవిభవైస్సైర్వ్యక్తిమిద్ధం ప్ర
యాతా తదిహపరిణతం మే తాదృశం భాగధేయం॥ ౯౮॥

అజనిషిచిరమాదౌ హంత దేహేంద్రియాదిస్త్వదనుతదధి
కస్సన్నద్యశోహంబభూవ। అథభగవత ఏవాభూవమస్త్వాదిదానీం
తవపునరహమాసం పాదుకే ధన్యజన్మా॥ ౯౯॥

త్వయ్యారీయత్త్వౌ భగవతి శిలాభస్మనోః ప్రాణదానాదా
స్త్రీబాలం ప్రథితవిభవౌ పాదపద్మౌ మురారేః । త్వామేవా
హంశిరసినిహితామద్య పశ్యామ్యదైవాదాత్మాధారాంజననిభ
వతీం మాత్మలాభప్రసూతిం॥ ౧౦౦॥

కథంకారం లక్ష్మీకరకమలయోగ్యం నిజపదం నిదదా
ద్రంగేశః కులిశకఠినేస్మిన్ మనసినః । సచేదేవం మధ్యే విశతి దయ
యా దేవి భవతీ నిజాక్రాంతిక్షుణ్ణస్మరశరశిఖాకంటకతతిః॥ ౧౦౧॥

క్రీడాలౌల్యం కిమపిసమయే పాదుకే పర్యుదస్తే విశ్వేశం
స్వాంకశసి భవతీనాథయోః శ్రీధరణ్యోః । మామప్యేవం జన
య మధుజిత్పాదయోరంతరంగం రంగం యాపాదనయాసిగుహ్యై
ర్వ్యాపారేణ త్వరంగం॥ ౧౦౨॥

ఇతిరంగధురీణపాదుకే త్వాం స్తుతిలక్ష్యేణ సహస్రశో వి
మృష్టా। సఫలం మమ జన్మనావ దేవ్యద్య విహాయశాస్యమతః పరం కిమే
తత్। మాతస్స్వరూపమనవరంగపతేస్సనీషం ॥ నాచామసీమని
వదానని వైభవం తే। మోహాదభీష్టుతినతో మమ మందబుద్ధేర్బాల
స్యసాహసమిదం దయయా సహేథాః॥ ౧౦౩॥

యేనామథ క్తిసియుతాం కనయోమదక్ష్య మాతన్తువన్తి
మధుసూదనపాదుకే త్వాం లక్ష్మీకటాక్షవిశనివేశిత మానసా
నాం నైషామసానసబహుమానసం కీర్తితాసి॥ ౧౦౦౪॥

సంఘుష్యమాణ స్తస్యాగయాశ్యసతాం గుణానాం తేషాం తేన్ను సం
తామపిసప్రథయా న్యపోహం। తద్రంగనాథ చరణావని తే స్తుతీనాం
ఏకాపరం పదసహస్ర మిహార్పిత స్త్రీత్వా॥ ౧౦౦౫॥

క్షాన్త్యై సహస్ర కేళిన శౌరి కాన్తిరివ సహ్యసునాథ పదపంక
జపతోసన్యా। స్వీయ్యూపదావపి మయా సుమపం చరిత్రంసీ
తేనదేవిసహస్రేణ వి శ్వేనా॥ ౧౦౦౬॥

పృథుకోదరశంఖ స్పృష్టకేత్యాకదాచిద్భగసి విసహితా
న్యస్యాసఖాయాన్నిత్యైవ। స్ఫుటరీయాముప జాతానుష్టుభేనే
త్యాశయః పరిచరణ పరాన్తే పాదుకే పాదసహస్రాః॥ ౧౦౦౭॥

యః భక్తి త్వాథ క్తి పరాయుక్తానాం ఖవాన్యపరిషదం పదత్రా
ణస్త్రీత్ర హృదివిభృత్యంగకే తద్భక్తాసహస్రాకో యద్వావిరవ
నేను సాక్షిప్త ముదో భోధంగి తస్యాధమమురంగే సహస్రాదయః॥

జయతియతిరాజసూక్తి జయతిముకున్దస్య పాదుకాయుగ
ళీ। తదుభయధనాస్త్రివేదీం। అవన్ధ్యయన్తో జయన్తి భువిసన్తః॥

ఇతి కవి తార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య
కృతిషు శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రే
ఫలపద్ధతి ర్ద్వాత్రింశీ

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రం సంపూర్ణమ్

10640